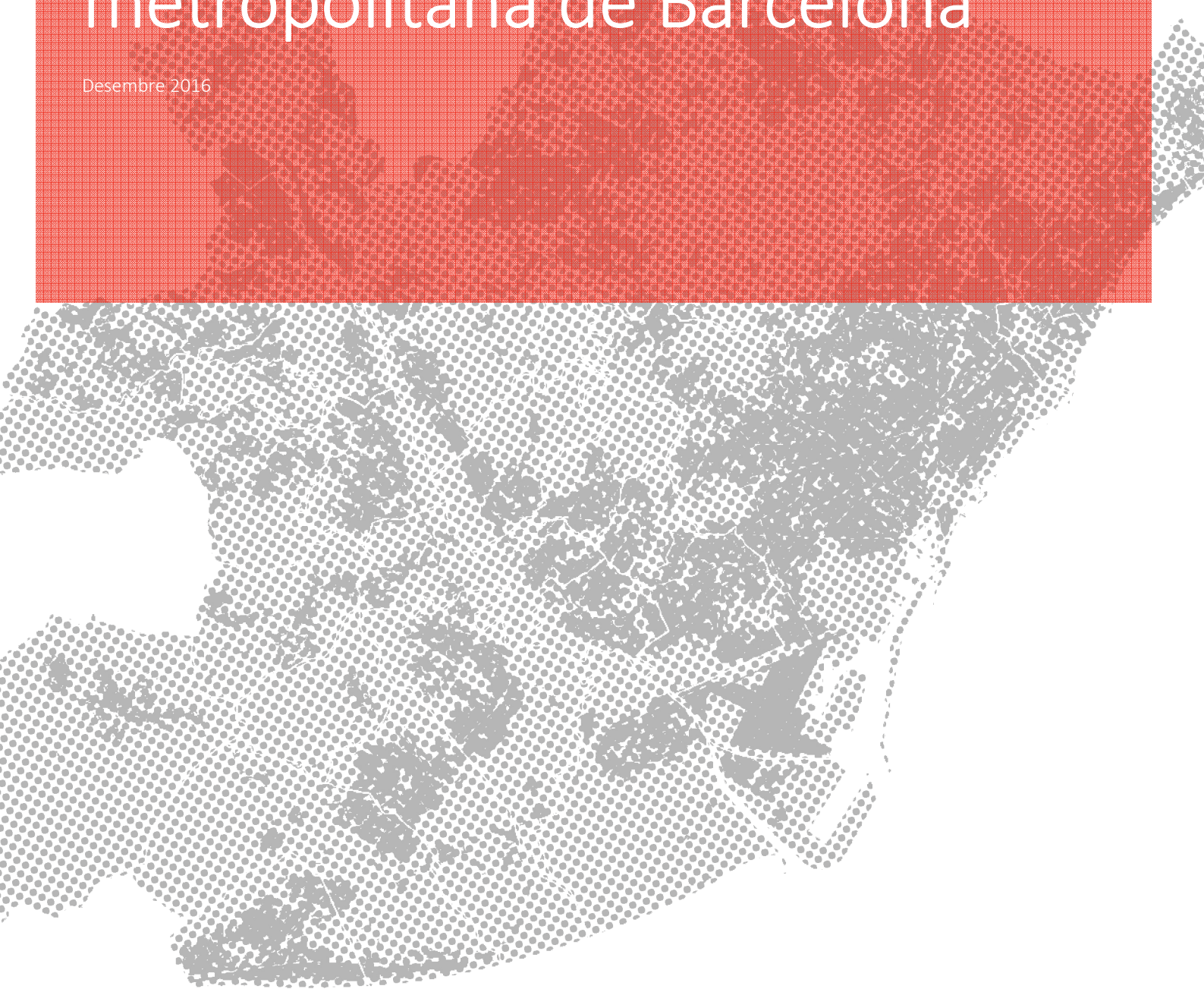

2016

Mapa d'actors dels sistemes socioecològics de la regió metropolitana de Barcelona

Desembre 2016

Treball elaborat:

Centre per la Sostenibilitat Territorial

Direcció:

Llorenç Planagumà i Guàrdia,

Redacció:

Llorenç Planagumà i Guàrdia i Joan Pons

Col·laboradors

Raül Valls Lucea, Àlex Casademunt Montfort,

ADVERTIMENT

Aquest estudi contempla la regió metropolitana

INDEX

0 INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS 6

1 DEFINICIÓ DE CONFLICTE SOCIOECOLÒGIC 7

2 UNA BREU INTRODUCCIÓ HISTORICA ALS CONFLICTES SOCIOAMBIENTALS I EL TERRITORI 10

3 MAPA ACTORS SISTEMA SOCIOECOLÒGIC 13

3.1. CONFLICTES RELACIONATS AMB EL METABOLISME 20

3.1.1. Cicle de l'aigua. 20

3.1.2. La gestió dels residus 24

3.1.3. L'energia 25

3.1.4. Pedreres i altres extraccions 29

3.2. URBANITZACIÓ ANTRÒPICA 30

3.2.1. Infraestructures 30

3.2.2. Urbanisme i urbanitzacions 34

3.2.3. Turisme 38

3.3. FRONTERA CAMP I CIUTAT 38

3.3.1. Agricultura 38

3.3.2. Espais Naturals Protegits 42

4 APORTACIONS DE REFLEXIÓ PEL PLANEJAMENT DE LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA 47

4.1. UN PLANEJAMENT URBANÍSTIC OBSOLET 47

4.2. INCORPORAR EN LES DECISIONS I CONSELLS DE PARTICIPACIÓ ACTORS EXTERNS A L'ÀMBIT DE L'AMB 47

4.3. EL VALLÈS COM A TERRITORI PROPER 47

4.4. L'AIGUA EL REPTE DE FUTUR 48

**5 DEFINICIÓ D'ACTORS PER LA PARTICIPACIÓ EN DEBATS
SOCIOECOLÒGICS DE L'AMB 50**

6 ANNEX FITXES ENTREVISTES 53

0 INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

L'anàlisi dels sistemes socio-ecològics i la seva governança implica una lectura dels conflictes ambientals i les seves possibles alternatives, que sempre tenen un clar referent territorial i identitari en el que es clau la ubicació dels agents implicats.

En aquest estudi es proposa un mapatge dels diferents sistemes socio-ecològics del territori de la Regió Metropolitana de Barcelona i de la seva àrea de influència, que permeti ubicar, caracteritzar i contextualitzar en l'espai les dinàmiques territorials, els actors implicats i les seves estratègies.

1 DEFINICIÓ DE CONFLICTE SOCIOECOLÒGIC

Sistema socioecològic

Parlem de sistema socioecològic (Berkes i Folke, 1998) per a referir-nos a un concepte holístic, sistèmic i integrador de l'ésser humà en el seu entorn. Com qualsevol sistema, un sistema socioecològic és un conjunt d'interaccions entre components de diferent naturalesa que produeixen una o més funcions per a tot el conjunt.

Es tracta d'un sistema complex i adaptatiu en el qual diferents components (ecològics, econòmics, tecnològics, culturals, polítics o socials) interactuen (Resilience Alliance, 2010), afectant a les funcions bàsiques del sistema: major o menor equilibri ecològic, cohesió social, creixement econòmic, desigualtat social, equitat ambiental, participació política, etc.... En conseqüència, la gestió dels sistemes socioecològics requereix una aproximació inter i transdisciplinària que no se centri tant en els components del sistema com en les seves relacions, interaccions i retroalimentacions.

Conflicte socioecològic

En termes generals, parlarem de conflicte quan en la resolució d'un problema, la proposta d'una intervenció, o simplement la presa d'una decisió vinculant, els actors polítics i socials implicats confronten i defensen diferents percepcions, valors, creences o interessos. Un conflicte socioecològic és qualsevol conflicte en què, a més a més, és rellevant algun dels següents aspectes (ENCOP, 1992):

- Ús abusiu de recursos renovables.
- Sobrecàrrega de la capacitat d'absorció del medi ambient.
- Empobriment dels espais de vida.

Si partim de la definició anterior de sistema socioecològic, un conflicte socioecològic s'explicaria (teòricament) pel fet que determinades decisions o intervencions (en el sistema) afecten les interaccions entre els components (del sistema) alterant les funcions bàsiques d'aquest (cohesió social, equitat ambiental, igualtat social, etc...).

Segons Torres (2006) els conflictes socioecològics no s'haurien d'interpretar simplement com el fruit d'una disparitat de criteris sobre l'impacte que té un sistema socioecològic una determinada intervenció, sinó com l'expressió d'un debat més profund que té a veure amb aspectes molt pròxims a la gent com són la creació de llocs de treball, la identitat del lloc, l'alteració del statu quo...

En conseqüència, podem interpretar els conflictes socioecològics com veritables disputes distributives que tenen a veure amb l'assignació d'uns beneficis i d'uns costos (socioecològics) perceptibles per part dels actors, que s'hi impliquen amb la intenció de poder incidir en aquesta distribució. L'estudi concret dels conflictes socioecològics a Catalunya és relativament recent: Nel·lo (2003); Sempere (2005); Alfama, Casademunt, Coll, Cruz i Martí (2007); Muñiz (2012).

L'anàlisi i la gestió dels conflictes socioecològics

Muñiz (2012: 485) ens indica els elements descriptius més comuns emprats en l'estudi dels conflictes socioecològics:

1. El context del conflicte, és a dir, la descripció de la zona y del sector en el que se desenvolupa l'actuació conflictiva. En termes sistèmics, es tractaria de delimitar el millor possible el sistema socioecològic concernit.
2. Els antecedents històrics per tal de conèixer les dinàmiques prèvies a l'esclat del conflicte.
3. Els actors polítics i socials implicats. Es tracta de descriure'ls identificant llurs objectius i recursos; explicant com interactuen mitjançant mapes o sociogrames.
4. La dinàmica del conflicte i la cronologia dels fets més rellevants. Es reconeix que els conflictes cursen un desenvolupament temporal amb canvis i inflexions, assumint que en la majoria de casos podem parlar de cicles bàsics amb fases d'escalada, estancament i declivi, en funció de la intensitat de la disputa .
5. Altres aspectes. En alguns casos els investigadors han analitzat el problema en ell mateix (stake) descrivint la decisió o intervenció en disputa i explicant en quins termes s'expressa la polèmica.

La mateixa autora ens adverteix que en la literatura sobre conflictes socioecològics a Catalunya existeix una separació entre "anàlisi" i "resolució" de conflictes i que encara hi ha molt de camí per recórrer en relació a la gestió d'aquests conflictes:

"Por un lado, porque en Cataluña, como en otras geografías, sigue predominando una visión negativa del conflicto que ofrece ciertos obstáculos a la implementación de procesos consensuales (por ejemplo: la creencia de la inherente enemistad entre administraciones y plataformas (Brugué, 2008:148), la falta de coraje político para asumir los conflictos (Nel·lo, 2003: 61),etc.). Por otro lado, porque todavía existen importantes retos sobre cómo hacer negociación, mediación y participación en conflictos multiparte, multinivel y con conocimiento incierto o disputado."

En el nostre estudi hem identificat 10 tipus de conflicte socioecològic que hem agrupat en tres categories en base a identificar possibles factors comuns.

A) Urbanització antròpica: Turisme, Infraestructures, Contaminació de l'aire, urbanitzacions.

B) Frontera Camp i ciutat: Espais Naturals Protegits, Agricultura.

C) Metabolisme: Aigua, Materials, Residus, Energia.

En aquest sentit, les tipologies de conflictes socioecològics a l'ús (centre-perifèria, etnopolítics, migratoris, relacionats amb l'aigua o globals) no ens han semblat pertinents per a l'escala d'aquest estudi.

Referències:

Alfama, Eva; Casademunt, Àlex; Coll, Gerard; Cruz, Helena y Martí, Marc (2007): Per a una nova cultura del territori?: Conflictes i mobilitzacions territorials. Barcelona: Icària.

Berkes, F. and Folke, C. (1998): Linking social and ecological systems: Management practices and social mechanisms for building resilience, Cambridge: Cambridge University Press.

Brugué, Q. (2008): «És una quimera la participació ciutadana en les decisions del Govern de la Generalitat?». En: Ferran, Antoni y Casas, Carmen (coords.). La cultura del no: El conflicte ambiental i territorial a Catalunya. Jornades de reflexió i debat. Vic, 21 i 22 de novembre de 2006. Vic: Universitat de Vic / Eumo Editorial.

Environment and Conflicts Project (ENCOP) (1992): What is an Environmental Conflict? Coordination meeting in Berne/Zürich, 30 de abril y 1 de mayo. ETH Zurich: Center for Security Studies (CSS).

Nel•lo, O. (2003). «Introducció. Els conflictes territorials a Catalunya: Orígens, dinàmiques i alternatives». En: Nel•lo, Oriol (ed.). Aquí, no!: Els conflictes territorials a Catalunya. Barcelona: Empúries, 11-68.

Sempere, J. (dir.); Rodríguez, R. i Torrents, J. (2005). «El paper dels experts en els moviments ambientalistes a Catalunya». Barcelona: Fundació Jaume Bofill. Finestra Oberta, 45.

Muñiz, S. (2012): "Conflictividad ambiental y territorial: un área de investigación en construcción. Aproximaciones al caso catalán" a Documents d'Anàlisi Geogràfica 2012, vol. 58/3

Resilience Alliance (2010): "Assessing resilience in social-ecological systems: workbook for practitioners. Version 2.0". [Online] www.resalliance.org/3871.php

2 UNA BREU INTRODUCCIÓ HISTÒRICA ALS CONFLICTES SOCIOAMBIENTALS I EL TERRITORI

Els debats territorials a Catalunya i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) són el reflex de la crisi d'un model de desenvolupament que té el seu origen en els "Planes de Desarrollo" franquistes del 1959. Espanya va ser inserida en les dinàmiques del capitalisme mundial amb uns dèficits democràtics que en van agreujar les seves conseqüències: el caos urbanístic i uns impactes sobre el territori dels quals avui anem prenent autèntica mida (la desfeta al litoral català i valencià en els temporals del gener 2017 en és un clar exemple).

D'aquest model autoritari, caòtic i presoner dels interessos especulatius n'ha estat víctima el desenvolupament de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Aquest desenvolupament ha estat lluny de qualsevol intent de planificació territorial racional. Durant els 60 i 70 els creixements urbanístics van ser caòtics. D'un dia per una altre naixien barris sencers destinats a població emigrada que venia a treballar a una indústria en expansió. La manca de serveis bàsics en uns barris amb grans densitats van obrir un altre front de conflictivitat a un franquisme cada cop més contestat des del carrer: un gran moviment veïnal reclamava barris dignes, serveis i una vida de qualitat. Aquest període va concloure amb una profunda crisi econòmica que a partir de mitjans dels 70 va acompanyar la transició d'un règim franquista ja agònic cap a una democràcia que volia equiparar-se a la resta de països del voltant i entrar a la CE. La crisi va suposar una frenada d'aquell ràpid i desendreçat creixement de les dos dècades anteriors i també una reflexió crítica sobre les desfetes urbanístiques que s'havien produït.

Per exemple el debat Costa Brava iniciat el 1975 exemplificava un intent de les forces democràtiques de canviar el rumb d'una política territorial i urbanística destructiva. Aquest intent va naufragar finalment enmig del predomini de les lògiques especulatives dels mateixos sectors que durant els darrers anys del franquisme havien promogut els creixements caòtics del territori.

Aquest fracàs de les forces polítiques transformadores a finals dels 70 i les seves posteriors crisis polítiques van donar pas a governs de caire continuista en matèria territorial (el pujolisme a Catalunya, el PSC a l'àrea metropolitana i el PSOE a Espanya) que varen facilitar que un cop superada la crisi esclatés un autèntic boom immobiliari a partir de mitjans dels 90. Aquest boom va ser impulsat pels tipus baixos dels crèdits hipotecaris, un fort creixement demogràfic i un canvi de pautes en els hàbits de vida i consum. Els intents d'una planificació territorial democràtica, respectuosa amb el medi i al servei de les majories socials varen naufragar enmig d'un desencís generalitzat sobre les expectatives posades en els canvis polítics.

L'onada urbana que s'inicia els 90 va esdevenir a principis del segle XXI un tsunami urbanitzador amb unes característiques pròpies encara més perniciosos que el produït els anys 60 i 70. La seva patologia l'anomenen des de fa uns anys dispersió urbanística. Facilitada per una motorització de les classes populars a partir del pla RENOVE la taca urbana va créixer especialment a la regió metropolitana en forma de promocions immobiliàries de baixa densitat: les anomenades cases unifamiliars. El consum de sòl que les revisions massives dels plans urbanístics municipals que a finals dels 80 varen preparar l'eclosió posterior no tenien precedents en cap moment de la història del territori. L'onada de conflictes territorials que la

acompanyar varen canviar també el seu caire. De la defensa d'unes ciutats amb serveis per la comunitat i amb espais verds que varen caracteritzar les lluites veïnals dels 70 es va passar a la defensa i la preservació dels espais oberts davant la voracitat consumidora d'un model de creixement urbanístic depredador. Els sòls agrícoles que havien sobreviscut a les anteriors onades urbanitzadores de la regió metropolitana en van ser les grans damnificats.

A d'altres territoris catalans els creixements en dispers van anar més lligats a un model de turisme residencial de caire especulatiu (com és el cas del Pirineu) o a conflictes provocats per la conversió d'urbanitzacions a primera residència (com per exemple el litoral de La Selva o del Camp de Tarragona) amb importants trasllats de població provinent de l'AMB (els casos de pobles com Vidreres, Sils o Maçanet de la Selva que en pocs anys varen veure doblada la seva població). Aquest autèntic i destructiu tsunami urbanitzador (veure “El Tsunami urbanizador español y mundial” de Ramon Fernandez Duran de Ecologistas en Acción https://www.nodo50.org/ramonfd/tsunami_urbanizador.pdf) va concloure dramàticament el 2009 com a efecte de la devastadora crisi econòmica de 2008.

La frenada econòmica va deixar nombroses urbanitzacions a mig fer provocant problemes per la manca de serveis i nombrosos pisos buits per la caiguda del mercat immobiliari. Això succeïa paradoxalment al mateix temps que una onada de desnonaments per impagament d'hipoteques deixava a milers de persones sense llar. Les conseqüències sobre la regió metropolitana que tendien a traslladar-se a d'altres territoris catalans son prou conegudes i estudiades: de nou manca de planificació, malgrat els intents durant el període del primer govern tripartit entre 2004 i 2007, consum històric de sòl, desaparició i marginalització d'espais agrícoles (conflictes de Gallecs al Vallès i de la zona hortícola del Baix Llobregat) , pressió sobre els recursos hídrics (conflicte de l'Ebre, cabdal ecològic del Ter, etc) , creixement del trànsit i de les infraestructures viàries (conflicte del Quart Cinturó) , pobresa energètica, etc. A l'àrea metropolitana han estat emblemàtics els conflictes al voltant del perímetre del Parc de Collserola (Porta Barcelona CAUFEC, Torre Negra a Sant Cugat, Centre Direccional de Cerdanyola). En un altre ordre de coses la implementació d'un model de ciutat basada en els serveis turístics i comercials a Barcelona ha expulsat nombroses activitats sobre tot cap als Vallès, multiplicant així la pressió sobre aquest territori i posant en perill la seva identitat i els seus espais oberts encara existents. Tot plegat acompanyat d'un nou desgavell territorial on els intents de planificació i contenció han naufragat en mig dels interessos d'un sectors econòmics àvids de beneficis i amb un model de progrés basat en el creixement de les infraestructures (bàsicament de transport) com a forma de generar vida econòmica. La prolongada crisi dels darrers anys ha donat una nova oportunitat a les forces que malden per uns desenvolupaments territorials racionals i continguts. El que no va ser possible a finals dels 70 i principis dels 80, contenir i endreçar els creixements urbans i la pressió sobre els recursos i espais naturals, esdevé avui de nou un repte prioritari. Tot i així i malgrat el devastador fracàs del model que va provocar el major creixement de la urbanització de la història humana al nostre país i que ha tingut en la profunda crisi dels darrers anys la seva demostració més palpable no esta gens clar que el viratge necessari sigui inevitable. El conflicte al voltant del projecte de casinos (EuroVegas) a la zona agrícola del Baix Llobregat el 2012 demostra que els poders que malden per continuar amb el model destructiu del darrer mig segle no estan ni molt menys derrotats. Per tot el territori sorgeixen nous conflictes o es mantenen vells debats

que demostrin que malgrat el fracàs i la desfeta una nova onada urbanitzadora i més pressió pels ecosistemes naturals no es cap impossibilitat.

Cal per tant un territorial alternatiu potent. Aquesta nova cultura del territori, reclamada ja a finals dels 70 i proclamada amb força pels moviments socials en el tombant del segle, ha d'esdevenir finalment hegemònica. Els moviments socials en defensa del territori i les entitats ecologistes tenen molt a dir en tot aquest procés. Els anys de lluita i aprenentatge demostrin que es possible l'alternativa. Una científics i experts compromesos han fet en aquest sentit grans aportacions com per exemple Narcís Prat i Joaquim Sempere, Roser Rodriguez, Jordi Torrents , El paper dels experts en els moviments ambientalistes a Catalunya, <http://www.fbofill.cat/sites/default/files/1430.pdf> . Una planificació territorial democràtica i que tingui en compte la necessitat de fer les paus amb el planeta és la resposta necessària i urgent

3 MAPA ACTORS SISTEMA SOCIOECOLÒGIC

Per tal d'elaborar el mapa s'han identificat diferents experts i plataformes o entitats que tenen relació amb l'AMB. Aquesta relació no es correspon als límits geogràfics de l'AMB ja que per la seva idiosincràsia particular les dinàmiques socioecològiques van més enllà dels propis límits.

En total s'han identificat 52 plataformes o entitats per entrevistar (taula posterior). Al llarg d'aquest estudi s'han pogut entrevistar 20 d'aquests conflictes amb gent implicada.

Els diferents conflictes s'han agrupat en 10 eixos, tot i que com veurem hi ha conflictes que estan relacionats amb més d'un eix. Aquests 10 eixos són:

Turisme. Quins conflictes genera l'ús del territori respecte el turisme. Entenen com a Turisme en aquest cas el que es genera internament entre diferents territoris de Catalunya. Es tracten aspectes com sobrefreqüentació turística, creixement urbanístic de les estacions d'esquí,...

Infraestructures i mobilitat. Les infraestructures viàries i ferroviàries de Catalunya. Des dels anys 60 s'ha plantejar un model d'infraestructures on fora dels àmbits metropolitans cal l'ús del vehicle particular. Molts conflictes es generen arrel d'aquest model.

Urbanisme i urbanitzacions. Conflictes socioecològics relacionats amb el planejament urbanístic.

Espais Naturals Protegits. La gestió dels espais naturals protegits, quin model ha de ser? La gestió pública i la custòdia del territori.

Aigua. L'àrea metropolitana de Barcelona no és sobirana respecte l'aigua, quins problemes ecològics genera aquest aspecte.

Residus. El tractament dels residus genera problemàtiques. Una gestió basada en el reciclatge implica molts volums de residus a tractar.

Pedreres. L'obtenció de materials per a la construcció d'infraestructures genera pedreres amb un efecte en el paisatge i la qualitat de vida dels habitats propers a elles.

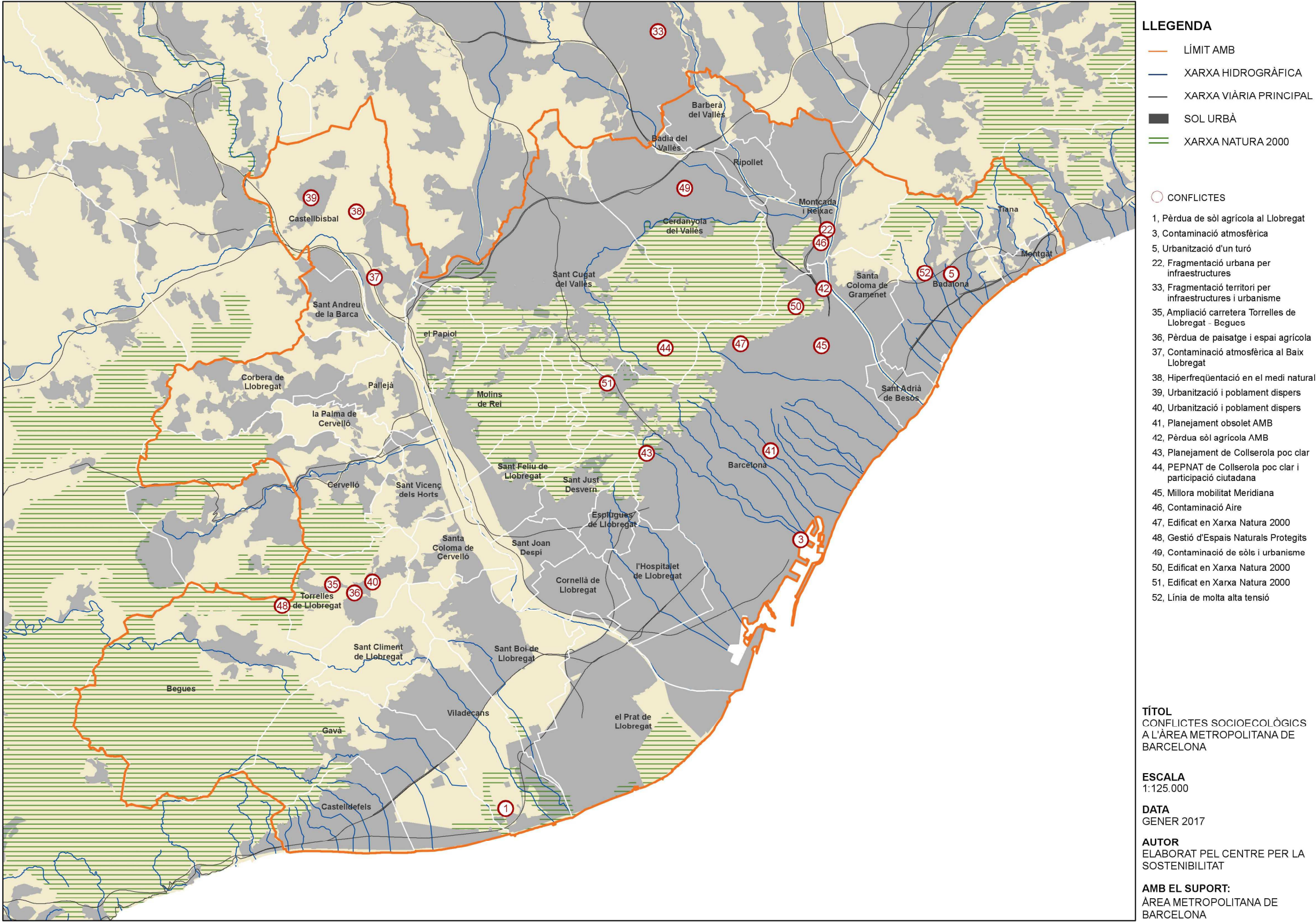
Energia. L'AMB no és sobirana energèticament, tampoc ho és Catalunya i l'Estat Espanyol. Tampoc ho és Europa. La sobirania energètica és un dels reptes de futur per tal de no dependre de factors geopolítics i combatre el canvi climàtic.

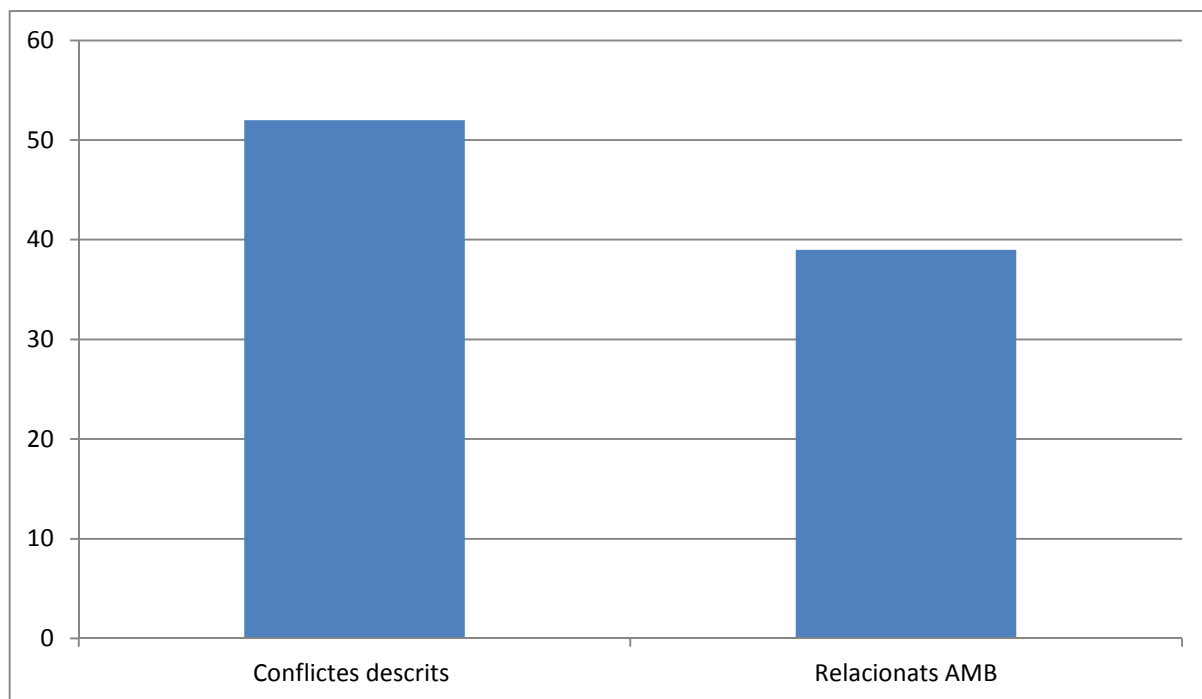
Espais Agrícoles. Els espais agrícoles urbans és el gran repte de futur en la conservació de l'agricultura. Aporten biodiversitat, alimentació i salut.

Contaminació de l'Aire. Un dels problemes actuals a Catalunya que afecta la salut de les persones i que cal actuar. Molt vinculat al model de infraestructures.

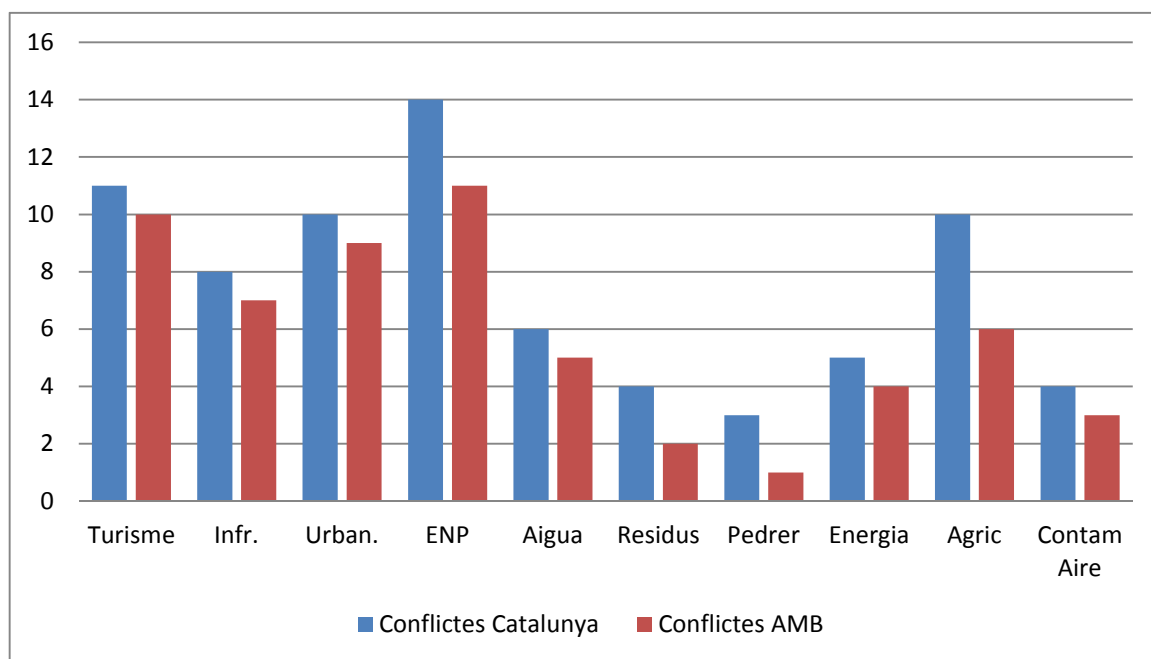
CODI	REL AMB	Conflicte	Actors	UTM (ETRS89) X	UTM (ETRS89) Y	Turisme	Infr.	Urban.	ENP	Aigua	Residus	Pedrer	Energia	Agric	Contam Aire
1	AMB	Pèrdua de sòl agrícola al Llobregat	Parc Agrari del Llobregat	419941	4570327									X	
2	AMB	Hiperfreqüentació al Medi Natural	Parc Natural del Corredor	465338	4614088	X									
3	AMB	Contaminació atmosfèrica	Plataforma Qualitat de l'Aire - BCN -	431172	4580577	X	X						X		X
4	AMB	Quart cinturó	Campanya contra el quart cinturó	428070	4608741		X								
5	AMB	Urbanització d'un turó	Salvem turó de l'enric	436908	4590683			X	X						
6	AMB	Variants d'Olot i les Preses	Salvem les Valls i veïns Hostal del Sol	455576	4671057	X	X								
7	AMB	Cabal ecològic del Ter	H2O + Ter	467116	4648185	X				X					
8	AMB	PDU Molina	Ampliació de la Molina	412407	4687520	X		X							
9		Tala de Boscos del Ripollès	GEDENA	428222	4670700				X						
10	AMB	Hiperfreqüentació turística tardor	Veïns de Santa Pau	460094	4666879	X			X						
11		Contaminació per purins	Grup de Defensa del Ter	440310	4649598					X				X	
12	AMB	Salinització del Riu Llobregat	Plataforma prou sal	396498	4631885					X		X			
13		Urbanització de la costa	No al port esportiu de Tossa	494272	4618117	X		X							
14	AMB	Impactes a l'Empordà (turisme, purins,...)	Salvem l'Empordà	497380	4678361	X	X	X							
15		Contaminació els plans de Sió	Els Culs de Catalunya / Salvem els Plans de Sió	348731	4621530				X					X	
16		Pedrera d'Àrids en zona agrícola	No Pedrera de Malacara (Estaràs)	364539	4619627							X			
17	AMB	Incineració de purins i deixalles	Plataforma contra planta d'incineració deixalles de Tracjusa	318579	4602842						X		X		
18		Purins i contaminació odorífica aire	Plataforma contra la Planta de tractament de purins de Puigvert d'Agramunt	343991	4626817									X	
19		Energia i paistge	Plataforma contra la MAT al Pallars	343991	4626817								X		
20	AMB	Pèrdua biodiversitat i aigua	Canal Segarra Garrigues	348400	4615140					X				X	
21	AMB	Accés a les terres	Terra Franca	346582	4700772									X	
22	AMB	Fragmentació urbana per infraestructures	Soterrament Ara	432181	4592385		X								
23		Afectació al paisatge	Desdoblament N-240	320063	4600206		X								
24	AMB	Cabals ecològics, sediments i gestió de l'Ebre	Plataforma en Defensa del Ebre	312467	4507374				X	X					
25	AMB	Energia contaminant	Antinuclear	296039	4562505								X		
26		Contaminació atmosfèrica	Petroquímica	346797	4558522						X				X
27		Impacte paisatgístic	Pedreres del Baix i l'Alt Camp	340464	4563111							X			
28	AMB	Devaluació terra i productes locals	Unió de Pagesos	316864	4572599									X	
29	AMB	Turisme d'Oci massificat	Bcn World	345447	4548725	X									
30		Gestió forestal als Ports	Entitats ecologistes dels Ports de Beseit	276810	4523900				X						
31		Contaminació aigua	Electroquímica de Flix	293463	4567311						X				
32		Transvassements aigua	Gestió de l'aigua Siurana-Riudecanyes	327009	4568963	X				X					
33	AMB	Fragmentació territori per infraestructures i urbanisme	Plataforma Més Vallès	425736	4599934										
34	AMB	Retallades als Parcs Naturals	Comissió per la defensa del Patrimoni Natural de Catalunya	465165	4664186	X			X						
35	AMB	Ampliació carretera Torrelles de Llobregat - Begues	Carretera Torrelles de Llobregat - Begues	413348	4578863		X								
36	AMB	Pèrdua de paisatge i espai agrícola	Plataforma Salvem Can Coll	414181	4578544									X	
37	AMB	Contaminació atmosfèrica al Baix Llobregat	Plataforma per la Qualitat Aire - Castellbisbal -	414942	4590557										X
38	AMB	Hiperfreqüentació en el medi natural	Ajuntament de Castellbisbal	414261	4593075				X						
39	AMB	Urbanització i poblament dispers	Ajuntament de Castellbisbal	412527	4593600			X							
40	AMB	Urbanització i poblament dispers	Ajuntament de Torrelles de Llobregat	414874	4578958			X							
41	AMB	Planejament obsolet AMB	Federació Veïns de Barcelona	430024	4583958			X							
42	AMB	Pèrdua sòl agrícola AMB	Federació Veïns de Barcelona	432050	4590136									X	
43	AMB	Planejament de Collserola poc clar	Les portes de Collserola. Així No!	425311	4583869				X						

44	AMB	PEPNAT de Collserola poc clar i participació ciutadana	Federació Veïns de Barcelona	426012	4587864				X						
45	AMB	Millora mobilitat Meridiana	Som Meridiana	431970	4587956		X								
46	AMB	Contaminació Aire	Cimentera Montcada i Reixach	431947	4591885										X
47	AMB	Edificat en Xarxa Natura 2000	Veïnat de la Font del Gos	428885	4588024			X	X						
48	AMB	Gestió d'Espais Naturals Protegits	Protecció Serres Garraf-Ordal	411424	4578054				X					X	
49	AMB	Contaminació de sòls i urbanisme	Plataforma Cerdanyola sense abocadors	426756	4593966						X				
50	AMB	Edificat en Xarxa Natura 2000	Veïnat de la Torre (Noubarris)	430986	4589457			X	X						
51	AMB	Edificat en Xarxa Natura 2000	Veïnat de les Planes (Sant Cugat)	423802	4586518			X	X						
52	AMB	Línia de molta alta tensió	No a la MAT de Santa Coloma de Gramanet										X		

Gràfic 1 - Nombre de conflictes descrits.

Gràfic 2 – Relació dels conflictes per àmbit temàtic

3.1. Conflictes relacionats amb el metabolisme

3.1.1. Cicle de l'aigua.

En aquest àmbit els conflictes s'han centrat en les mobilitzacions relacionades amb la gestió de l'aigua i l'efecte que té en els ecosistemes. Conflictes que es deuen a la gestió de l'aigua a l'alta (és a dir captació d'aigües pel seu ús posterior: agrícola, domèstic i industrial).

Quedaria pendent aspectes importants referents a la remunicipalització de l'aigua en la gestió a la baixa (és a dir en la distribució de l'aigua sobretot per ús domèstic i industrial).

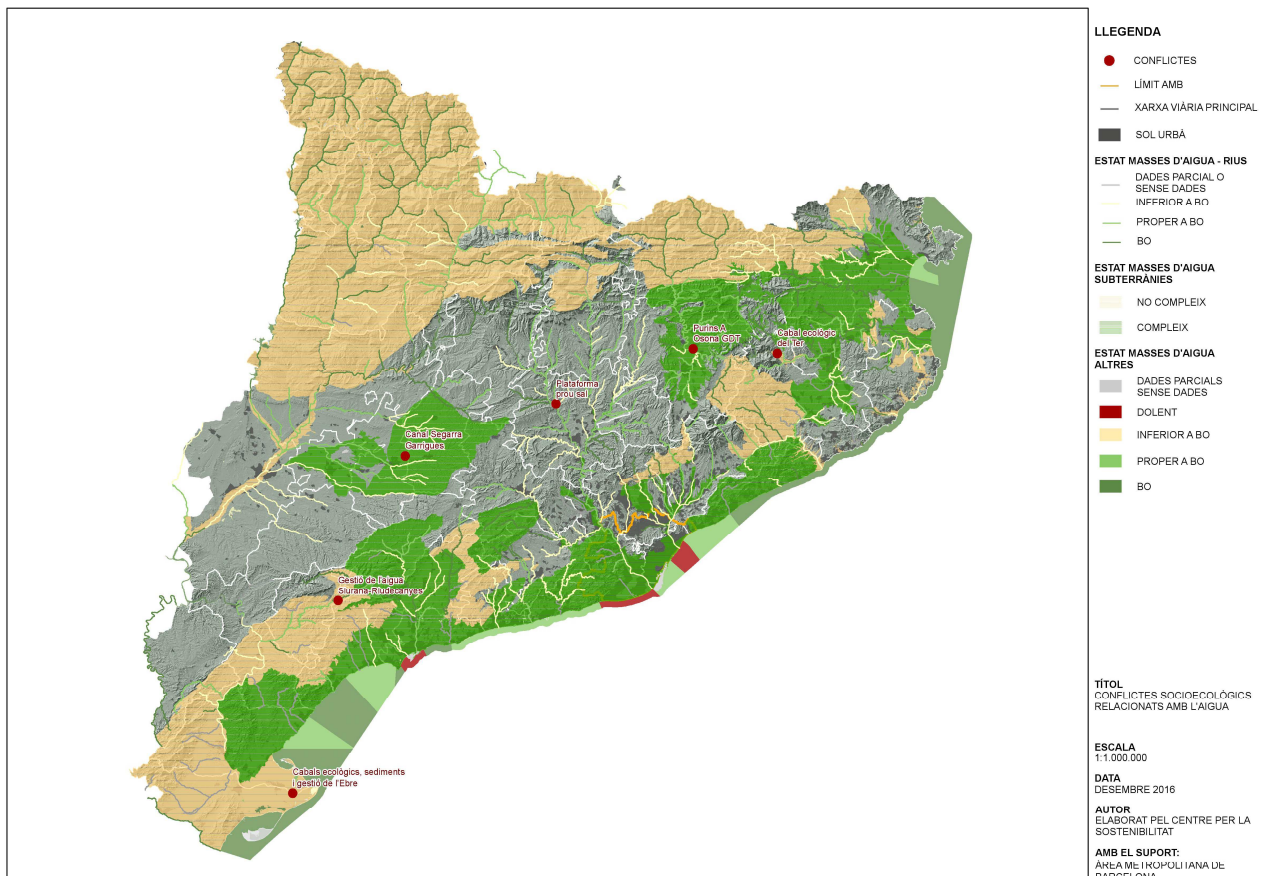
Referent a l'aigua s'han pogut entrevistar i descriure un total de 6 conflictes, tots ells de manera directa o indirecta relacionats amb l'AMB. La causa d'aquests conflictes és la competència de l'aigua. És a dir, l'AMB i Catalunya es localitza en un indret de clima mediterrani, com a tal les pluges són irregulars i periòdicament es donen anys de sequera que provoquen una disminució significativa de la circulació de l'aigua en els rius. Aquest fet provoca tensions en la gestió de l'aigua.

En l'AMB l'aigua procedeix majoritàriament de fonts superficials de les conques dels rius Ter i Llobregat. A destacar segons el consorci del Ter que es transvasen de mitjana uns 168.000 m3 del Ter, això significa un 90% de la captació d'aigües superficials. També s'aprofiten algunes fonts subterrànies, a través dels més de 60 pous repartits entre els aquífers de la Vall Baixa i del Delta del Llobregat, la Cubeta de Sant Andreu i el Pla de Barcelona, així com l'aquífer del Besòs. Per últim, una part menor de l'aigua per potabilitzar es capta al mar i es dessalinitza. Actualment funciona a un 10% de la seva capacitat, aquest fet es deu segurament al elevat cost que té la generació d'aigua potable a partir d'aigua de mar. La climatologia variant de la zona fa que les dades de procedència variïn any rere any, aquest fet s'anirà agreujant amb l'escalfament global de la Terra.

Evolució de la captació d'aigua per l'AMB en milers de m3					
	Aigües superficials – Ter - Llobregat	Dessalinitzadora	Aigües subterrànies	Total	% captació aigües superficials
2008	193345,22	0	45836,41	239181,6	81%
2009	217491,56	0	23807,45	241299	90%
2010	188252,92	10813,5	32442,86	231509,3	81%
2011	190624,44	7378,82	36884,01	234887,3	81%
2012	185367,94	12392,8	35159,55	232920,3	80%
2013	173529,9	7166,95	39811,26	220508,1	79%
2014	185815,96	1940,9	26601,06	214357,9	87%

2015	176878,92	6427,12	33712,77	217018,8	82%
------	-----------	---------	----------	----------	-----

Conflictes relacionats amb l'aigua

+ H2O TER (7)¹

El conflicte per la conservació del cabal ecològic en el riu Ter és un dels conflictes més antics que té Catalunya. Ja en els anys 70 la plataforma en defensa del Ter reivindicava els mateixos objectius.

Des de la plataforma comenten que el transvasament cap Cardedeu al 1970 on una de excuses que va hi va haver era que el transvasament evitaria inundacions (inundacions 1970). Aigua és Vida va fer seva la campanya H2O Ter i la vàrem impulsar des de H2O + Ter el 2008. Ja hi havia hagut la manifestació a Girona en defensa de l'aigua del Ter. El sistema Ter-Llobregat implica el transvasament del 76% de l'aigua cap a l'AMB. La salinització del Llobregat

¹ Codi del mapa i la taula.

per la mineria ha fet que el Llobregat no sigui significatiu. **El creixement urbanístic ha d'anar condicionat a la disponibilitat d'aigua.** Hi ha una gran volum interconnexions desconegudes pel gran públic. El cas de la conca l'Ebre és paradigmàtic per la gran quantitat de transvasaments. Un rec eficient als sud de Lleida alliberaria aigua del Segarra Garrigues per aigua de boca del AMB i evitaria assecar el Ter. El 70% de l'aigua de rec es fa servir a Lleida per regar. Caldria veure quina és l'aportació d'aquesta despesa al PIB del país i veure si això té sentit. L'argument no pot ser únicament l'estalvi, cal que l'AMB tingui en compte els seus propis recursos abans de utilitzar recursos hídrics llunyans. Els aqüífers no són la solució ja que s'han de cuidar i la seva sobreexplotació pot tenir conseqüències.

"Cal tenir una política d'aliances i amb el sector. El diagnòstic ja al tenim, ara cal actuar. Si no els activistes es cremen. La intransigència interna i les lluites polítiques afebleixen al moviment" després de tants anys de lluita. I que no es poden donar de forma il·limitada concessions d'aigua.

Prou Purins del GDT (11)

Contaminació dels aqüífer d'Osona per purins. L'elevada cabana porcina a Osona provoca l'abocament descontrolat de purins i una contaminació dels seus aqüífers, aquest fet genera més captació del riu Ter (riu ja de per si molt sobreexplotat).

Prou Sal (12)

Contaminació d'aqüífers en el Bages i del riu Llobregat fins a la desembocadura. Aquest fet afecta la qualitat de l'aigua en l'AMB. Els seus objectius són: produir des de les mines de sal amb residu 0, fer un pla de restauració dels runams de sal validat per experts i amb mesures que demostrin que és efectiu, i l'exigència d'una fiança que es correspongui amb el dany que ja ha comès i que encara cometrà aquesta sal abocada sense protecció al costat del riu. Consideren que l'explotació de la potassa del subsòl no només consisteix un disbarat ecològic de grans proporcions sinó també la creació d'un deute en el país. Es considera que si s'ha permès que una multinacional tregui beneficis, que també pagui el que contamina. Com en altres indrets ben bé podria ser que l'empresa marxi sense pagar la despesa que es continuarà generant fins que no es restaurin runams i aqüífers.

Hi ha queixes des dels municipis de l'AMB vora el Llobregat de la mala qualitat de l'aigua. Com per exemple el que comenta Marco, regidor de Medi Ambient de Castellbisbal. "Un dels principals problemes respecte l'aigua és que ens ve del Llobregat i és de molt baixa qualitat".

Canal Segarra – Garrigues (20)

Conflicte relacionat amb el cost – benefici d'aquesta gran obra. Alhora en la pèrdua d'hàbitats esteparis a Catalunya. Però en el conflicte de l'aigua es perfila com un potencial font de debat relacionat amb el del cabal ecològic del Ter. Hi ha interessos per poder transvasar aigües del canal Segarra-Garrigues cap a l'AMB, aquest fet provocaria una disminució significativa de la captació d'aigua en el Ter i una disminució de la factura per la potabilització de l'aigua al ser molt més car dessalinitzar o potabilitzar aigües del Llobregat (riu contaminat per les mines de sal). Aquests arguments no estan exempts de polèmica al tractar-se d'un transvasament d'aigües del Ebre encobert segons la Plataforma en Defensa del Ebre i moviments socials de la plana de Lleida.

Gestió de l'aigua Siurana-Riudecanyes (32)

Transvasament de conques entre Siurana i Riudecanyes. La captació d'aigua de la conca del Siurana ja existia abans de la construcció del pantà, per complementar les minses aportacions del barrancs que proveeixen el de Riudecanyes, és per això que es va disposar d'un sistema de canalització entre les dues conques. Després, i a causa de les necessitats creixents de la zona, sequera, salinització del subsòl, increment de la població, assistència per a l'aigua del consum de Reus, etc., aquesta aportació era insuficient i inestable, per això es va optar per construir l'embassament de Siurana a petició dels regants de Riudecanyes. El problema ve quan aquest transvasament xifrat amb 4 m³/seg., esgota les possibilitats del riu i impedeix la mínima circulació de l'aigua llera avall.

Plataforma en defensa del Ebre (24)

La Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE) està en contra l'objectiu del govern de l'Estat d'impulsar un Pacte Nacional de l'Aigua, que ha de portar a la redacció d'un nou Pla Hidrològic Nacional ja que en aquest PHN es plantejarà la redistribució dels recursos hídrics entre conques excedentàries i deficitàries, el que suposa recuperar el transvasament de l'Ebre encara que sigui amb un altre nom i una altra fórmula.

Respecte a l'AMB demanen poder participar-hi ja que més d'un cop s'ha parlat de transvasar aigua del Ebre a Barcelona.

Des dels anys vuitanta, amb el transvasament de l'Ebre a Tarragona, podríem dir que ja s'inicià la mobilització ciutadana per reclamar que l'aigua de l'Ebre havia de baixar per l'Ebre. Posteriors propostes de Plans Hidrològics Nacionals i nous transvasaments acabaren d'activar una mobilització sense precedents, que acabà transformant-se en el que avui coneixem com a nova cultura de l'aigua.

La mobilització per l'Ebre no ha estat només per evitar els transvasaments, sinó per a demanar plans de gestió adequats, cabals ecològics que no condemnin el Delta i també per mobilitzar els sediments que avui dia retenen els embassaments que tallen el riu d'un extrem a l'altre.

La Plataforma en Defensa de l'Ebre ha estat la principal organització que ha aconseguit abanderar aquestes lluites, sota el paraigua d'una organització transversal, amb la participació d'experts de molts àmbits i amb una capacitat d'incidència política i social més que notable.

La Plataforma comenta respecte a l'AMB, comencen parlant d'AGBAR. Aquestes empreses sempre porten la veu cantant, organitzen jornades amb empreses del sector de la construcció d'obres hidrològiques. Amb el joc que els regants puguin pagar-se l'aigua, posen l'excusa de les inversions hidrològiques. En el cas del Segarra-Garrigues no és un transvasament encobert és del tot descobert, no se'n amaguen. Per naltros transvasar aigua del Segre encara és pitjor que de l'Ebre, perquè l'aigua que ve de Saragossa passa per zones amb una salinitat molt altra, amb molta conductivitat; en canvi, l'aigua que ve del Segre és millor, amb menys conductivitat. És a dir, el Segre fa d'inhibidor de l'Ebre. El Segre aporta el 20% del cabal de l'Ebre, no és menystenible.

Reptes de futur referent a la captació en el Cicle de l'Aigua

L'aigua com a bé escàs i més en una zona de clima mediterrani és font de conflictes si no es genera una bona política ambiental. Podríem determinar que relacionat amb l'AMB cal un debat sobre el futur de la captació de l'aigua en l'AMB. Cal que es faci de manera sostenible i això vol dir respectar els cabals ecològics i evitar transvasaments de conca a conca. Amb aquestes premisses caldria abordar el que seria un **Pacte de l'Aigua**. Aquest debat caldria deixar-lo fora de les grans empreses que tenen interessos en la gestió de l'Aigua ja que aquests no solen coincidir en la conservació dels ecosistemes sinó que prioritzen el benefici econòmic. El debat cal abordar-lo entre actors del territori sense ànim de lucre i l'AMB.

3.1.2. La gestió dels residus

S'han realitzat tres entrevistes relacionades amb els residus, una relacionada amb residus domèstics i l'altra relacionada amb industrials.

Referent a la gestió dels residus domèstics segons dades de l'AMB aquesta millora any a any. Durant l'any 2015 cada habitant del territori metropolità ha generat 434,35 kg de deixalles domèstiques. Aquesta xifra confirma la disminució en la generació de residus iniciada el 2008, que continua per sota els 500 kg/Hab. i any. Malgrat aquesta bona gestió el cas de l'AMB genera externalitzacions referent a residus de parcs i jardins que recullen els Ecoparcs. Hi ha una estratègia de l'agència de residus de dur-los a incinerar en plantes d'incineració de purins reformades segons entrevistes realitzades. Aquest és el cas de la planta de Juneda.

Respecte als residus industrials no es dóna cap cas de plataforma com és per exemple la contaminació de Flix. Aquest fet no implica que la es donin casos d'impactes per contaminació de sòls.

Plataforma contra l'ampliació de la incineradora de Juneda (17)

El govern té sobre la taula el projecte de reobertura de l'empresa, que encara ha d'autoritzar. Audax, que just aquesta setmana ha reobert la planta de Miralcamp (vegeu la peça), a Juneda preveu usar també residus urbans com a combustible. Actualment, la planta té una capacitat de tractament de 100.000 tones anuals, però l'estudi d'impacte ambiental presentat a la Generalitat preveu augmentar la capacitat fins a les 194.545 tones, segons la plataforma. S'hi inclouen residus urbans i també residus qualificats com a especials: de reacció, dissolvents i de neteja, entre altres. "El projecte reconeix que produiria dioxines i furans, que són compostos orgànics persistents, que l'OMS

La Plataforma Aturem la incineradora a Juneda (Garrigues) reclama el suport del Parlament per aturar el projecte que es vol posar en marxa a les instal·lacions de l'antiga planta de purins de Tracjusa i que preveu fer servir com a combustible la incineració de residus urbans provinents dels Ecoparcs de l'AMB, en lloc d'utilitzar gas natural com en el passat. "Esperem que els diputats no es creguin la manipulació de l'empresa", ha dit Elies Bosch en l'entrevista, que ha recordat que fa quaranta anys que les Garrigues inverteix en la promoció del seu oli i que una fuita d'aquesta empresa faria perillar la seva qualitat

Contaminació del pantà de Flix per ERCROS (31)

El pantà de Flix és un pantà molt contaminat pels vessaments químics produïts per l'empresa ERCROS (antiga Erquímia) hi ha acumulacions de 550.000 a 700.000 m3 de residus peril·losos a la mateixa vora de l'embassament.] Després de diversos estudis, s'ha pogut constatar l'acumulació de fangs contaminats al pantà amb concentracions molt altes de metalls pesants (sobretot mercuri i cadmi, però també altres com l'arsènic, crom i zinc) i de compostos organoclorats (hexaclorobenzè, policlorofenils, DDT, etc.).

Es demana que ERCROS assumeixi les responsabilitats i netegi aquesta contaminació i denuncia el silenci de la població tot i la contaminació d'Ercros a Flix producte de l'acontentament social fins a la crisi laboral de l'empresa, poc ressò social dels temes ambientals.

3.1.3. L'energia

El model econòmic en el que vivim es sosté sobre una base material que consisteix, principalment, en l'extracció i combustió de recursos fòssils (petroli, gas, urani i carbó), que tendeixen a ser cada cop més escassos, de més difícil extracció i per tant més costosos (en termes econòmics i ambientals) i són molt contaminants.

Aquest mètode de producció s'ha demostrat a la vegada insostenible -degut a la no renovabilitat dels recursos que utilitza- i generador de forts impactes, tant al medi com a les persones. En el cas de l'AMB, la producció elèctrica és d'origen gairebé 100% no renovable. A més una de les fonts majoritàries prové de les nuclears, molt perilloses i contaminants. L'energia, vector satisfactor de les necessitats més indispensables, ha esdevingut un recurs mercantilitzat, i el seu accés no es basa en criteris d'equitat i justícia social i ambiental sinó en criteris lucratiu. La intenció del pla de transició energètica de Catalunya és que en el 2020 el 20% provingui de renovables però això a causa de la poca inversió realitzada és poc real en l'actualitat. També es basa la transició en el gas i les empreses privades cosa que pot suposar que l'extracció d'aquest recurs deixi una empremta en la zona d'origen de contaminació, degradació ambiental, explotació laboral, violència i pobresa als països exportadors.

Si segueix la tendència d'extracció de recursos fòssils no renovables i escassos, es reforçaran les pressions sobre el territori per a extreure les últimes reserves disponibles, amb noves tècniques d'extracció fins ara inviables. L'aparició del fracking i l'extensió de les exploracions i explotacions d'hidrocarburs en l'interior de Catalunya no responen a demandes ciutadanes ni tampoc hi revertiran positivament.

Cogeneració d'energia a les instal·lacions de residus

	Energia cogenerada (MWh)					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ECO 1	--	4.447	9.682	7.949	13.252	12.609
ECO2	6.911	20.180	23.281	24.318	23.661	24.498
ECO3	--	2.363	456	n/a	0	n/a
PVE	134.792	167.504	180.468	175.083	178.994	144.530
DC Garraf	59.840	55.206	53.580	59.592	59.426	50.775
Total	201.543	249.700	267.467	266.942	275.333	232.412

S'han pogut entrevistar 4 conflictes ambientals relacionats amb l'energia. Dos d'ells ja han estat tractats en altres eixos, aquest fet és una prova de la transversalitat de molts conflictes.

Nuclears de les terres del Ebre (25)

Iniciada la seva construcció l'any 1967, la central nuclear de Vandellòs I serà sempre recordada pel greu accident del 19 d'octubre de 1989 en el que un incendi a la zona de turbines va estar a punt de provocar una explosió i va causar l'increment exponencial de la temperatura del nucli radioactiu. Després de l'accident la nuclear no es va desmantellar per complet i es va optar pel confinament del nucli, actiu encara avui. L'any 1981 es construí un segon reactor nuclear, Vandellòs II, encara en funcionament avui dia i amb un historial notable d'incidents.

La central nuclear d'Ascó és una central nuclear de segona generació al marge dret del riu Ebre, que té dos reactors nuclears: Ascó I i Ascó II. El primer reactor va començar a operar el 10 de desembre de 1984 i el segon el 8 de març de 1986. Les dues centrals nuclears d'Ascó naixeren amb molta oposició, però la pressió política i econòmica exercida durant els anys vuitanta forçaren la seva construcció. La seva activitat tampoc ha estat lliure d'accident, alguns d'ells molt greus com les fuites de partícules radioactives de l'any 2007.

Col·lectius ecologistes generalistes i locals han mostrat històricament el seu rebuig a l'energia nuclear a Catalunya i, recentment, exigeixen un calendari de tancament de les centrals ara que s'acaba la vida útil estimada per aquestes instal·lacions energètiques.

Respecte a la relació entre AMB i Nuclears es considera que Barcelona ha viscut d'esquena. Hi van contribuir al seu dia com a poder polític. Per part del Govern de la Generalitat no hi ha hagut mai una gran preocupació per les nuclears, primer dient que això és competència exclusiva de l'Estat, pot saber poca cosa del que passa a dins. Però si que poden tenir una actitud o una altra, històricament els governs que hi ha hagut han estat pro-nuclears, i no s'han preocupat per veure què passa al seu entorn. Ara sembla que a correuita, quan es parla d'impostos a les nuclears o d'escenari de tancament de nuclears, per decisió política o per accident, tots els grups parlamentaris estan dient que cal pensar en un pla de reindustrialització. Això trenca el fals discurs que les nuclears són bones pel territori, perquè si després d'una nuclear has de fer un pla per algo... és que això molt bo no era, no ha deixat res. Quan accepten que cal pensar en el després, te'n dones compte que fins ara no s'ha fet res per part de l'administració per aquestes zones. Ni tan sols per aquelles qüestions bàsiques com la seguretat, els plans de seguretat estan obsolet, la xarxa viària no està preparada, la xarxa ferroviària és pèssima, etc. Els principals problemes ferroviaris estan a la R16 i R15, una passa per Vandellòs i l'altra per Ascó. És molt il·lustratiu que el desdoblament de l'A7 s'acabi justament davant de la nuclear, no té continuïtat cap a les Terres de l'Ebre. Si això té un potencial perill, el territori hauria d'estar ajustat a aquestes emergències. Hi ha un cúmul de circumstàncies que demostren que no hi ha hagut interès, però ni per dalt ni per baix. Al territori poques vegades l'he sentit a fer gaire reclamacions (Consells Comarcals, Ajuntaments, etc.).

És a dir, no és que el territori hagi fet unes demandes molt grans i Barcelona les hagi desatès, sinó que no hi ha estat aquestes reclamacions al territori. Excepte alguns ajuntaments més crítics, com Mont-roig o l'Ametlla de Mar. L'AMAC (associació de municipis nuclears), que hauria de vetllar precisament per això, mai ha tingut aquesta funció sinó que ha actuat de muleta de la indústria nuclear i acontentar els quatre alcaldes.

Tu pots ser pronuclear, però no pots ser un irresponsable. El territori no està adequat al perill potencial que això té.

No a la MAT (19) (52)

La MAT és una interconnexió que ahora és un símptoma clar d'un model energètic obsolet. Un model fet a mida de les multinacionals del sector elèctric que ha contemplat

com a única possibilitat la utilització de grans infraestructures tant de generació com de transport, en detriment de la generació distribuïda que constitueix l'alternativa d'un model sostenible.

La construcció de qualsevol interconnexió que travessi els Pirineus (MAT) suposarà l'endarreriment fatal tant en l'aplicació de programes d'eficiència i estalvi com en la implantació de les energies renovables. Les interconnexions amb l'Estat Francès comportarien, a més a més, la pervivència de la generació nuclear i situarien Catalunya dins una perillosa dependència. Recordem que Catalunya té una dependència energètica exterior altíssima, i que arriba a ser del 96%.

La plataforma té com objectiu oposar-se a la MAT i que es potenciï un pla energètic basat en renovables i socialment just.

Un cas de no a la MAT dins l'AMB és a Santa Coloma de Gramenet

Denuncien que Red Eléctrica Española vol construir una línia de Molt Alta Tensió (400 kV) aprofitant el filat ja existent d'Alta Tensió (220kV) actual, que travessa la muntanya de Santa Coloma de Gramenet i altres municipis. Aquest projecte té un fort impacte mediambiental i sobre la salut de la població. La plataforma s'oposa frontalment a l'execució del projecte de Red Eléctrica Española i n'exigim la seva aturada immediata. El projecte ha començat a executar-se amb l'ampliació de la subestació transformadora situada als terrenys que hi ha davant del Cementiri Municipal al barri de les Oliveres, tot afectant altres barris, veïnat, béns i infraestructures de la zona urbana i, molt directament, de la zona forestal protegida de la Serra de Marina.

Per això es demana que la línia MAT projectada passa a menys de 150 metres del barri de les Oliveres i a 75 de Can Franquesa. Així, Red Eléctrica no respecta el principi de precaució que aconsella allunyar les torres elèctriques de la zona urbana (500 metres). La nova línia de 400 kV es vol estendre pel traçat actual de les torres que travessen el Parc Natural de la Serra de Marina i afecta directament la zona d'habitatges de tot el districte III de la ciutat (Oliveres, Can Franquesa, Singuerlín i Guinardera). A més, el traçat de REE trinxia la zona més frondosa del Torrent de les Bruixes (el bosc de ribera central).

Qüestionen l'actual model antidemocràtic de subministrament, distribució i consum energètic i volem un debat ciutadà que obri la porta a un altre model energètic que acosti producció.

Reptes de futur referent a l'energia

L'AMB s'hauria de marca objectius a curt i a llarg termini referent a l'energia. Analitzar com de manera realista pot ser més eficient i alhora com el 2020 pot assolir un 20% del consum elèctric amb renovables. Té més sentit un operador energètic de l'AMB que de cada municipi o si més no analitzar mancomunitat de municipis. Cal desenvolupar consells ciutadans per impulsar un debat sobre energia. En aquests moments a l'AMB algunes empreses es deslocalitzen pel preu de l'energia i també cal analitzar el cas.

3.1.4. Pedreres i altres extraccions

Les pedreres per la seva naturalesa generen impactes en el paisatge i el medi ambient, també generen soroll i contaminació en forma de pols en les zones properes. Afecten la tranquil·litat del lloc on es col·loquen. En l'AMB hi ha quasi una 20 de pedreres degut a les necessitats constructives.

Mapa de pedreres extret del gremi d'àrids de Catalunya en la zona de l'àrea metropolitana i entorn. Com es pot observar en el mapa les pedreres d'àrids es localitzen a l'entorn de les grans infraestructures.

No a la Pedrera de Malacara(16)

El perfil demogràfic envellit i poc format ha provocat que algunes pedreres ho hagin tingut fàcil per instal·lar-se al territori sense problemes. El model d'infraestructures actual és el causant d'aquestes pedreres.

Camp de Tarragona / Activitats extractives (27)

Desequilibri territorial a Catalunya que impacta al sud, per exemple en forma d'activitats extractives. Canvi de tendència social i augment de l'esperit crític al territori, fet esperançador. Evidència que certes indústries i activitats econòmiques no han millorat els índexs d'ocupació i han generat greus impactes ambientals. El perfil demogràfic

envellit i poc format, ha fet que algunes pedreres ho hagin tingut fàcil per instal·lar-se al territori sense problemes.

3.2. Urbanització antròpica

3.2.1. Infraestructures

Respecte les infraestructures també s'han realitzat entrevistes a diferents plataformes ubicades a diferents indrets de Catalunya i més enllà de l'AMB ja que el model d'infraestructures de Catalunya és radial cap a Barcelona. Fins a l'actualitat s'ha primat un model d'infraestructures que beneficia el vehicle particular per damunt del transport col·lectiu entre AMB i resta del territori.

La pràctica totalitat de l'energia primària que consumeix el transport de carretera mitjançant vehicle tant particular com industrial (passatgers i mercaderies), prové de derivats del petroli. Aquest fet reforça la dependència de Catalunya dels combustibles fòssils, i per tant fa molt sensible la nostra economia davant les fluctuacions dels preus dels carburants. El sector dels transportistes pateix més que cap altre sector la relació entre el mercat del petroli i el compte de pèrdues i guanys del seu negoci. Això, i l'elevat consum d'energia del sector (aproximadament, un 15% del consum d'energia final a Catalunya), posen en el punt de mira de la política energètica el cas del transport per carretera.

Per aquest motiu molts conflictes fan un crit a la insostenibilitat d'aquest sistema.h

Conflictes relacionats amb les infraestructures

Ampliació de la BV-2005 de Torrelles a Begues (35)

Segons la plataforma de Can Coll aquest és un dels problemes greus del municipi, ara som un municipi cul de sac. Passar a ser de pas vol dir molts canvis. Totes les canteres i gent que treballa generaria molt trànsit. El raval de Torrelles és un espai a preservar, una joia, hi ha les penyes d'en Xarli, les del Moro, és un raval de 8 o 10 cases que cal preservar i el trànsit hi passaria pel davant. Corregir les corbes, ampliar-la i increment del trànsit rodat. És un canvi radical. Begues que governa CiU està pressionant a la Diputació que també és de CiU, des de l'ajuntament es posa el llisto molt alt per fer-la inviable. Hi ha dos plantejaments, oposició dura o llistó alt... juguem amb els dos equilibris. És una gran amenaça.

Ara Soterrament (22)

Reclamen que rodalies es converteixi en el metro regional. Entre les obres que reclamem, hi ha el túnel ferroviari de L'Hospitalet i l'intercanviador associat de la Torrassa, cabdals per superar el creuament actual de vies, un dels focus dels retards i l'impediment per incrementar la freqüència de pas dels trens. D'altra banda, el soterrament de les vies al seu pas per Sant Feliu és del tot imprescindible per a l'increment de freqüències i la millora del servei a les línies R1 i R4, que diàriament utilitzen més de 50.000 persones de les comarques del Baix Llobregat, Barcelonès, Vallès Occidental i de l'Alt i el Baix Penedès.

El soterrament de la línia ferroviària a Montcada i Reixac suposaria un pas de gegant en la dotació de seguretat a la xarxa. Una via a cel obert és un perill perpetu per a la ciutadania i un focus de possibles incidents i avaries que acaben afectant tota la Xarxa de Rodalies, amb retards considerables i molèsties al conjunt d'usuaris. Vies soterrades és sinònim de modernitat, fluïdesa i seguretat, tant de la ciutadania com de les pròpies instal·lacions.

Plataforma qualitat de l'aire (3)

Denuncien que la contaminació de l'aire és un problema de salut humana i del medi de primer ordre. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) i nombrosos estudis científics evidencien la relació directa entre una mala qualitat de l'aire i un elevat nombre de malalties respiratòries, cardiovasculars, neurològiques, immunològiques i el càncer. La principal causa de contaminació en la Regió Metropolitana de Barcelona és el trànsit rodat de vehicles privats seguit de l'activitat industrial i del trànsit marítim i aeri. Combatre la contaminació de l'aire suposaria aplicar canvis estructurals en matèries de transport i industrial, solucionant conjuntament greus problemes de salut pública, mobilitat, energètics i climàtics.

Entre les seves reclamacions hi ha apostar per un canvi de modalitat potenciant el transport públic versus el privat. Això implicaria millorar la xarxa ferroviària existent.

Plataforma qualitat de l'aire al Baix Llobregat (37)

Unió de diferents ajuntaments per la millora de la qualitat de l'Aire. Segons Marco, regidor de Medi Ambient de Castellbisbal. Des de Castellbisbal històricament ens hem mobilitzat per la qualitat de l'aire, primer per motius industrials al haver-hi ciments Molins, CELSA,... aquest fet va generar una conscienciació per ser l'embrió junts amb Sant Vicenç dels Horts de la Plataforma per la millora de la qualitat de l'aire al Baix Llobregat, ara enfocada a la contaminació per la mobilitat dels vehicles. Actualment la Plataforma la formen ajuntaments (Sant Vicenç, Molins, Papiol, Sant Andreu, Martorell, Corbera, Torrelles, ...) però el següent pas és que la formin entitats també. Els primers objectius són l'estudi de la qualitat de l'aire per

conèixer la situació realitzat entre l'AMB i la DIBA i el segon fer un "lobby" de pressió per millorar-lo. Aquest fet es deu que des de l'AMB el tema de la qualitat de l'aire està molt enfocat a Barcelona, la resta dels municipis no ens tenen en compte.

La plataforma va sorgir arrel d'una xerrada amb el CREAL que va donar a Castellbisbal en Xavier Querol.

Campanya contra el Quart Cinturó (4)

El Quart Cinturó, B40, autovia orbital de Barcelona o A7, és un projecte d'autovia que des de Vilafranca del Penedès hauria d'arribar a Sant Celoni tot creuant el terç nord de la plana del Vallès en paral·lel al traçat de l'autopista AP7 (per damunt de Terrassa, Sabadell, Granollers i Cardedeu). El projecte, nascut el 1966 i impulsat per l'estat espanyol, és integrat el 1985 en el Pla de Carreteres de la Generalitat de Catalunya. El 1995 el Ministerio de Fomento encarrega la redacció de l'estudi informatiu del tram Abrera-Sant Celoni. 3 anys més tard, i després de la forta oposició ciutadana i d'alguns ajuntaments, fracciona l'encàrrec en tres trams: Vilafranca-Abrera, Abrera-Terrassa i Terrassa-Sant Celoni. El Quart Cinturó està inclòs en el Plan Estratégico de Infraestructuras y Transporte 2005-2020. El 2010 la Generalitat de Catalunya aprova el Pla Territorial Parcial de la regió metropolitana de Barcelona (PTMB), en el qual es dibuixen fins a tres alternatives de traçat i s'estableixen condicionants ambientals que s'han d'integrar en el projecte.

Es reclama que el 4t cinturó no és necessari i que cal potenciar el transport col·lectiu per tal de reduir el trànsit. Segons Toni Altaió opina que encara reclamem un estudi de trànsit que el justifiqui. A l'estudi informatiu de l'Abrera Terrassa ja incloïa un estudi que no donava suficient intensitat. El tram de Granollers, amb un trànsit que no existeix, van haver de posar un preu de combustible falsejat per que així els números sortissin. Es va fer una enquesta de mobilitat específica a l'AP7, amb unes quantes estacions de lectura i resulta que el 4rt. Cinturo suposaria com a màxim el desviament d'un 10 per cent del transit d'aquest corredor, ja que la major part d'aquests moviments son interns dins de la segona corona metropolitana. El preu de 400 milions del que ara parlen (que acabaria cap 1200 milions) és una salvatjada, i més amb les retallades que ens demanen des d'Europa. Tot plegat, insisteixo, sense tenir cap justificació. El problema de l'AP7 no es pot traslladar més a munt ja que els seus problemes son interns. Esta molt acceptat que els problemes de mobilitat de trànsit ja no es poden resoldre amb la construcció de més carreteres si no fent que aquestes siguin més eficients. Aquesta congestió, dins d'àrees densament poblades, l'has de resoldre amb propostes de transport públic. Donar més oferta de infraestructura el que fa es repartir la congestió cap altres franges horàries, però no resolt el fons de la qüestió. Ara el accessos a BCN, quan va baixar el dinamisme econòmic es van buidar. Amb la pujada d'activitat torna un altre cop a augmentar el trànsit. El que passa és que molta gent per evitar els embussos avança l'hora de sortida cap a la feina. Això simplement trasllada el problema d'un moment a un altre però no soluciona la qüestió de fons que és reduir el trànsit amb alternatives de transport públic i col·lectiu.

Campanya per alliberar peatges A2 (entre les Borges Blanques i Lleida) (23)

La marcada accidentalitat de la N240 provoca que es demani el desdoblament de la mateixa entre Lleida i les Borges Blanques quan molts vehicles pesats podrien utilitzar la A2 entre les dues poblacions. Es demana l'alliberament del peatge entre l'A2.

Variants Olot – Les Preses (6)

L'encaix d'una carretera entre el túnel de Bracons i l'A26 a Olot provoca el seu pas per zones ecològicament fràgils (La Vall d'en Bas i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa).

Reptes de futur referent a les infraestructures

El model d'infraestructures de l'AMB és fruit de la planificació que els anys 60 es va realitzar per part de les autoritats franquistes amb el suport del Banc Mundial, és un model similar a moltes àrees metropolitanes del món. Aquest model en l'actualitat ha deixat de ser viable, social i ambientalment parlant i per tant cal cercar un nou model. Aquest fet és el que es reivindica des de molts actors tant de l'àrea com del territori. Generar un model que deixi enrere cinturons per camions i vehicles particulars i fomenti el desplaçament en transport col·lectiu. Com molt bé comentava la campanya contra el quart cinturó, "volem un quart cinturó per basat en el tren i els busos". En la taula següent es pot veure com l'ús del vehicle particular es manté estable en els darrers anys.

Repartiment modal a l'AMB	Transport públic	Vehicle privat	Peu / Bici
2003	30%	26%	44%
2004	28%	28%	44%
2005	27%	28%	45%
2006	27%	28%	45%
2007	27%	28%	45%
2008	28%	26%	46%
2009	28%	25%	47%
2010	26%	24%	50%
2011	24%	24%	51%

2012	24%	24%	52%
2013	24%	23%	53%
2014	25%	26%	50%

3.2.2. Urbanisme i urbanitzacions

En l'actualitat s'han pogut entrevistar dos conflictes relacionats amb Urbanisme tot i ser un dels problemes latents més greus que pot tenir l'AMB per diferents motius. En aquest cas es pot dir que els dos conflictes són exemplificadors de un model, la quantitat no fa la qualitat.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona ha sofert transformacions a una velocitat vertiginosa des dels anys 60 en forma de canvi de usos del sòl, afavorint la urbanització per damunt de sòls agrícoles i boscos, uns canvis accentuats a partir del 92 de manera accelerada expulsant de Barcelona allò que no era adient per una ciutat "moderna" i que començava a flirtejar amb el Turisme. Una operació realitzada sense un planejament referendat per la participació de tota la ciutadania ja que el darrer Pla Metropolità de Barcelona és del any 1976 (un pla realitzat en època predemocràtica).

Hi ha conflictes territorials que són fruit d'una mala planificació urbanística o d'una planificació sense participació ciutadana, en aquests casos seria fruit d'una absència de planificació urbanística i això es converteix en un avís que cal un nou planejament i un canvi en la manera d'entendre les ciutats. La defensa del Turó de ca l'Enric o els conflictes en les urbanitzacions és un indicador irrefutable que cal un nou planejament més transparent i que tingui en compte els espais naturals que no han estat ocupats per jardins o ciments. Espais al bell mig de la ciutat on encara conserven una vegetació autòctona, espais que plantegen que l'ús públic d'aquests no s'ha de basar en les dinàmiques de consum basades en que rehabilitar una zona "degradada" d'una ciutat s'ha de basar en com situar botigues, centres comercials, en definitiva en espais d'oci lligats al consum. Un bon exemple és la coordinadora per la defensa del Turó de Cal Enric que planteja que l'ús públic sigui un lloc on anar a respirar tranquil·litat, un espai amb itineraris geobotànics per observar la vegetació mediterrània autòctona i la geologia de Badalona, en definitiva un nou model d'entendre la ciutat i el urbanisme del segle XXI

Planejament obsolet del pla general de l'Àrea Metropolitana (41)

El planejament de l'àrea metropolitana data del 1976, tot i que l'AMB inicià la redacció del PDU metropolità a partir de diferents treballs no es visualitza la seva aprovació. La

mancança d'aquest pla genera diferents conflictes en tota l'àrea i no aborda del tot com es veurà els seus reptes.

Les diferents plataformes han valorat d'aquesta manera el Pla o la manca del Pla. Des de la FAVB es considera que fins ara no hi ha hagut participació ciutadana i s'ha tingut en compte a les associacions implicades. Consideren que hi ha interessos obscurs i econòmics que no interessa un nou Planejament. Consideren que és estratègic i bàsic i un error que no s'hagi començat.

Des de la Plataforma de Can Coll tenen por de perdre autonomia i que no solucioni els reptes que ha d'abordar. Comentem que hi ha els pros i contres de formar part d'un planejament supramunicipal. Els contres és la pèrdua de l'autonomia local respecte a les decisions estratègiques. Aquest fet també pot ser bo al limitar governs locals que vulguin especular amb el sòl. El metropolità pot influir a l'especulació a partir d'objectius més racionals. Per contra el pla metropolità en un municipi com el nostre amb uns trets molt diferenciats pot no tenir-se en compte aquests. Com per exemple la matriu agroforestal que existeix en el nostre municipi.

Salvem el turó de ca l'Enric i el torrent de la Font (5)

Davant l'amenaça pel desenvolupament d'un pla parcial per situar-hi un centre comercial i un equipament d'atenció als discapacitats els veïns es mobilitzen per conservar un dels pocs espais naturals que hi ha a Badalona. Planteja que l'ús públic sigui un lloc on anar a respirar tranquil·litat, un espai amb itineraris geobotànics per observar la vegetació mediterrània autòctona i la geologia de Badalona, en definitiva un nou model d'entendre la ciutat i el urbanisme del segle XXI..

Des de la plataforma consideren que la seva lluita és per un espai que és el darrer que queda a Badalona. Té uns valors ecològics molt interessants com demostra un estudi recent redactat per l'AMB. Consideren que l'Àrea Metropolitana de Barcelona ha sofert transformacions a una velocitat vertiginosa des dels anys 50 en forma de canvi de usos del sòl, afavorint la urbanització per damunt de sòls agrícoles i boscos, uns canvis accentuats a partir del 92 de manera accelerada expulsant allò que no era adient per una ciutat "moderna". Una operació realitzada sense un planejament referendat per la participació de tota la ciutadania ja que el darrer Pla Metropolità de Barcelona és del any 1976 (un pla realitzat en època predemocràtica).

Consideren que el conflicte és fruit d'una mala planificació urbanística o d'una planificació sense participació ciutadana, en aquest cas seria fruit d'una absència de planificació urbanística i això es converteix en un avís que cal un nou planejament i un canvi en la manera d'entendre les ciutats. La defensa del Turó de ca l'Enric és un indicador irrefutable que cal un nou planejament més transparent i que tinguin en compte els espais naturals que no han estat ocupats per jardins o ciments. Espais al bell mig de la ciutat on encara conserven una vegetació autòctona, espais que plantegen que l'ús públic d'aquests no s'ha de basar en les dinàmiques capitalistes de consum on rehabilitar una zona "degradada" d'una ciutat s'ha

convertit en com situar botigues, centres comercials, espais de consum mercantilista en definitiva. La coordinadora per la defensa del Turó de Cal Enric planteja que l'ús públic sigui un lloc on anar a respirar tranquil·litat, un espai amb itineraris geobotànics per observar la vegetació mediterrània autòctona i la geologia de Badalona, en definitiva un nou model d'entendre la ciutat i el urbanisme del segle XXI.

Urbanitzacions Torrelles de Llobregat (40)

A la segona meitat de segle XX, seguint models de creixement especulatiu del franquisme, comença la construcció de les tres urbanitzacions de Torrelles: Cesalpina, Can Güell i Can Guei, que juntament amb l'eixample de Can Coll, en configuren el nucli habitat actual.

Es detecta uns problemes de mobilitat en les urbanitzacions. Consideren que la demanda de la mobilitat en les urbanitzacions és molt concreta en unes hores determinades. Un servei continu no és viable, nosaltres proposem un servei a la demanda. Un circuit bàsic lineal i un altre a demanda. A Torrelles tenim 50 quilòmetres de carrers asfaltats, Els mateixos que Girona capital.

Les urbanitzacions ja són més de primera residència al estar propers a zones industrials, fa 8 anys es va invertir la tendència.

El que és important és tant com fer una radiografia de la població de primera residència (a Torrelles des de finals dels 70 és una paràbola ascendent) és veure com cada any marxen molta gent. Entra més gent de la que marxa, per tant, hi ha una gran mobilitat i rotació en aquest municipi. La gent que marxa és gent jove que ha vingut a viure i quan ja té canalla s'adona de les dificultats de dur-lo a l'escola, de comprar, d'anar al metge,... i fa l'opció de marxar.

La majoria de la gent que va construir casa en les urbanitzacions no són de Barcelona sinó de municipis propers com Sant Boi, Cornellà, Sant Feliu,...

Urbanitzacions Castellbisbal (39)

Can Santeugini és una urbanització que pertany al terme municipal de Castellbisbal, a la comarca del Vallès Occidental. Té una població aproximada de 1.137 habitants (2009). Està situada a uns aproximadament 3 km de Martorell (seguint la carretera C-243-C de Martorell a Terrassa), a uns 9 km de Castellbisbal (seguint la carretera B-151) i a uns 12 de Terrassa (seguint la C-243-C).

Comenten que les problemàtiques es localitzen a Santeugini que no està unit en el poble, al contrari, està en un dels límits municipals i més proper a Martorell. Tenen el cotxe com a obligació per desplaçar-se, no hi ha botigues, els que hi viuen es fan grans amb el problema

que significa. Va començar que el 90% eren de segona residència i ara ja s'ha convertit en primera. A més ara hi van a viure gent jove que tenen fills i això genera problemes al no haver-hi escoles.

Reptes de futur referent al urbanisme i les urbanitzacions

La relació entre les urbanitzacions i la mobilitat: Les urbanitzacions tenen efectes directa respecte el nombre de vehicles particulars i l'ús del mateix. Podem veure en la taula següent que coincideix que els municipis que tenen més urbanitzacions aïllades també tenen un índex més elevat de vehicles per habitant.

Cervelló	174,87	Gavà	122,57
Papiol, el	170,42	Sant Cugat del Vallès	121,19
Castellbisbal	169,42	Ripollet	120,69
Torrelles de Llobregat	157,20	Esplugues de Llobregat	120,23
Sant Climent de Llobregat	156,07	Viladecans	120,14
Sant Just Desvern	154,31	Prat de Llobregat, el	118,95
Begues	151,93	Sant Feliu de Llobregat	115,92
Corbera de Llobregat	150,13	Sant Boi de Llobregat	114,38
Montgat	147,61	Palma de Cervelló, la	114,26
Tiana	145,49	Barcelona	112,76
Pallejà	143,68	Badia del Vallès	108,24
Santa Coloma de Cervelló	138,59	Badalona	105,88
Barberà del Vallès	136,23	Sant Adrià de Besòs	104,81
Montcada i Reixac	134,25	Cornellà de Llobregat	102,69
Sant Vicenç dels Horts	131,55	Hospitalet de Llobregat, l'	90,02
Molins de Rei	130,64	Santa Coloma de Gramenet	86,81
Cerdanyola del Vallès	129,73		
Castelldefels	127,81		
Sant Andreu de la Barca	124,98		
Sant Joan Despí	122,92		

Nombre de vehicles per cada 1.000 habitants

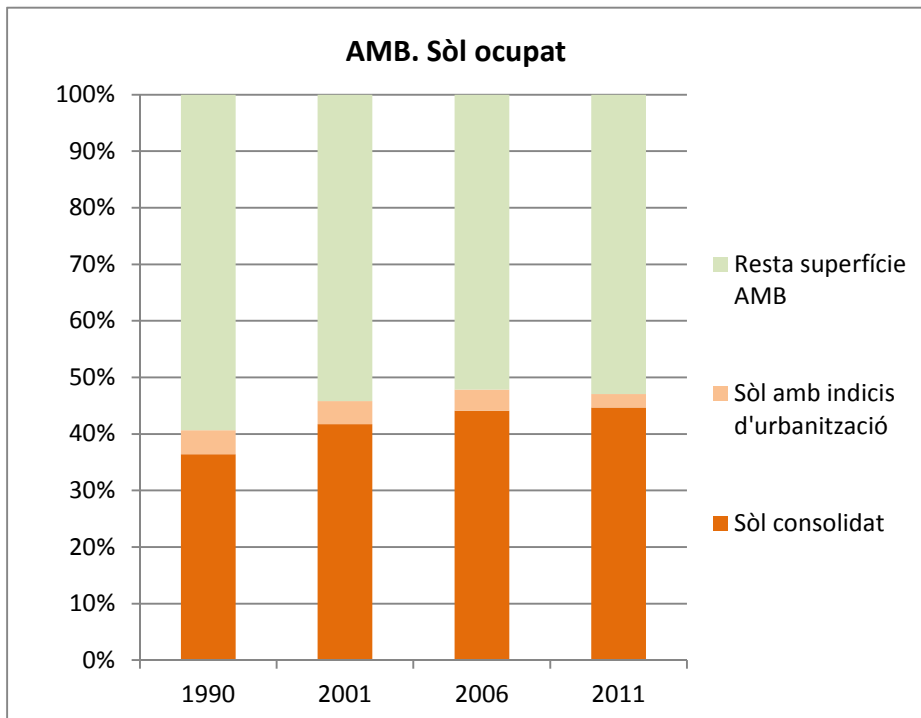
3.2.3. Turisme

Aquest eix fa referència més a l'AMB com a agrupació humana de més de tres milions d'habitants que tenen el dret de fer turisme pel seu oci i la seva salut en un territori proper. En aquest aspecte hi ha diferents problemàtiques però ens centrem en la hiperfreqüentació que generen en espais naturals sigui marins, agraris o de muntanya i amb processos urbanístics que genera el turisme residencial. Moltes de les urbanitzacions properes a Barcelona van començar com a turisme residencial per convertir-se en primera residència amb les problemàtiques que aquest fet genera de mobilitat, contaminació i serveis.

3.3. Frontera camp i ciutat

3.3.1. Agricultura

Els espais agraris són estratègics per articular el que es coneix com a nova pagesia. La pagesia és imprescindible per articular sistemes de producció saludables que contribueixin al foment d'una nova cultura del territori. En aquest sentit, menjar és una acció directa de política agrària, ja que en funció del que posen al nostre cistell de la compra, estarem col·laborant i donant suport a un determinat model agroalimentari. Els conceptes de nova pagesia i de cuina compromesa afloren en el terreny de joc català per argumentar un canvi de paradigma vers un model agrosocial, basat en valors com la proximitat, la cooperació o el compromís i els espais agraris vinculats a zones molt urbanes són claus per la feina que fan de sensibilització i alhora de sobirania alimentària.

Podem observar en el gràfic com el 50% de l'AMB està ocupada per sol urbanitzat o parcialment urbanitzat, aquest ocupa el que antigament eren sòls agrícoles.

En total s'han detectat cinc conflictes arrel de tres entrevistes:

Salvem Can Coll (36)

Salvem Can Coll va començar el 2004 i la sentència judicial del suprem del recurs d'alçada va ser del 2013. El pla general del 95 tenia com objectiu reduir l'àrea urbanitzable. Una part vora can Güell i una altra al costat de les escoles. Molts d'aquests espais no es van arribar a urbanitzar, les planes de Can Coll és a l'altra banda del poble. L'escola és el resultat de l'operació de Can Coll, en aquella zona era tota de planes agrícoles. Hi havia cirerers i horts. L'indret es va protegir en el pla del 95 al ser una unitat paisatgística, sorties del carrer major i et trobaves la plana agrícola. És la única plana al·luvial del municipi i també calia preservar l'activitat agrícola de muntanya respecte a la resta de l'AMB. Per la Plataforma tenia molt valor aquesta identitat paisatgística i social que significava les planes de Can Coll. D'aquí neix el conflicte.

Segons la plataforma el desenllaç és complex i està en mans del SAREB. Va començar per les al·legacions davant el conseller Joaquim Nada i es va acabar pel tribunal suprem de Catalunya el 2010. La sentència va ser declarar nul la modificació de planejament i el anterior consistori

junt amb l'anterior govern van fer un recurs de cassació que es tribunal suprem desestima. Actualment ara està desestimat, Nosaltres vam demanar la suspensió de l'acte administratiu però no es va concedir i per tant des del 2004 on es va aprovar la modificació i a urbanisme fins el 2013 l'ajuntament i el promotor van actuar. El que va aturar la construcció fou la crisi. Per tant tenim tots els serveis urbanístics construïts, vials fets,... tots els equipaments fets,.. Hi ha un planejament que ha canviat amb una nova llei d'urbanisme que ara té en compte qüestions que abans no es tenia. Els fet consumats fa que hi hagi gent visquent-hi. Per això la lluita de la plataforma en aquests moments és racionalitzar la preservació amb drets adquirits de gent que hi viu. La plataforma ens vam negar demanar l'execució de la sentència ja que hagués implicat que algú hagués demanat l'enderroc del ja construït al viure-hi gent, socialment no ho podíem fer.

Un nou planejament és el que cal fer però el promotor et dirà que hi ha un sostre edificable, que ja no existeix, aquest indret és de la SAREB ara. No hi ha propietaris particulars. La SAREB diu que els terrenys edificables es van fer a partir d'un conveni per cedir terrenys per fer una escola, pisos de protecció oficial, etc.. Per tant la SAREB té un valor com actiu i si ho desqualifica algú pot demanar que es torni el cost dels terrenys de serveis municipals. En aquest moment la SAREB està tancada en banda tot i parlar-hi. Ara el punt és l'habilitat en negociar.

Aquesta mobilització lliga amb l'amenaça que significa la pèrdua de l'activitat agrícola i per tant cal veure com fer la regeneració de la mateixa. L'ajuntament ha fet un Banc de Terres que està molt bé. El problema és com articular oferta i demanda respecte el Banc de Terres. Són trossos molt petits i no sabem si és viable. N'hi ha de mitja hectàrea.

Pèrdua dels darrers sòls agrícoles de Barcelona (42)

A Vallbona segona la FAVB hi ha un dels problemes ambientals més greus de Barcelona que és la pèrdua dels darrers sòls agrícoles vora Vallbona. Segons Carmelo "hay un tema muy importante del último gran huerto agrícola de la ciudad está en Vallbona. En su día se planteó un espacio para hacer vivienda pública a lo bestia, no se aprobó, pero consiguió que una empresa comprara todo el terreno, que hizo fallida, ahora son del SAREB . Eso corre peligro. Se debería intentar hacer una protección especial porque acabará urbanizado algún día"

Accés a la Terra (21)

Es reclama una accés a la Terra per part de la nova pagesia i identifica que l'elevat preu de la terra en dificulta el seu accés, també degut a l'alta fragmentació de la terra. Sectors industrials han suposat un greuge cap al sector primari, pel canvi professional, per la mala imatge i per la contaminació. Els territoris del sud de Catalunya encara pateixen els impactes de determinades infraestructures, amb connivència política. Al Camp de Tarragona ha augmentat la defensa del territori i es disposa d'un bon discurs per defensar la terra.

El moviment comenta que la pagesia no està més protegida a un lloc que un altre, però sí que és cert que sectors com la fruita han estat més protegits pel Departament i la fruita seca sempre ha estat criminalitzat, perquè s'estava morint.

Però si que hi ha una lluita pel territori del sud, ja que quan te'n dones compte et posen molins, sinó una nuclear, o la petroquímica, ... A Lleida o Girona això no passa, el cereal va bé, la fruita també, les cooperatives molt grans, amb aigua (tot i que cara), etc. I no han fet cap nuclear o petroquímica enmig de Lleida, perquè a Catalunya s'ha repartit els usos des de l'administració central. Amb tot això, hi ha d'haver una lluita darrere, però que cansa la gent.

Canal Segarra – Garrigues – manifest de Vallbona (20)

Defensa que la solució de les necessitats d'aigua de la metròpoli de Barcelona i de la Catalunya costanera en general no pot fer-se sense tenir en compte també les necessitats del conjunt del país i en aquest sentit, posem sobre la taula les propostes del Compromís per Lleida de tirar endavant els grans reptes que té plantejats la societat lleidatana actual, en especial la modernització del seu sector agroalimentari i el desenvolupament de la seva economia i les xarxes d'infraestructures. Lleida vol ser solidària amb Barcelona i entén que a través d'aquesta solidaritat haurà de materialitzar les pròpies possibilitats de desenvolupament econòmic i benestar.

Segons la proposta que fan el col·lectiu que es mobilitzava és respecte a les terres de secà de Lleida de fer una proposta a Barcelona metropolitana. Agafant el concepte que va definir Peter Sloterdijk respecte la paraula desorientat. Nosaltres li diem a Barcelona que està desorientada i que s'ha de situar, qualsevol persona de l'àrea metropolitana no es situa en les terres de Lleida, es situen en el calçot, en el Pirineu i el canal segarra-garrigues com a eix de solidaritat pot ser l'excusa per situar les zones de secà. Nosaltres proposem un mapa en xarxa i que Barcelona miri més enllà del Mediterrani. L'AVE no ha suposat res per Lleida. Proposem un marc agroalimentari de qualitat amb les terres de Lleida com a capitalitat del producte local i una Barcelona com una Sant Francisco.

L'escenari d'aquesta terra és ser la Cerdanya de les classes populars que els fills o filles dels obrers de la SEAT es casin amb gent d'aquí i es generi una dinàmica de repoblament i producte Local. El que salvarà el camp Lleidatà no serà el regadiu amb el blat de moro o ferratge sinó crear productes ecològics i de qualitat. Cal reivindicar la pagesia com una professió innovadora i activa, crear un orgull i saviesa del camp. Recuperar aquesta saviesa popular.

Terra Franca (21)

Té com a finalitat preservar la terra per a la pràctica d'una activitat agrària social, ambiental i econòmicament justa. Fomentar l'accés a la terra de persones i entitats que impulsin projectes agroecològics viables a llarg termini. Incidir en les necessitats i expectatives de la propietat amb un sentit responsable i noble sobre el bé comú que és la terra. Formar i acompanyar pagesos/les que s'inicien en projectes agroecològics. Incidir en les polítiques actuals per afavorir un canvi de model agrari. Sensibilitzar la població per dignificar l'ofici de la pagesia. Reivindicar la gestió d'espais públics en desús. Tots aquests objectius estan subjectes al model que promovem i encoratgem a fer extensiu: el sistema agroecològic un model d'alt valor afegit capaç de transferir el seu benefici a un entorn rural i també a la societat en general.

3.3.2. Espais Naturals Protegits

Els espais naturals protegits a Catalunya són de vital importància al ser una de les regions al món on més diversitat es dona degut al seu relleu i condicions climàtiques a més de geològiques. Des de l'àrea metropolitana sobretots a través de la Diputació de Barcelona disposa de diferents espais naturals. La finalitat d'aquesta xarxa de Parcs Naturals que està formada per 12 espais naturals d'alt valor paisatgístic, ecològic i cultural és garantir un equilibri territorial i ambiental a partir de la planificació i gestió dels espais naturals i agraris mitjançant els plans especials, elaborats amb la participació de tots els agents implicats. Aposta per un equilibri entre la preservació dels parcs i el desenvolupament econòmic de la població i fomenta l'ús públic i l'educació ambiental del patrimoni cultural i natural.

Els connectors ecològics entre espais naturals en l'AMB juguen un paper molt important ja que és una zona plena d'infraestructures i ocupada quasi el 50% per la trama urbana. Per aquest motiu assegurar la connectivitat ecològica és bàsic.

S'han realitzat

Parc Natural de Collserola. Problemes amb el Pla Especial i els veïnats de les Planes, Font del Gos i Torre Baró. (47) (50) (51)

Els dotze barris de Barcelona que fan frontera amb el Parc Natural de Collserola estan unint forces per avaluar els efectes del nou Pla Especial i coordinar-ne una resposta. Després d'una presa de contacte inicial, els barris han pres la decisió de reunir-se periòdicament a la FAVB per engegar una coordinadora i preparar dos actes de cara als mesos d'abril i de juny.

L'avançament del Pla Especial, que estableix les directrius generals de la nova ordenança urbanística, es va aprovar a finals de gener d'aquest any, i està a l'espera de sotmetre's a un procés participatiu obert als veïns per tal d'acabar de definir-lo. Tot i així, Jordi Bigues, membre d'Esquirols de Sarrià, i Raül Ferrando, president de l'AAVV de la

Font del Gos, coincideixen en què el procés participatiu deixa molt poc marge als veïns afectats per fer-se sentir.

Segons la FAVB aquest és un tema de manca de recursos i participació ciutadana. Comenten respecte les Portes de Collserola que “Fue una idea que surgió desde el ayuntamiento y en algunas de ellas se participó con el movimiento vecinal en su desarrollo, pero en su mayoría el movimiento vecinal estuvo exento. Rechazo entorno de la configuración de las puertas como un sitio de penetración que podía permitir la masificación de Collserola por lo menos de parte de algunos colectivos que yo he visto en Collserola.

Hay dos maneras: el espacio de Collserola como espacio natural que hay que conservar y hay un importante intento de las fuerzas económicas de penetrar hacia el interior. Y esto se está notando en algún barrio de Barcelona como Vallcarca.

Y respecte als veïnats “Luego hay problemas con relación a Collserola básicamente en la indefinición que existe sobre todo una serie de barriadas que en estos momentos desde Barcelona no están legalizadas desde el Pla General pero donde no se hace nada al respecto. Barriadas antiguas desde los años 50. Se les puso como parque natural y tenían que desaparecer. Son las de les Planes en Sant Cugat, Font del gos en el velódromo o Torre Baró. Creemos que se tendría que solucionar. Actualmente hay una situación insostenible que la administración tampoco tiene recursos económicos para la expropiación y mantener la familia 50 años. Las administraciones tienen que tomar una decisión o hay dinero para expropiar aunque sea con dinero europeo de la Generalitat o esto no puede estar así.

Se ha intentado que la gente abandone, incluso se hicieron vivienda pública en Torre Baró para realojar a la gente. Ya se los dije que no lo iban a conseguir. La gente son familias que están muy ligadas ya a la montaña, casi serían barrio de montaña. Por ejemplo Font del gos nos están pidiendo ni que asfalten, ellos casi son como un pueblo en la montaña.

Font del gos es lo más llamativo porque estás al lado de la ciudad, pero es un pueblo. Donde se conocen todos. Casas en situación deplorable, pero ellos tienen identidad de montaña. Están acostumbrado a que los jabalís pasen por allí y tienen sus huertos y dicen que no “se dan cuenta que nosotros cuidamos la montaña aquí”, es decir no es tan fácil.

La reacción de la administración es “estos están en zona natural”, sí pero a ver. Eso no quiere decir que no haya peculiaridades especiales. En Torre Baró se hicieron unos bloques y la gente mayor que está ligada a su huerto no quiso ir a los bloques. A lo mejor si hubiesen planeado una vivienda menos densa con un huerto atrás, a lo mejor hubiesen aceptado, pero en la condición de irse a un bloque ni se lo plantean”.

I respecte al Pla Especial de Collserola “El otro gran tema sería el pla natural de Collserola que hicieron un borrador la pasada legislatura lo presentaron y no contaron con la opinión previa de las entidades que están por la protección de Collserola ni con nadie. Participación zero”.

Espai Agrícola i Forestal de les Muntanyes de l'Ordal i debat dels serveis ambientals que aporta Torrelles de Llobregat a l'AMB (36)

El Montbaig-Montpedrós-Puig Vicenç forma part dels contraforts meridionals de la Serralada Litoral Catalana i es situa com a continu del Parc Natural del Garraf i les serres de l'Ordal, encaixonat per dos unitats físiques: el Delta del Llobregat i la riba dreta (vall baixa) del mateix riu. Es tracta de l'espai agro-forestal de més de 10.000 hectàrees que emmarca a 11 municipis de la comarca del Baix Llobregat que són: Begues, Castelldefels, Cervelló, Gavà, Santa Coloma de Cervelló, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Torrelles de Llobregat, Vallirana i Viladecans, més la connexió amb l'Ordal per Olesa de Bonesvalls (Alt Penedès).

Comenten el problema de gestió i el fet que no hagin reeixit les propostes que han fet. Torrelles té PEIN dins el seu municipi. Quan es va fer no es va incloure cap espai urbanitzat però a Torrelles es va incloure un espai edificable que ja ens anava bé que s'incloués encara que fos per error. Un cop aprovat el PEIN, aquest es va indemnitzar per un valor inferior.

Actualment no hi ha cap gestió del què és PEIN. Una de les qüestions que abanderàvem des del nostre municipi és la proposta de l'Espai Agrícola i Forestal de les Muntanyes de l'Ordal. Aquest tema és molt i molt important. El vam proposar amb un col·lectiu que es diu l'Alzina de Sant Boi. Va haver-hi un moment que la diputació va proposar l'anella verda, els que ho van fer van ser defenestrats. En aquest sector és on es tanca aquesta anella. Important per la connexió ecològica però és l'únic espai on no hi ha gestió. Hi ha el Parc Agrari que podria jugar un paper important però que no agafava aquests àmbits. Les pressions dels propietaris forestals pel tema de la propietat privada amb l'actitud de a casa meua no es fa res que jo no vulgui fa que no es tirés endavant. Però aquest tema és molt important, tenim una activitat agrícola residual que té la seva importància en un municipi residencial, l'agricultura dona caràcter. Però no formem part del Parc Agrari. Vam lluitar molt que el Parc Agrari no es limités a la plana agrícola però no vam poder, en Montilla es va tancar en banda i res de res seguit pels tècnics. El parc agrari-forestal hagués significat un impuls per revitalitzar l'economia agrària rejuvenint-la, etc... per això aquest figura és tant important. Però la diputació no hi aposta, etc.. Els ajuntament tenen por dels grans propietaris de les masies dels seus pobles,... i has d'anar amb peus de plom.

Es queixen pel que fet els ajuntaments petits actualment estem contra la paret i ens fotem cops de cap sense solucionar res. Tota la lògica metropolitana amb la llei actual d'hisendes locals no tenim recursos. Cornellà ja no té sòl no urbanitzable excepte la llera del riu crec... i treuen molts recursos d'activitat econòmica industrial, etc... a partir dels IAES. Parles amb en Montilla, en el seu temps amb en Belmont, en Tejedor i companyia.. amb en Serratosa quan feia el pla territorial tothom deia vosaltres compliu una funció de reequilibri territorial molt important amb els espais agroforestals. Però al demanar a quan es cotitza l'hectària de Bosc que fa la funció de servei ambiental ja que un altre municipi ja s'ho ha venut i ara em demana que jo ho mantingui per equilibrar el seu creixement urbanístic... a quan ens ho cotitzeu això? Ningú es mulla. Estem contra la paret. Llavors vas a l'AMB i veu programa de Parcs Metropolitans, tots són urbans! I el Parc Metropolità de sòls forestals? On és? Ja va bé que el CST treballa

aquests temes. Ja que actualment no hi ha voluntat pels reequilibris territorials i ambientals. Tothom ho té clar però ningú hi fa res.

Hiperfreqüentació en el Medi Natural a Castellbisbal (38)

Un dels veritables problemes i que molesta molt als veïns de Torrelles és l'accés producte de l'oci al Medi Natural. Els caps de setmana hi ha hiperfreqüentació amb activitats que en són incompatibles. Per ordre de impacte que generen seria aquest: primer els quads, els caçadors, les bicicletes i el running i finalment l'excés de gent caminant. Tot plegat fa perdre la tranquil·litat i violenta els veïns. Per exemple aquest conflicte amb els veïns ha provocat que es posin filferros per perjudicar ciclistes, etc...

L'altre problemàtica greu és el senglar que afecta els camps, provoca accidents de cotxe i per sort tenim contenidors soterrats.

Retallades als Parcs Naturals de Catalunya (34)

El desmantellament de les polítiques de conservació del patrimoni natural de Catalunya provoca que s'incompleixin un seguit d'obligacions i disposicions legals (com directives europees o plans de conservació d'espècies) que fan referència a la conservació del patrimoni natural. Les retallades de més del 60% del pressupost destinat a espais naturals protegits, que són competència de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat, la qual forma part d'un Departament, el d'Agricultura, que ha reduït el seu pressupost en un percentatge molt inferior. L'estrangulament de la gestió dels espais naturals protegits adscrits a la Generalitat, o gestionats per consorcis dels quals la Generalitat formava part, que han patit la reducció dels equips gestors, la dràstica retallada o eliminació dels serveis d'informació i educació ambiental, i de les brigades de manteniment, i tres anys consecutius sense cap inversió, que ha afectat també els centres de recuperació de fauna salvatge. L'absència de gestió conservacionista dels espais naturals marins i la seva biodiversitat, amb comptadíssimes excepcions. Les evidències d'empitjorament i de pèrdues, a voltes irreversibles, de patrimoni natural (geòtops, geozones, espècies, hàbitats, paisatges) ja identificades en l'avaluació de l'efectivitat del sistema d'espais naturals protegits de 2004 fins i tot a l'interior d'espais naturals de protecció especial. I tot plegat, en un moment de sobrefreqüentació del medi natural, que requeriria una gestió adequada a la capacitat de càrrega.

Hiperfreqüentació turística en els Parcs Naturals (10)

En èpoques determinades els Parcs Naturals es veuen desbordats pel fluxe de visitants provinents de l'AMB. Aquest fet provoca afectacions greus. L'objectiu seria una diversificació dels visitants i més recursos de mitigació.

Plataforma en defensa de la Molina (8)

Entre molts objectius tenen evitar que el PDU de domini esquiable s'ampliï de manera insostenible i per això han articulat una demanda. També es posen en contacte amb l'Ajuntament de Barcelona respecte al tema de les Olimpíades d'hivern 2026.

4 Aportacions de reflexió pel planejament de la Regió Metropolitana de Barcelona

S'ha pogut copsar entrevistant a les plataformes que molts dels conflictes són la punta de d'iceberg de problemàtiques socioecològiques existents i que tenen derivacions (espai i temporals) a causa de polítiques insostenibles més enllà de la causa que en aquell moment genera el conflicte. Copsem per exemple com la pèrdua de població en territoris rurals n'és un o l'abús d'infraestructures de finals dels anys 90 i fins el 2007 n'és un altre.

Un dels altres aspectes importants a tenir en compte és que molts conflictes també sorgeixen per una manca de planejament o per una deixadesa del existent. El planejament territorial, urbà,...si es fa amb participació ciutadana sol ésser un planejament encarat al bé comú i com a tal no sol generar molts conflictes, el problema sovint rau en que molts planejaments no hi ha voluntat o mitjans per dur-los a terme. Com per exemple el cas del Parc Agrari del Vallès (Pla Territorial del Vallès) que articularia el Vallès de manera sostenible.

Per aquesta raó aportem elements de reflexió de cara a un millor planejament metropolità que per la implicació que té amb els territoris on està enclavada alhora és un planejament català.

4.1. Un planejament urbanístic obsolet

S'ha vist que conflictes relacionats amb urbanitzacions o espais naturals es deuen a una manca de pla general de l'AMB. El vigent és del 1976 i això provoca que sense planejament s'imposi més fàcilment els interessos privats especulatius. Un bon PDU amb participació ciutadana milloraria l'interés general i el bé comú.

4.2. Incorporar en les decisions i consells de participació actors externs a l'àmbit de l'AMB

Alhora de definir polítiques públiques i de participació des de l'AMB seria interessant de tenir en compte l'opinió de sectors del territori que directa o indirectament poden veure's afectats.

4.3. El Vallès com a territori proper

El Vallès amb un milió d'habitants actua de contrapès a l'AMB amb identitat pròpia, aquest fet és important però alhora s'externalitzen en el seu territori activitats que l'AMB expulsa com la indústria, població,... Cal que es generi un debat territorial i de planificació entre àrees d'igual importància. Alhora des de l'AMB donar suport en impulsar el parc agrari del Vallès pels beneficis que tindrà de cohesió territorial a llarg termini.

4.4. L'aigua el repte de futur

Com a zona mediterrània l'aigua és un dels reptes, cap integrar-la en el planejament i tenir-lo en compte. L'aigua segurament és un dels límits ecològics i ha de ser un repte de futur en les polítiques públiques disminuir el seu consum. No abordar aquest tema generarà conflictes més aguts en el futur.

4.5. Hiperfreqüentació en el Medi Natural

En els darrers anys l'accés al medi natural ha provocat que els caps de setmana i dies festius i hagi una hiperfreqüentació (Quads, motos, bicicletes, curses de muntanya, bolets, caminaades,...) que molesta als veïns i causa impactes ambientals en el Medi (erosió, soroll,...). Aquest fet és important abordar-lo per tal de gestionar i compatibilitzar l'oci amb la conservació i la tranquil·litat de la gent que hi viu.

4.6. Recuperar la pagesia pel mosaic agrícola tant en zones urbanes com en els espais agroforestals.

La importància de recuperar la pagesia en els municipis de l'AMB és de vital importància ja que ajuda a mantenir un equilibri en el mosaic agroforestal, crea identitat i manté uns serveis ambientals per tota l'AMB. A part de la salut ambiental i social de la comercialització de productes locals dins el mateix municipi o en l'AMB.

4.7. Debat dels serveis ambientals que els municipis amb boscos i espais agroforestals realitzen en l'AMB.

En aquest apartat comentem les paraules dites per la Plataforma de Can Coll de Torrelles de Llobregat. "Respecte aquest fet els ajuntaments petits actualment estem contra la paret i ens fotem cops de cap sense solucionar res. Tota la lògica metropolitana amb la llei actual d'hisendes locals fa que no tinguem recursos. Cornellà ja no té sòl no urbanitzable excepte la llera del riu crec... i treuen molts recursos d'activitat econòmica industrial, etc... a partir dels IAES. Parles amb en Montilla, en el seu temps amb en Belmont, en Tejedor i companyia.. amb en Serratosa quan feia el pla territorial tothom deia vosaltres compliu una funció de reequilibri territorial molt important amb els espais agroforestals. Però al demanar a quan es cotitza hectàrea de Bosc que fa la funció de servei ambiental ja que un altre municipi ja s'ho ha venut tot i ara em demana que jo ho mantingui per equilibrar el seu creixement urbanístic... a quan ens ho cotitzeu això? Ningú es mulla. Estem contra la paret. Llavors vas a l'AMB i veus el programa de Parcs Metropolitans, tots són urbans! I el Parc Metropolità de sòls forestals? On és? Ja va bé que el CST treballev aquests temes. Ja que actualment no hi ha voluntat pels reequilibris territorials i ambientals. Tothom ho té clar però ningú hi fa res."

4.8. La participació ciutadana en la gestió del territori (ENP, Urbanisme,...) una assignatura pendent.

Una de les debilitats en tot el planejament territorial de l'AMB és la manca de veritable participació ciutadana. Una de les queixes per diferents actors. Amb les dinàmiques actuals cal garantir aquesta participació ciutadana ja que les entitats o plataformes que hi participin s'ha detectat que seran finalment els que garanteixin que el planejament s'apliqui i alhora segurament seran els gestors dels futurs ja que molts participants en col·lectius en defensa del territori acaben essent escollits càrrecs electes.

5 Definició d'actors per la participació en debats socioecològics de l'AMB

Aquest mapa d'actors relacionats amb els conflictes socioambientals ha permès constatar que un nombre significatiu de casos aporten elements i reflexions per a la innovació social a través del desenvolupament de coneixement expert en el si de moviments ciutadans locals. Mitjançant la interacció entre experts, especialistes, gestors del territori i moviments socioambientals es poden donar aportacions interessants per la planificació territorial. La participació de cadascun d'aquests actors garanteix que aquesta planificació tingui més possibilitats de ser efectiva.

Per aquest motiu cal abordar diferents taules per tal d'abordar els conflictes ambientals. Aquests espais de participació generaran més comprensió i innovació del problema. Alhora caldrà tenir en compte que els diferents actors conflueixin entre ells a més d'experts. Molts dels conflictes ambientals tenen ramificacions a altres com per exemple alguna pedrera té relació amb el despoblament d'algunes zones del territori. Aquestes interaccions generaran efectes d'aprenentatge col·lectiu i capacitats de proposta.

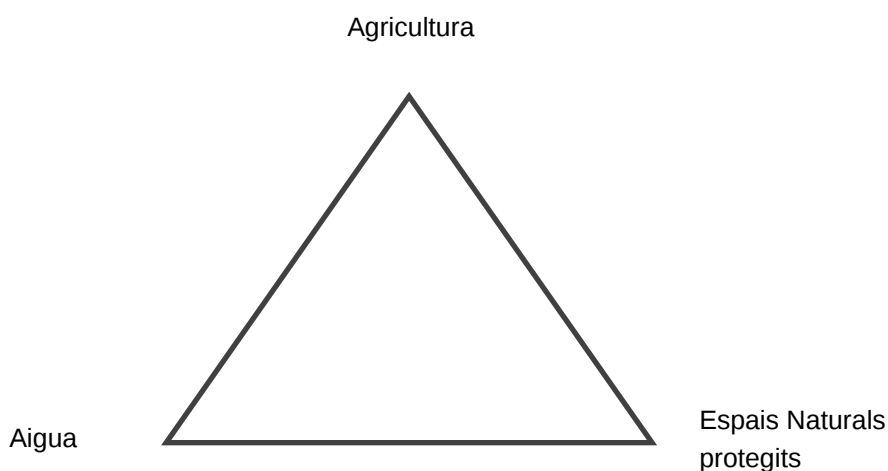
L'elaboració d'aquest mapa plantejat de manera qualitativa més que quantitativa han de generar un procés de participació que tingui en compte:

- a) la intervenció ciutadana implica una major reflexivitat i obertura en els procediments de presa de decisions.
- b) la vinculació de les accions col·lectives amb visions alternatives de l'organització social.
- c) els impactes quant a la sostenibilitat o insostenibilitat mediambiental en un context de límits al creixement.

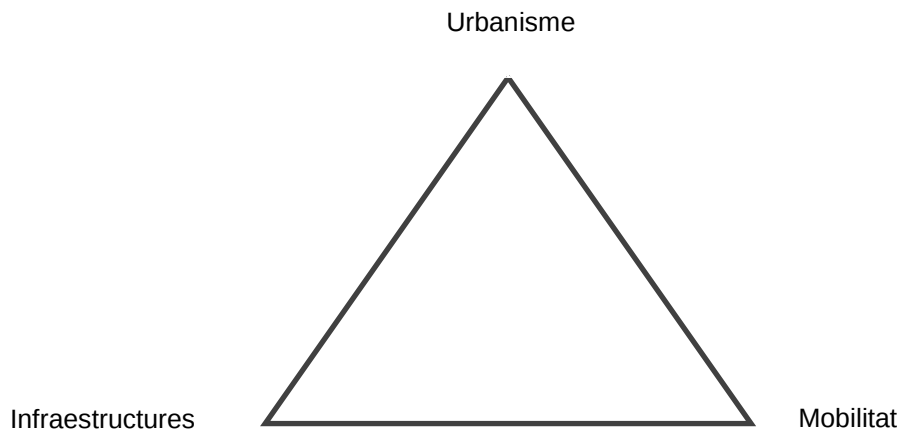
Per aquest motiu caldria impulsar les següents taules de debat i interacció alhora de generar propostes ciutadanes pel planejament.

Aquestes interaccions entre diferents àmbits tenen la finalitat de generar comunitat.

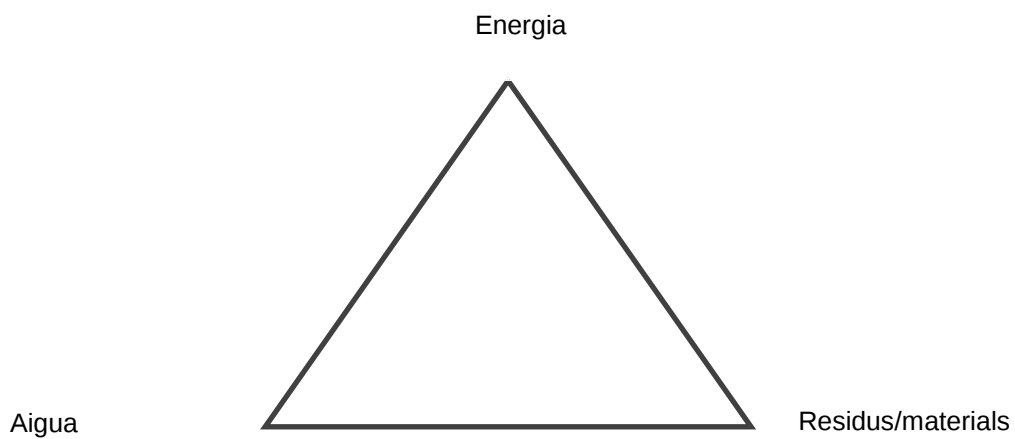
TAULA 1 Frontera Ciutat – Camps. Bens comuns lligats a la terra.

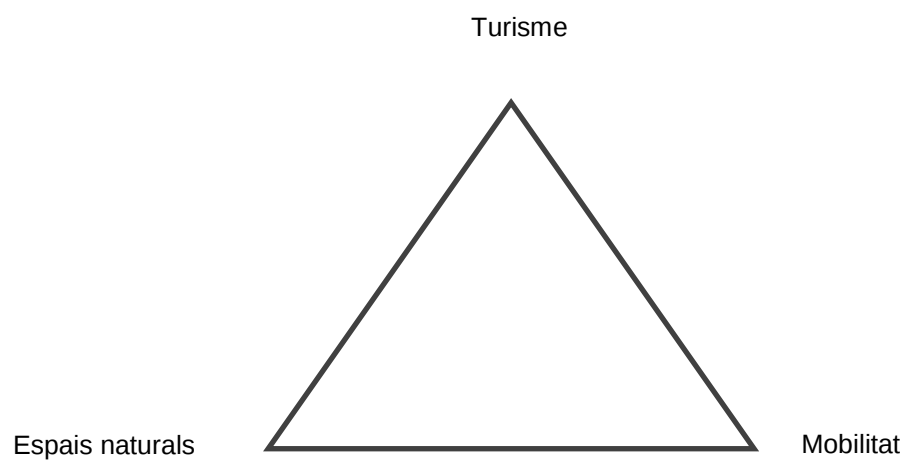
TAULA 2 Urbanisme antròpic. Bens comuns vinculats a lo quotidià

TAULA 3 Gestió pública dels bens comuns relacionats amb el metabolisme

TAULA 4 Bens comuns vinculats a l'oci i la salut

6 Annex fitxes entrevistes

Entrevista a Toni Altaió

Temes tractats.

- **Parc Agrari Vallès**
- **Quart Cinturó**

Una de les vostres propostes estrella és un Parc Agrari al Vallès. Explica'ns-ho una mica.

La idea és que el PA posi en valor el territori i reforci la identitat de la comarca. Inclouria les dos comarques malgrat que el Vallès Occidental té poques terres de conreu. El potencial sobre el que es té que sustentar el PA és el Vallès Oriental. Hem de tenir en compte de que partim de la realitat de que les millors terres estan avui pavimentades i protegir el que resta és una prioritat. S'han fet molt propostes realistes per donar viabilitat al PA: gestió urbanística, propostes de gestió, producció ecològica, creació de marca, xarxa de botigues , etc... però finalment només és un projecte...

Que és lo ha passat perquè no regeixi?

Malgrat que molts ajuntaments hi van donar suport finalment no es va desplegar. Crec que l'exemple del que va passar amb l'EuroVegas és molt il·lustratiu. El valor de la zona agrícola del Baix Llobregat, que ha sobreviscut miraculosament entre autovies, aeroports i creixements urbanístics, es va esvaïr de cop quan Mr. Adelson va venir amb la proposta dels casinos. O la voluntat del Consorci de la Zona Franca de comprar tots els sòls agrícoles del Vallès Occidental. Fet que només es va aturar per l'esclat de la bombolla immobiliària al 2008. Això demostra clarament quina és la voluntat política respecte a l'agricultura: es veu com quelcom marginal, sempre sacrificable davant qualsevol projecte del que s'espera un rendiment especulatiu. Això fa que el pagesos es malfici sempre de l'Administració. No els veuen com aliats. Aquesta falta d'una massa crítica a l'Administració que defensi el món agrícola unit a la feblesa del sector fa que qualsevol projecte quedi en paper mullat. Això contrasta dissortadament amb el pes en el PIB de la indústria de transformació alimentària. La feblesa dels pagesos és correlativa al poder de les grans empreses del sector alimentari que representen una part important del PIB català. Això provoca una banalització dels paisatges agrícoles i situacions de hipertrofia com és el cas del sector lleter o del porcí, provocant uns impactes ambientals brutals amb el tema de les dejeccions (purins). En aquest sentit a part d'un projecte com el PA també cal una transformació profunda del sector agrícola i ramader cap un model ecològic. També un canvi en la dieta dels catalans. El pagès ha esdevingut un mer treballador agrícola sota el control de les grans empreses de l'agrobussiness. Si no es reverteix aquesta tendència i les petites explotacions prenen importància serà difícil revertir el model imperant.

Centrem-nos ara en la lluita emblemàtica de la comarca: la CCQC. Ens pot fer un petit resum de tots aquests anys?

Per començar hem de recordar que el projecte inicial anava de Vilafranca a Sant Celoni. Quan a principis dels 90 va sortir a exposició pública l'estudi informatiu de l'Abrera- Sant Celoni es va aixecar una forta oposició i rebombori en els Ajuntaments afectats. Davant d'això el 1994 el

Ministerio de Fomento, titular de l'obra, va decidir segmentar els trams i es licitar l'Abrera-Terrassa, tancat el 1997 amb moltes al·legacions. Es van dividir en tres sub-trams i es van començar executar l'Abrera – Terrassa , un extrem d'Abrera, i entre Viladecavalls i Terrassa. Total 6,5 quilometres amb una funcionalitat nul·la ja que falta el tram central. El 2010 un cop posats en servei els extrems i havent-se d'encarar la construcció d'un túnel de quilòmetre i mig les obres es van paraitzar totalment. Així arribem al 2016 on es tornar a activar...coincidint amb el cicle electoral. Aquesta coincidència ha una constant en el procés de debat al voltant del 4rt. Cinturó.

El juliol del 2010 treu a informació pública el Terrassa Granollers (de fet La Roca). Més oposició i al·legacions, Vàrem amenaçar amb impugnacions ja que les el que s'havien decretat conservar les consultes ambientals, que de fet ja estaven caducades. Vàrem pressionar per la via administrativa però la resposta ens va dur a recórrer a la via penal per prevaricació. Això va motivar l'arxiu del estudi informatiu del Terrassa – Granollers, quedant aturat.

Creus que la CCQC és la responsable d'aquests endarreriments ?

Hi ha molta gent que diu que la CCQC és la principal responsable que aquesta infraestructura no hagi tirat endavant. Però també es cert que Fomento ha tingut una deixadesa per implementar inversions a Catalunya i el fet que hi hagués oposició els hi posava més fàcil. Si haguessin volgut tirar endavant, segurament això estaria fet.

Vosaltres heu defensat històricament que la via no és necessària i que el volum de trànsit no la justifica.

Encara reclamem un estudi de trànsit que el justifiqui. A l'estudi informatiu de l'Abrera Terrassa ja incloïa un estudi que no donava suficient intensitat. El tram de Granollers, amb un trànsit que no existeix, van haver de posar un preu de combustible falsejat per que així els números sortissin. Es va fer una enquesta de mobilitat específica a l'AP7, amb unes quantes estacions de lectura i resulta que el 4rt. Cinturó suposaria com a màxim el desviament d'un 10 per cent del transit d'aquest corredor, ja que la major part d'aquests moviments son interns dins de la segona corona metropolitana. El preu de 400 milions del que ara parlen (que acabaria cap 1200 milions) és una salvatjada, i més amb les retallades que ens demanen des d'Europa. Tot plegat, insisteixo, sense tenir cap justificació. El problema de l'AP7 no es pot traslladar més a munt ja que els seus problemes son interns. Esta molt acceptat que els problemes de mobilitat de trànsit ja no es poden resoldre amb la construcció de més carreteres si no fent que aquestes siguin més eficients. Aquesta congestió, dins d'àrees densament poblades, l'has de resoldre amb propostes de transport públic. Donar més oferta de infraestructura el que fa es repartir la congestió cap altres franges horàries, però no resolt el fons de la qüestió. Ara el accessos a BCN,

quan va baixar el dinamisme econòmic es van buidar. Amb la pujada d'activitat torna un altre cop a augmentar el trànsit. El que passa és que molta gent per evitar els embussos avança l'hora de sortida cap a la feina. Això simplement trasllada el problema d'un moment a un altre però no soluciona la qüestió de fons que és reduir el trànsit amb alternatives de transport públic i col·lectiu.

Qui son i que pensen els defensors del 4rt. Cinturó ?

Bàsicament sectors empresarials i polítics amb patrons territorials molt vells. Quan hi pots debatre acabes desmuntant els seus arguments. Ja hi ha molt de coneixement tècnic que demostra que augmentar l'oferta de carreteres no resol els problemes de la congestió. Però molts s'aferren a la idea que van abraçar anys enrere i no la posen en qüestió. L'estudi Llotja (Cambra Comerç del Barcelona), duia a la conclusió que en quinze anys totes les vies existents es seguien congestionant mentre que el 4rt cinturó seria una via relativament poc utilitzada. Per tant, només agafant les seves pròpies projeccions de futur, i això sense tenir en compte els impactes ambientals, climàtics i territorials, no es resolia el problema. El 4rt cinturó és una medecina que es vol aplicar a un malalt just per una malaltia que no té... Hi ha un mal diagnòstic i la solució és perniciosa perquè empitjora el problema. Qui avui el defensa té d'altres interessos.

Perquè creus que si agafen tant aferrissadament ?

Els sectors que el defensen son en certa manera presoners d'un discurs caducat que es va validar només per la seva repetició durant molts anys. Estan encisats per aquest discurs i no surten d'ell perquè no volen introduir d'altres coneixements i variables a tot plegat. Si és cert que cada cop més sectors polítics que abans el defensaven a capa i espasa, ara comencen a tenir dubtes sobre aquesta necessitat. Com més contrastada esta la informació menys elements tenen per defensar coses que esdevenen cada cop menys defensables. Continuem en el mateix model econòmic però és cert que si més no a qui Catalunya detectem una certa permeabilitat a un discurs diferent. Al Ministerio encara no hi hem arribat. Estan molt lluny. Quan ens vàrem reunir amb el delegat de carreteres del Ministerio aquí a Catalunya ens va venir a dir que ell estava allà gairebé forçat. Que nosaltres diguéssim el que havíem de dir i que ja ens respondrien a les al·legacions. El 1997 amb l'Albert Vilalta, que va entrar en el govern Aznar hi va haver una certa escletxa en aquesta posició monolítica. Ens va semblar que va ser receptiu a les propostes que li vàrem fer ja que aquestes es van duu a terme de cares a millorar la permeabilitat de l'AP7. A Catalunya hi hagut un cert canvi a les mentalitats que, sense haver-se traslladat a les polítiques concretes, si s'ha vist reflexat en els planejaments territorials, sobre tot en allò que toca a les infraestructures. Si als 80 eren les carreteres les que estructuraven i dirigien aquest planejament avui sembla que comencen a tenir-se en compte d'altres elements. Però el cert és que venim d'una mentalitat d'enginyers basada exclusivament en la construcció de grans

d'infraestructures . Molts tècnics de l'administració ho han dit clarament “els polítics passen i nosaltres sempre estem”. El enginyers veuen el territori com un espai per la construcció i no tenen un altre model al cap. El cas paradigmàtic es en Jordi Follià, el director de Carreteres em diferents governs de diferent signes i que estava convençut que ells eren qui realment planificaven el país. Cal incorporar altres visions i veus a planificació del territori.

Quina ha estat la vostra relació amb els àmbits acadèmics ?

Hem estat bastants sols més enllà de tècnics concrets que s'hi han implicat. Penso que el nostre secret ha estat sers capaços d'estructurar un grup molt cohesionat i amb capacitat tècnica i mobilitzadora pròpia.

Explica'ns una mica com heu construït el vostre discurs i com l'heu difós.

A la part tècnica distingiria la part de mobilitat, la part de territori i les estratègies administrativo-jurídiques. L'equilibri d'aquestes tres potes ha estat molt important. En la mobilització cal destresa comunicativa i saber-se visualitzar en els moments àlgids. No estaríem on estem si no haguéssim sigut capaços d'esquarçar l 'estudi Llotja (Andreu Ullied) i respondre als seus arguments. El nucli de tot plegat, que acaba sortint en debats amb els polítics, fins i tot socialdemòcrates, era que al final si la carretera en qüestió resolía realment els problemes de mobilitat era secundari, ja que el centre de la qüestió per ells era la creença que les inversions públiques en aquest tipus d'infraestructures eren elements de dinamització econòmica i creació de riquesa. Davant d'això i quan se'ls interpel·lava proposant destinar tots aquells diners a infraestructures de transport públic amb un caràcter més universal i democràtic la resposta era el silenci.

Amb tot això hem de dir que la CCQC ha estat pels activistes que hi han participat un “master” impressionant. Hi ha hagut uns reptes conceptuals que han aportat a molts dels activistes uns coneixements i un creixement personal enorme. Els experts acadèmics molts cops es tanquen defensivament en els seus corpus de coneixements mentre que els activistes amb perfils més transversals son capaços de construir discursos més coherents en tant en quan tenen en compte molts més factors i coneixements que provenen d'altres disciplines. La CCQC ha pogut sobreviure gràcies al motor de l'ADENC, que a part d'aportar un alliberat ha desenvolupat molts cops propostes i arguments que sense esmentar directament el 4rt cinturó estaven plantejant un model de territori i de comarca on una infraestructura com aquesta no hi tenia ni sentit ni cabuda. Posar en valor el territori, des dels altres elements és fonamental per generar un massa crítica que es sensibilitza i mobilitza davant de propostes com aquestes

I els debats polítics dels darrers anys al voltant del dret a decidir creus que hi han influït?

Aquest és un altre element interessant. El debat ha anat girant des de la visió diguem “estatal” o sigui de via de comunicació entre Europa i la resta de l'Estat cap una via de comunicació de caràcter interior de Catalunya. Això, ha fet que determinades forces polítiques favorables a la carretera que han apostat per donar suport al procés d'independència es plantegin que la decisió ja no passa per Madrid sinó per Catalunya. Això pensem que és positiu ja que porta el debat al territori i a una proximitat que pot permetre explorar d'altres alternatives i models de desenvolupament territorial diferent. Estem convençuts que com més a prop estiguin els àmbits de decisió més capacitat d'influència tindrem des del territori. El 4rt cinturó és també una qüestió de democràcia.

Una reclamació històrica ha estat per vosaltres un estudi de mobilitat del Vallès. Que n'espereu?

N'esperem molt d'aquest pla tot i que encara pensem que es plantegen esquemes de l'antiga mentalitat poc participativa i molt corporativa. El seminari de debat que s'ha de fer es vol segregar amb una taula tècnica i una social, quan nosaltres defensem que només ni ha d'haver una. També pensem que el Pla de Mobilitat comença viciat ja que vol incloure necessàriament el dibuix del 4rt cinturó en la plica que s'ha presentat per l'adjudicació. Tot i així veiem que dins de la Generalitat hi ha posicions contradictòries i més o menys flexibles. Per altre banda entenem que aquest Pla de mobilitat ha de tenir en compte aspectes energètics, ambientals i de model territorial i no només les lògiques dels transport, tant si és de pas com intern. Aquest PdeM ha de decidir coses i aquestes han de ser realitzables. Ens enfrontem a un futur amb pocs diners i la solució passarà per intervencions quirúrgiques que siguin factibles i econòmiques, i sobre tot que aconseguixin els objectius de millora. Les grans obres estan descartades. A llarg termini les inversions ferroviàries per estructurar el territori seran importants. El que està clar és que avui en PdM hi ha diferents expectatives posades. Per la banda dels partidaris n'esperen la legitimació de la carretera, per la nostra banda n'esperem que aquesta quedi descartat davant de propostes que millorin la mobilitat i preservin la qualitat de vida de la comarca.

A tall de resum, que creus que ha aportat a la comarca el conflicte del 4rt. Cinturó?

Un dels èxits de la CCQC és haver impulsat un model territorial i energètic alternatiu per la comarca que va molt més enllà de la simple oposició a la carretera. Tenir en compte la salut, la vida quotidiana, els espais agrícoles, la biodiversitat, etc.

Hem situat de manera força argumentada i socialment legitimada que el 4rt cinturó no és la solució adequada pels problemes de mobilitat de la comarca i que calen altres propostes.

El Vallès té 1200000 habitants i és la primera zona industrial de Catalunya. En molts casos ha esdevingut el pati de darrera de Barcelona. Allà on s'han traslladat les activitats que feien nosa pel model de ciutat que es volia per Barcelona.

El Vallès, com a zona de tensió és un espai paradigmàtic per discutir si el model que hem implementat a Catalunya és el correcte i el que té futur.

Volem mantenir una certa identitat territorial i no ser el la nova frontera dels errors comesos a la capital i la seva immediata àrea metropolitana. Un repte important és en aquest sentit evitar la urbanització del terç nord de la comarca i mantenir el seu caràcter agroforestal.

Les inversions econòmiques han d'anar a favor d'un model territorial que sigui beneficiós per les majories socials i no per les minories poderoses.

Entrevista a Josep Maria Mallarach

Temes tractats:

- **Governança ENP**
- **Serveis ambientals del territori**
- **Infraestructures**
- **Avaluació espais naturals**

Sempre he estat en lluita permanent, participant en una campanya en una altra. Assessorant, donant la cara,... menys quan vaig ser director del Parc Natural de la Zona Volcànica. Tot i així la autonomia que teníem els directors dels Parcs abans amb notes de premsa, declaracions,... no es té actualment. S'hauria de tornar a donar per tal de poder millorar la conservació.

Què en penses del desencaix entre conflictes, administració i compliment del planejament en els Espais Naturals Protegits. I la importància de la gestió comunal.

Els tècnics estan molt lligats per l'establishment polític, cultural i tot.

Catalunya està molt verda respecte les terres comunals i la gestió del territori des de el concepte comunal a diferència d'altres zones de l'estat espanyol. Estic a la junta de iniciatives comunales i és un tema a desenvolupar des de Catalunya. En un debat amb la CUP ni els parlamentaris no sabien que era lo comunal, comunal no és públic. Ni públic, ni privat, està al mig. Hi poden haver usos comunals en terrenys públic, usos comunals en terrenys privats i usos comunals en terrenys comunals. Catalunya no té cap mapa de terrenys comunals o usos comunals i els terrenys comunals s'estan depredant des del públic i des del privat.

Què creus prioritari respecte a la gestió dels Espais Naturals Protegits siguin de l'administració que siguin?

L'avaluació de la gestió realitzada és molt important. No es vol avaluar intencionadament per saber l'estat en què estan. Hi ha un article de la llei d'EENN que obliga a avaluar i no s'ha complert mai, hi hagués el govern del color que fos ningú a tingut la intenció política. Hi ha hagut respostes però són només de tràmit. Només des de la ICHN s'ha fet una avaluació seriosa ara fa 14 anys. Conec el tema d'avaluacions perquè fa 17 anys que dono classes sobre el tema i vaig col·laborar en un informe sobre la qualitat de l'avaluació dels EENNPP a Europa i aquesta de la ICHN és la millor en diferència que s'ha fet mai. Els britànics tenen avaluacions meravelloses de cada Parc però no del sistema de Parcs Naturals i Nacionals. A més és una avaluació independent que sempre és de més garantia ja que no hi ha autocensura. És una llàstima que no se'n promoguin més.

Igual que la de la **petjada ecològica a Catalunya** se'n va realitzar una el 2013 i no se n'ha tornat a fer cap més i no per no proposar-la molts cops, al CADS,... a la direcció general de polítiques ambientals. I no és cara com a la dels Espais Naturals, de totes maneres es pot fer una de més senzilla prenent mostres representatives. No volen de cap manera, amb paraules amables però no volen. I cal tenir en compte que en els darrers anys han passat moltes coses en els espais naturals, el més greu les retallades. A més amb el portal de transparència es

podria fer una web amb indicadors públics. Des de que estic a la junta rectora del Parc no hem aprovat cap pressupost des de la IEC perquè no avaluen el pressupost. No es fa perquè és una combinació entre manca de cultura i la por a ser avaluat. I quan les coses van malament i no es volen posar en evidència.

Perquè creus que tot i sortir en el planejament, aprovar lleis i mocions hi ha actuacions territorials que no hi ha voluntat política per tirar-les endavant.

Les polítiques ambientals no s'han avaluat mai per exemple, s'avaluen les referents a pobresa, infància, transports,... crec que els temes territorials i ambientals són un "tabu" en aquest país. Recordo que paral·lelament a l'avaluació del sistema d'espais naturals protegits també em van encarregar un d'estatal a través d'Europarc España, amb mitjans econòmics suficients i temps. I vaig percebre que la problemàtica de no avaluar és un problema de Catalunya. La majoria es pensava que era una memòria d'activitats i retre compte. Però això no és avaluar. Quins són els espais protegits que han avaluat? Els que estan obligats legalment només. Hi ha moltes resistències avaluar. Quan dono classes el primer que explico és la meua experiència, traumàtica, referent a valuació. Un informe que demostrava que els pitjors impactes en el Parc Natural havien estat comesos per les administracions públiques saltant-se la normativa del Parc Natural. A partir d'aquest informe vaig plegar de director per no assumir més contradiccions. Va ser rebut amb molt silenci l'informe i l'ex Conseller Vilalta va dir que aquest informe no surti d'aquí. No s'ha parlat mai més. La reflexió amb els alumnes és perquè aquesta reacció? Perquè no ho volien saber, l'avaluació és efectiva quan el receptor vol saber els resultats. No hi ha pitjor cec que el que no vol veure... Ja per acabar quan vam presentar el llibre d'avaluació vam convidar el Conseller, Directors Generals,... i no va venir ningú. No els interessa.

Els impactes ambientals en infraestructures, actualment només hi ha mesures correctores i no preventives?

Un dels problemes greus dels tècnics de l'administració és que estan molt "cremats" veient dia rere dia les seves frustracions respecte aquest tema. En Salvador Grau va morir somatitzant les seves frustracions i molts altres. Molts caps pleguen per no perdre la salut. Molts tècnics degut a pressions i manca de recursos ho paguen amb la salut. Per sort molts ho fan fora de l'administració i cal fer aflorar el tema de salut i conservació ambiental. La dona d'en Jordi Pigem està fent un llibre, en part autobiogràfic, però també amb entrevistes i reflexions sobre el "born out" dels activistes ambientals. S'hauria de fer un estudi com la gent de l'administració ambiental hi ha anat deixant la salut a causa de les pressions...

Des d'un punt de vista de la governança per millorar l'administració actual tens alguna proposta?

L'any passat vaig elaborar un informe de bones pràctiques de governança que hi havia hagut Europa encarregat per la direcció general de polítiques ambientals de TiS. Per inspirar l'agència del patrimoni natural. Hi ha bons exemples i ara són mal exemple com a Finlàndia. De propostes per donar idees:

- S'ha de canviar el marc legal, actualment no hi ha marc legal. Catalunya encara no ha provat la llei de biodiversitat quan moltes regions ja van per la segona. S'han realitzat mínim tres esborranys, un desastre. Aquest marc legal biodiversitat i patrimoni natural és bàsic.
- Parlant de governança en espais naturals el model actual d'equip tècnic per la gestió dels Parcs no té futur. La UICN considera quatre tipus de governança: governamental, privada, indígena o comunitària i compartida. Jo crec que hauria de ser en molts casos governança compartida i en molts altres casos comunitària que a Catalunya és els comunals. Les entitats comunals haurien de gestionar l'espai, amb assessorament tècnic però gestió comunal. Aquest és el camí. Els vincles de pertinença és un element distintiu d'Europa a diferència dels EEUU. Encara tenim aquí sentiments de pertinença.
- Una altra línia a seguir és que cal tornar a repoblar el territori per fer una Catalunya sostenible. La despoblació ha vingut donada per les polítiques agràries que han primat les grans explotacions en contra de les petites i familiars. I ara tenim un agronegoci amb forts impactes ambientals i milers de pobles i cases buides per l'altra banda.
- Un dels altres aspectes importants és la redistribució dels bens de l'estat sigui Espanya o Catalunya, el pressupost es distribueixen en funció dels habitants i això no potser, hi ha d'haver factor corrector territorial i els beneficis ambientals que aporten al conjunt. Sinó aquests municipis que tenen molta superfície i tenen molts bens ecosistèmics rebrien més diners per repoblar i revitalitzar l'economia local.

Què en penses del conflicte sobre l'aigua que hi ha Catalunya respecte el Ter?

El problema és que hi ha governs que no governen sinó que fan surf i es treuen els problemes del davant evitant-los. La salinització del Llobregat per les Mines de Potassa és un conflicte de molts embargadura. El cost de potabilitzar l'aigua l'haurien de pagar les mineres. Però crec que l'aigua del Llobregat no és apte per l'ús humà. La relació entre mala qualitat ambiental i salut humana és un dels temes que cal fer aflorar i difondre.

M'interessa parlar de l'impacte de **l'activitat econòmica catalana al món**, en salvador grau va fer un encàrrec a la UPC, a la catedra de sostenibilitat. Analitzant grans Bancs, Empreses, etc.... el resultat va ser que cap diari va publicar res per la pressió d'aquests poders fàctics. El govern també va quedar encongít... i es va acabar fent una presentació per 30 persones només. Hem demanat que es posi al portal de transparència però res...

El futur dels Parcs Naturals

Cal analitzar la conservació del medi ambient de manera integral. Molts efectes colaterals de destrucció del medi ambient són provocats per altres polítiques, molt lloables algunes, crear llocs de treball, habitatges per tothom,.. però el resultat és que acaben destruint el medi natural. Per tant cal incidir en totes les polítiques i no només en espais aïllats. Blindar territoris no té futur. Molts acaben amb poblacions d'espècies inviables. Al final va lligat el decreixement que els lobbys energètics, infraestructures,... no tenen cap interès. A més tenen fils directa amb Consellers, etc...

Els Espais Naturals Protegits que estan a l'AMB quina opinió et generen?

Estem parlant de matisos però quan es tracta de consorcis s'acosta molt més en el model de governança compartida i els hi veig més futur. Però cal mirar cas per cas. Un altre cas és la connectivitat, respecte aquest tema la planificació territorial de connectivitat ecològica a Catalunya és de les més ben fetes a Europa. Però malauradament arriba 30 anys tard ja que hi ha moltes infraestructures fetes. Ara caldria fer mesures de restauració sobretot, desfragmentació i cosir el que s'ha desfet. Però cal molta voluntat política. Les infraestructures s'han fet molt malament, per exemple l'A26 que arriba a Olot es va fer sense projecte constructiu final i per tant sense avaluació d'impacte ambiental tot i passant per un Parc Natural, per tant il·legal. Per això els directors d'aquesta obra i representant polítics, incloent-hi alcaldes van cometre un delictes ecològic. Podrien anar a la presó. Però qui s'ho planteja... a la junta del Parc en dues ocasions ho vaig denunciar i per unanimitat es va decidir que s'aturessin les obres sense projecte constructiu, elemental però no es va fer mai. Massa gran per enfrontant-s'hi. Il·legal, sense passos de fauna, dins un Parc, sobredimensionada, que no cal... i dins un Parc Natural. Les actes de les juntes no són públiques i hi haurien de ser... s'ha demanat sempre es diu que sí però no es fa mai.

Creus que la sensibilitat respecte les infraestructures ha canviat?

Una mica però si tinguessin recursos tirarien pel dret igual. Les forces de les obres públiques passen per davant dels temes ambientals.

Des de representants de l'IEC ja vam dir que no cal l'autovia, i no calia. Res ho justifica. Amb tres carrils n'hi havia prou.

Com els del túnel de Bracons, potser un èxit, petit, però èxit de la mobilització de Salvem les Valls.

Salvem les Valls va tenir varis èxits, al ser una campanya llarga va anar induint millores en el projecte, al contrari que l'autovia dins el Parc Natural. (al final la mobilització popular és més efectiva que un equip gestor d'un Parc Natural?). Bracons és una obra molt ben integrada ambientalment però molt costosa, costosíssima. Reforçar els moviments en defensa del territori és molt important, els països que es creuen les avaluacions d'impacte ambiental, financen els grups opositors per alliberar persones durant el període que dura les obres. La premissa que parteix és que l'obra és necessària però no és segur al 100% per tant dedicar una part del pressupost a finançar gent que ens pot fer veure altres mirades, altres visions, al final serà millor. Formaria part de la cultura de l'avaluació.

De fet aquest país va començar avaluant només projectes i no plans i programes, fou més tard i encara falta avaluar les polítiques que no s'han avaluat mai. Sotmeses a pressions de lobbies.. si avaluéssim ambientalment aquest marc molts projectes no es realitzarien. Cal que no es faci l'obra quan el impacte és sever. Cal que hi hagi alternativa 0. Només fem mesures correctores i moltes ni s'apliquen.

Torno a dir el mateix. Perquè no s'avaluen l'impacte ambiental de les lleis? Perquè no s'avaluen l'impacte ambiental de les polítiques? Perquè no es vol saber. Si es sabés podria haver-hi protestes que es volen evitar. I sobre aquest tema no hi ha color polític.

El model de mobilitat actual té greus impactes en la salut, en la biodiversitat en l'energia,... les retencions tenen impacte en la salut immensos, caldria estudiar-lo. Com és que ens acostumem a viure amb això? Com si no hi hagués solucions.

En els Parcs Naturals Britànics ha través d'un procés de participació en les darreres revisions dels plans de gestió prioritzem: silenci, tranquil·litat, sensació de solitud, i per tant desfan aparcaments que tenien, senyalització, ho treuen... la gent quan surt del entorn urbà vol natura i no més paviment, més asfalt. La hiperfreqüentació de la fageda a la tardor és patètic, perquè ningú l'afronta amb imaginació?....

Quina opinió tens de totes les plataformes i moviments que surten en defensa d'alguna cosa?

Hi he reflexionat i no estic del tot d'acord en el comentava l'Oriol Nel·lo de la cultura del No però per altra banda si que estic d'acord amb ell que són molt reactives, encara que examinades a distància moltes són la causa del mateix problema i voldria acabar amb la reflexió que el que li falta a Catalunya és la capacitat del que en Margalef deia teixit conjuntiu per unir i fer una veu més forta i unida. S'ha intentat varis cops i no hi és... localment hi ha moltes coses que estan bullint però no hi ha una veu unificada per incidir en nom de tot i seria desitjable que hi fos. Cal trobar maneres d'articular un discurs compartit per dotar una veu que representi a totes aquestes plataformes que apareixen per arreu. L'acció és local però l'anàlisi és col·lectiu.

Entrevista a la FAVB- Carmelo –

Temes tractats

- Collserola
- Pla General
- Terres Agrícoles

Habéis tratado el tema ambiental des de la FAVB?

El tema medioambiental es curioso pero aquí empieza a moverse, yo personalmente llevo el tema de planejament.

Que piensas que el pla general sea del 76?

Nosotros estábamos esperando que hubiera una modificación del Planejament y del plan urbanístico. Se han empezado estudios pero llevamos ya un montón de tiempo y no avanza suficientemente el tema.

En Barcelona empieza a cuajar el tema, viendo que el plan urbanístico no avanza se pide una revisión del plan general metropolitano actual. Siempre será un poco más en relación a la ciudad y al entorno de la ciudad. Nosotros estamos insistiendo.

En el 76 el tema medioambiental no se tenía en cuenta ni necesidad de habitatges públics de alquiler ni la movilidad. Si ves el plan general y la reserva de suelo, de viales...esta fuera de los tiempos actuales.

Desde nuestro punto de vista es necesario y al mismo tiempo tenemos un problema de las capacidades del movimiento vecinal hoy para afrontar tema como ese desde el movimiento vecinal. Estamos como la transición.

En el 76 había un movimiento vecinal muy combativo y la mayor parte pasó a las instituciones y ahora estamos viviendo el problema por segunda vez. Con la victoria de Barcelona en Comú mucha gente del movimiento vecinal se ha pasado en la institución y nos encontramos en una situación de inferioridad.

Por qué crees desde tu perspectiva que no se ha revisado un plan general del área metropolitana, por intereses, porque es difícil o por...?

Yo creo que no ha interesado. No ha interesado porque a las fuerzas económicas les ha ido bien y les está permitiendo hacer lo que quieren. Los planes tal y como están diseñados hasta ahora han **permitido que las fuerzas** económicas utilicen el espacio como les dé la gana.

El hecho que no haya reserva de suelo para el habitatge públic les ha interesado, el hecho de tal como han enfocado el tema del tránsito, del transporte, creo que les ha interesado.

Lo que has comentado creo que va a ser una de las conclusiones de nuestro trabajo: si no hay planeamiento al final hay unos intereses y se generan más conflictos sociales con el tema del habitatge o ambientales.

Ahora han empezado a plantear el tema del planeamiento discontinuo que le permitía trasladar que por una parte las fuerzas económicas ha producido retos muy negativos y sin embargo yo creo que este tipo de planeamiento desde la izquierda podría ser muy útil.

El traslado de zonas verdes de Pedralbes a Nou Barris y de habitatge de Nou Barris a Pedralbes yo creo que debería utilizarse y no se está utilizando.

La propuesta de las puertas de Collserola generó conflicto?

El tema de las puertas de Collserola fue muy desigual.

Fue una idea que surgió desde el ayuntamiento y en algunas de ellas se participó con el movimiento vecinal en su desarrollo, pero en su mayoría el movimiento vecinal estuvo exento.

Rechazo entorno de la configuración de las puertas como un sitio de penetración que podía permitir la masificación de Collserola por lo menos de parte de algunos colectivos que yo he visto en Collserola.

Hay dos maneras: el espacio de Collserola como espacio natural que hay que conservar y hay un importante intento de las fuerzas económicas de penetrar hacia el interior. Y esto se está notando en algún barrio de Barcelona como Vallcarca. Hay una plataforma. Nuñez y Navarro compró una parte importante.

Luego hay problemas con relación a Collserola básicamente en la indefinición que existe sobre todo una serie de barriadas que en estos momentos desde Barcelona no están legalizadas desde el Pla General pero donde no se hace nada al respecto. Barriadas antiguas desde los años 50. Se les puso como parque natural y tenían que desaparecer. Son las de les Planes en Sant Cugat, Font del gos en el velódromo o Torre Baró. Creemos que se tendría que solucionar. Actualmente hay una situación insostenible que la administración tampoco tiene recursos económicos para la expropiación y mantener la familia 50 años. Las administraciones tienen que tomar una decisión o hay dinero para expropiar aunque sea con dinero europeo de la Generalitat o esto no puede estar así.

Se ha intentado que la gente abandone, incluso se hicieron vivienda pública en Torre Baró para realojar a la gente. Ya se los dije que no lo iban a conseguir. La gente son familias que están muy ligadas ya a la montaña, casi serían barrio de montaña. Por ejemplo Font del gos nos están pidiendo ni que asfalten, ellos casi son como un pueblo en la montaña.

Font del gos es lo más llamativo porque estás al lado de la ciudad, pero es un pueblo. Donde se conocen todos. Casas en situación deplorable, pero ellos tienen identidad de montaña. Están acostumbrado a que los jabalís pasen por allí y tienen sus huertos y dicen que no “se dan cuenta que nosotros cuidamos la montaña aquí”, es decir no es tan fácil.

La reacción de la administración es “estos están en zona natural”, sí pero a ver. Eso no quiere decir que no haya peculiaridades especiales. En Torre Baró se hicieron unos bloques y la gente mayor que está ligada a su huerto no quiso ir a los bloques. A lo mejor si hubiesen planeado una vivienda menos densa con un huerto atrás, a lo mejor hubiesen aceptado, pero en la condición de irse a un bloque ni se lo plantean.

El otro gran tema sería el pla natural de Collserola que hicieron un borrador la pasada legislatura lo presentaron y no contaron con la opinión previa de las entidades que están por la protección de Collserola ni con nadie. Participación zero.

¿Eso a qué se debe? A falta de recursos económicos, voluntad política..

No había voluntad y por otra parte... en el plan director urbanístico han editado 8 libritos y no han llamado absolutamente a nadie para saber que pensábamos la gente del movimiento vecinal sobre ninguno de estos temas, lo han abordado desde una perspectiva muy técnica.

La participación es una de las debilidades grandes.

Sí, y ahora está paralizado, yo me temo que los de Barcelona en Comú que tienen buenas intenciones han ganado sin esperárselo y están muy verdes en cuanto a reflexión sobre el territorio, en general.

El otro tema sobre espacio importante son los tres turons. Los tres turons entre Horta y Sarrià. Se quiere hacer, como un espacio natural, esto está concebido como parque urbano. Se aprobó un plan en 2005 o algo así y ese plan no se ha abordado y el parque no hay ni un proyecto de parque

Por qué no se ha abordado?

Se aprobó con gobierno psoe e icv. Había unas viviendas que expropiar y se pactó con los vecinos, incluso había terrenos de realojo pactados. Esto era la opinión de la mayoría, pero había una minoría que estaba en contra y Convergència dijo que iba a respetar para ganar los votos de esta mayoría.

Lo que hicieron era ir en contra de lo que se había aprobado en el plan y urbanizar más la parte de arriba, hacer camino para penetración del turismo y ahora de momento no se está abordando este tema, está pendiente.

Entonces luego hay los conflictos en relación al tema de transporte público, el tema del tranvía, de sos meridiana. En relación a dos temas: separación del barrio y exceso de coches.

Hablando de coche, en tema de calidad del aire?

Mira aquí existen movimientos en que participamos en una plataforma conjunta. No hay mucho movimiento, no hay mucha iniciativa, salen por algo concreto pero poca cosa más.

Y luego de lo que sé, los otros conflictos salen fuera del territorio de Barcelona, Montcada por la cementera. Allí hay una plataforma. Que luchan por la reducción de las emisiones. Hay estudios muy serios sobre el cáncer.

En Cerdanyola hay lo de los residuos, aquí hay una plataforma por el *abocador* de los residuos y su urbanización.

Entorno al litoral la gente que trabaja para conservar las tres chimeneas.

Y los problemas básicos de la turistización.

Tema calidad de agua en los ríos, Besós i el Llobregat que baja salinizado?

Esto nosotros nada, no lo trabaja nadie. Estamos intentando hacer por primera vez un encuentro de asociaciones vecinales del entorno del Besós para crear unidad.

Un tema que tiene que ver con lo medioambiental indirectamente es el tema industrial. Empeñados en mantener las pocas zonas industriales que tenemos. Nos gustaría hacer un estudio específico y mantener la industria que se está degradando.

Hay algún conflicto relacionado con suelo agrícola?

No, pero sí hay un tema muy importante del último gran huerto agrícola de la ciudad está en Vallbona. En su día se planteó un espacio para hacer vivienda pública a lo bestia, no se aprobó, pero consiguió que una empresa comprara todo el terreno, que hizo fallida, ahora son del SAREB . Eso corre peligro. Se debería intentar hacer una protección especial porque acabará urbanizado algún día.

Luego está todo el tema del puerto, emisión de los cruceros. Otro debate es el tema del zoológico. Hay una comisión de trabajo para ver qué se entiende como zoológico.

Tema residuos no hay conflictividad?

Podría haberla, pero de momento no se mueve nada.

Entrevista a la Plataforma Salvem Can Coll

Temes tractats:

- **Conflicte de les planes de Can Coll**
- **Pla general MAB**
- **PEIN AMB**
- **Mosaic agroforestal AMB**

Torrelles de Llobregat inicialment no formava part de l'AMB al no formar part de l'entitat de residus, ni de transport per això no estava subjecte al Pla General Metropolità del 76. Torrelles tenia pla general propi i la darrera revisió va ser el 1995. A partir d'ara si que ens volen incorporar al nou Pla General Metropolità quan aquest es faci.

Us integrereu al nou per voluntat pròpia.

Ens hi obligaran. Hi ha els pros i contres de formar part d'un planejament supramunicipal. Els contres és la pèrdua de l'autonomia local respecte a les decisions estratègiques. Aquest fet també pot ser bo al limitar governs locals que vulguin especular amb el sòl. El metropolità pot influir a l'especulació a partir d'objectius més racionals. Per contra el pla metropolità en un municipi com el nostre amb uns trets molt diferenciats pot no tenir-se en compte aquests. Com per exemple la matriu agroforestal que existeix en el nostre municipi.

Respecte la mobilitat potser beneficiós?

Transport encara no està integrat i qui ho frena és la mateixa entitat del transport ja que hauria de fer unes inversions molt grans per poca densitat de població. Hi ha un bus cada hora, insuficient.

I en les urbanitzacions?

La demanda de la mobilitat en les urbanitzacions és molt concreta en unes hores determinades. Un servei continu no és viable, nosaltres proposem un servei a la demanda. Un circuit bàsic lineal i un altre a demanda.

A torrelles tenim 50 quilòmetres de carrers asfaltats, Els mateixos que Girona capital.

Les urbanitzacions ja són més de primera residència al estar propers a zones industrials, fa 8 anys es va invertir la tendència.

El que és important és tant com fer una radiografia de la població de primera residència (a Torrelles des de finals dels 70 és una paràbola ascendent) és veure com cada any marxen molta gent. Entra més gent de la que marxa, per tant, hi ha una gran mobilitat i rotació en aquest municipi. La gent que marxa és gent jove que ha vingut a viure i quan ja té canalla s'adona de les dificultats de dur-lo a l'escola, de comprar, d'anar al metge,... i fa l'opció de marxar.

La majoria de la gent que va construir casa en les urbanitzacions no són de Barcelona sinó de municipis propers com Sant Boi, Cornellà, Sant Feliu,...

Torrelles no deixa de ser el jardí d'aquesta gran ciutat metropolitana. De totes maneres això ha canviat, des de Can Coll que es va marcar una línia vermella en la preservació del medi.

Quan va començar la moguda de Can Coll?

La moguda de Can Coll va començar el 2004 i la sentència judicial del suprem del recurs d'alçada va ser del 2013. El pla general del 95 tenia com objectiu reduir l'àrea urbanitzable. Una part vora can Güell i una altra al costat de les escoles. Molts d'aquests espais no es van arribar a urbanitzar, les planes de Can Coll és a l'altra banda del poble. L'escola és el resultat de l'operació de Can Coll, en aquella zona era tota de planes agrícoles. Hi havia cirerers i horts. L'indret es va protegir en el pla del 95 al ser una unitat paisatgística, sorties del carrer major i et trobaves la plana agrícola. És la única plana al·luvial del municipi i també calia preservar l'activitat agrícola de muntanya respecte a la resta de l'AMB. Per la Plataforma tenia molt valor aquesta identitat paisatgística i social que significava les planes de Can Coll. D'aquí neix el conflicte.

Perquè l'equip de govern de llavors va requalificar els terrenys?

La nostra opinió és que fou per la seva inexperiència, inoperància i poc sentit de la preservació del medi ambient aquest fet els portà a que per solucionar un problema de serveis educatius busquessin la solució més fàcil al facilitar el propietari dels terrenys espai per l'edificació de l'escola a canvi de l'operació urbanística. Per aquest fet van passar el planejament d'agrícola a urbanitzable. Els serveis urbanístics estat tots fets i s'han edificat els blocs de pisos de protecció oficial i els d'edificació lliure el 2007 va enganxar tota la patacada de la bombolla immobiliària.

Què va significar la plataforma?

La plataforma va tenir dos aspectes molt importants. És un dels factors de mobilització social des de la democràcia més grans que hi ha hagut a Torrelles, ha sigut una escola d'aprenentatge d'actitud crítica per molts joves i a la vegada va permetre posar sobre la taula discussions molt importants sobre el model de poble que es vol tenir.

En el pla general del 95 establí en l'article 55 que qualsevol modificació, requalificació de terrenys de sòl no urbanitzable no es podia fer per modificacions del pla general sinó a través d'una revisió del pla general. En el planejament es comentava que els terrenys agrícoles eren sòls estratègics i al entendre-ho d'aquesta manera calia una revisió. Ells s'ho van saltar a la torera.

Per això un dels eixos de treball de Can Coll fou el contenciós?

La moguda de Can Coll va tenir dos pilars, la mobilització i la defensa jurídica de la moguda. Va començar per les al·legacions davant el conseller Joaquim Nada i es va acabar pel tribunal suprem de Catalunya el 2010. La sentència va ser declarar nul la modificació de planejament i

el anterior consistori junt amb l'anterior govern van fer un recurs de cassació que es tribunal suprem desestima. Actualment ara està desistimat, Nosaltres vam demanar la suspensió de l'acte administratiu però no es va concedir i per tant des del 2004 on es va aprovar la modificació i a urbanisme fins el 2013 l'ajuntament i el promotor van actuar. El que va aturar la construcció fou la crisi. Per tant tenim tots els serveis urbanístics construïts, vials fets,... tots els equipaments fets,.. Hi ha un planejament que ha canviat amb una nova llei d'urbanisme que ara té en compte qüestions que abans no es tenia. Els fet consumats fa que hi hagi gent visquent-hi. Per això la lluita de la plataforma en aquests moments és racionalitzar la preservació amb drets adquirits de gent que hi viu. La plataforma ens vam negar demanar l'execució de la sentència ja que hagués implicat que algú hagués demanat l'enderroc del ja construït al viure-hi gent, socialment no ho podíem fer.

Un nou planejament és el que cal fer però el promotor et dirà que hi ha un sostre edificable, que ja no existeix, aquest indret és de la SAREB ara. No hi ha propietaris particulars. La SAREB diu que els terrenys edificables es van fer a partir d'un conveni per cedir terrenys per fer una escola, pisos de protecció oficial, etc.. Per tant la SAREB té un valor com actiu i si ho desqualifica algú pot demanar que es torni el cost dels terrenys de serveis municipals. En aquest moment la SAREB està tancada en banda tot i parlar-hi. Ara el punt és l'habilitat en negociar.

La plataforma no està activa, només queden 4 mohicanos que estan vigilant. En part perquè els que governen a l'ajuntament són els que formaven part de la Plataforma que estan negociant amb la SAREB com poden minimitzar els impactes. El més fàcil seria desqualificar els terrenys però caldria pagar molts milions d'Euros. La SAREB tanca la porta com a resposta. Caldria rebaixar el sostre edificable pel valor de la depreciació a canvi de preservar els valors ambientals i paisatgístics. No passar el torrent, etc... el planejament ocupava les dues bandes. Com experts van intervenir en Narcís Prat, en Martí Boada, l'Andreu Vila per temes agraris i en Ferran Puig per elements patrimonials que ara és l'alcalde. Ens vam fer un experts en urbanisme i ens van ajudar antics tècnics redactors del 95.

Com s'organitzava la plataforma?

La plataforma s'organitza assembleàriament i en comissions de treball: jurídica, campanya, etc.. i havia moltes entitats. Una de les accions va ser plantar creus on s'havien tallat cirerers.

Qui formava part de l'equip de govern quan es va fer el canvi de planejament?

El PSC, Esquerra Republicana, Entesa amb un sector d'Esquerra Unida, no tots i Iniciativa va donar el vist-i-plau a l'acord. Però dins el grup d'Entesa un regidor arrel del conflicte es va retirar del grup i es va aprovar amb una regidora de CiU. Les sigles en un àmbit local no és significatiu... va dividir molt aquest conflicte.

Quins altres espais cal preservar de Torrelles?

Torrelles té PEIN dins el seu municipi. Quan es va fer no es va incloure cap espai urbanitzat però a Torrelles es va incloure un espai edificable que ja ens anava bé que s'incloués encara que fos per error. Un cop aprovat el PEIN, aquest es va indemnitzar per un valor inferior.

Actualment no hi ha cap gestió del què és PEIN. Una de les qüestions que abanderàvem des del nostre municipi és la proposta de l'Espai Agrícola i Forestal de les Muntanyes de l'Ordal. Aquest tema és molt i molt important. El vam proposar amb un col·lectiu que es diu l'Alzina de Sant Boi. Va haver-hi un moment que la diputació va proposar l'anella verda, els que ho van fer van ser defenestrats. En aquest sector és on es tanca aquesta anella. Important per la connexió ecològica però és l'únic espai on no hi ha gestió. Hi ha el Parc Agrari que podria jugar un paper important però que no agafava aquests àmbits. Les pressions dels propietaris forestals pel tema de la propietat privada amb l'actitud de a casa meua no es fa res que jo no vulgui fa que no es tirés endavant. Però aquest tema és molt important, tenim una activitat agrícola residual que té la seva importància en un municipi residencial, l'agricultura dona caràcter. Però no formem part del Parc Agrari. Vam lluitar molt que el Parc Agrari no es limités a la plana agrícola però no vam poder, en Montilla es va tancar en banda i res de res seguit pels tècnics. El parc agrari-forestal hagués significat un impuls per revitalitzar l'economia agrària rejuvenint-la, etc... per això aquest figura és tant important. Però la diputació no hi aposta, etc.. Els ajuntament tenen por dels grans propietaris de les masies dels seus pobles... i has d'anar amb peus de plom.

Quines altres amenaces pot tenir Torrelles de Llobregat?

Un dels problemes que pot tenir és l'ampliació de la BV-2005 de Torrelles a Begues, ara som un municipi cul de sac. Passar a ser de pas vol dir molts canvis. Totes les canteres i gent que treballa generaria molt trànsit. El raval de Torrelles és un espai a preservar, una joia, hi ha les penyes d'en Xarli, les del Moro, és un raval de 8 o 10 cases que cal preservar i el trànsit hi passaria pel davant. Corregir les corbes, ampliar-la i increment del trànsit rodat. És un canvi radical. Begues que governa CiU està pressionant a la Diputació que també és de CiU, des de l'ajuntament es posa el llisto molt alt per fer-la inviable. Hi ha dos plantejaments, oposició dura o llistó alt... juguem amb els dos equilibris. És una gran amenaça.

L'altre gran amenaça és la pèrdua de l'activitat agrícola i per tant cal veure com fer la regeneració de la mateixa. L'ajuntament ha fet un Banc de Terres que està molt bé. El problema és com articular oferta i demanda respecte el Banc de Terres. Són trossos molt petits i no sabem si és viable. N'hi ha de mitja hectàrea.

Els serveis ambientals que Torrelles aporta a l'AMB

Respecte aquest fet els ajuntaments petits actualment estem contra la paret i ens fotem cops de cap sense solucionar res. Tota la lògica metropolitana amb la llei actual d'hisendes locals no tenim recursos. Cornellà ja no té sòl no urbanitzable excepte la llera del riu crec... i treuen molts recursos d'activitat econòmica industrial, etc... a partir dels IAES. Parles amb en Montilla, en el seu temps amb en Belmont, en Tejedor i companyia.. amb en Serratosa quan feia el pla territorial tothom deia vosaltres compliu una funció de reequilibri territorial molt important amb els espais agroforestals. Però al demanar a quan es cotitza l'hectària de Bosc que fa la funció

de servei ambiental ja que un altre municipi ja s'ho ha venut i ara em demana que jo ho mantingui per equilibrar el seu creixement urbanístic... a quan ens ho cotitzeu això? Ningú es mulla. Estem contra la paret. Llavors vas a l'AMB i veu programa de Parcs Metropolitans, tots són urbans! I el Parc Metropolità de sòls forestals? On és? Ja va bé que el CST treballi aquests temes. Ja que actualment no hi ha voluntat pels reequilibris territorials i ambientals. Tothom ho té clar però ningú hi fa res.

Ajuntament de Castellbisbal

Entrevista amb Enrico Martinelli, regidor de Medi Ambient.

Temes tractats

- **Qualitat Aire**
- **Hiperfreqüentació Medi Natural**
- **Urbanisme**

Quines problemàtiques de qualitat de l'aire heu tingut?

Des de Castellbisbal històricament ens hem mobilitzat per la qualitat de l'aire, primer per motius industrials al haver-hi ciments Molins, CELSA,... aquest fet va generar una conscienciació per ser l'embrió junts amb Sant Vicenç dels Horts de la Plataforma per la millora de la qualitat de l'aire al Baix Llobregat, ara enfocada a la contaminació per la mobilitat dels vehicles. Actualment la Plataforma la formen ajuntaments (Sant Vicenç, Molins, Papiol, Sant Andreu, Martorell, Corbera, Torrelles, ...) però el següent pas és que la formin entitats també. Els primers objectius són l'estudi de la qualitat de l'aire per conèixer la situació realitzat entre l'AMB i la DIBA i el segon fer un "lobby" de pressió per millorar-lo. Aquest fet es deu que des de l'AMB el tema de la qualitat de l'aire està molt enfocat a Barcelona, la resta dels municipis no ens tenen en compte.

La plataforma va sorgir arrel d'una xerrada amb el CREAL que va donar a Castellbisbal en Xavier Querol.

Respecte les urbanitzacions teniu problemàtiques?

A Sant Egidí que no està unit en el poble, al contrari, està en un dels límits municipals i més proper a Martorell. Tenen el cotxe com a obligació per desplaçar-se, no hi ha botigues, els que hi viuen es fan grans amb el problema que significa. Va començar que el 90% eren de segona residència i ara ja s'ha convertit en primera. A més ara hi van a viure gent jove que tenen fills i això genera problemes al no haver-hi escoles.

Respecte els residus?

A Torrelles més que problemes en la gestió dels residus els tenim en que en el nostre municipi hi ha plantes de triatge per reciclar residus i això a l'estiu genera pudors i mosques.

Respecte a la gestió dels residus ens agradaria saber la viabilitat del porta a porta.

L'altre problema és la construcció del tercer abocador, el de can Balasc. Tots tres situats a Rubí on el problema rau en que Rubí no tenia Pla General fins fa uns mesos i per això les empreses de residus tenen interès en situar-se. A més els abocadors es situen al límit del municipi a tocar a Castellbisbal. Als abocadors d'inerts sabem que si aboquen altres coses més

contaminants. Aquest comportà molta confrontació amb l'ajuntament de Rubí. Tota la operació era duta per una empresa extractiva del Grup Sànchez – TMA.

I respecte la gestió de l'aigua?

Un dels principals problemes respecte l'aigua és que ens ve del Llobregat i és de molt baixa qualitat.

Problemàtiques en l'Espai Natural

A part de dos incendis ocorreguts el 1994 i el 2005 tenim problemes amb la pèrdua de pagesia i renovació generacional de la mateixa. Ens agradaria poder incrementar el nombre de pagesos.

Un dels veritables problemes i que molesta molt als veïns de Torrelles és l'accés producte de l'oci al Medi Natural. Els caps de setmana hi ha hiperfreqüentació amb activitats que en són incompatibles. Per ordre de impacte que generen seria aquest: primer els quads, els caçadors, les bicicletes i el running i finalment l'excés de gent caminant. Tot plegat fa perdre la tranquil·litat i violenta els veïns. Per exemple aquest conflicte amb els veïns ha provocat que es posin filferros per perjudicar ciclistes, etc...

L'altre problemàtica greu és el senglar que afecta els camps, provoca accidents de cotxe i per sort tenim contenidors soterrats.

Josep Maria Escrivà

Canal Segarra Garrigues

Temes tractats

- **Canal Segarra Garrigues**
- **Pagesia**
- **Relació secà de Lleida i AMB**

La nostra proposta de les terres de secà de Lleida és de fer una proposta a Barcelona metropolitana. Agafant el concepte que va definir Peter Sloterdijk respecte la paraula desorientat. Nosaltres li diem a Barcelona que està desorientada i que s'ha de situar, qualsevol persona de l'àrea metropolitana no es situa en les terres de Lleida, es situen en el calçot, en el Pirineu i el canal segarra-garrigues com a eix de solidaritat pot ser l'excusa per situar les zones de secà. Nosaltres proposem un mapa en xarxa i que Barcelona miri més enllà del Mediterrani. L'AVE no ha suposat res per Lleida. Proposem un marc agroalimentari de qualitat amb les terres de Lleida com a capitalitat del producte local i una Barcelona com una Sant Francisco.

L'escenari d'aquesta terra és ser la Cerdanya de les classes populars que els fills o filles dels obrers de la SEAT es casin amb gent d'aquí i es generi una dinàmica de repoblament i producte Local.

El que salvarà el camp Lleidatà no serà el regadiu amb el blat de moro o ferratge sinó crear productes ecològics i de qualitat.

Cal reivindicar la pagesia com una professió innovadora i activa, crear un orgull i saviesa del camp. Recuperar aquesta saviesa popular.

La directiva marc de l'aigua defineix el dret a l'accés de l'aigua i hi ha un capítol que diu que té dret a l'aigua que sigui pels seus aliments. Això pot ser un merder i t'has d'anticipar.

Segons els nostres càlculs només la conca del Segre pot ser el subministrador d'aigua de Barcelona però podem pensar en no tant en transvasar sinó en deslocalitzar. La metafora seria que DAMM podria perfectament instal·lar-se per aquestes terres deprimides amb el relat de anem a la natura a fer cervesa de qualitat. Cal anar fent pedagogia del territori, aliments, aigua, repoblament, i baixar el consum mica en mica... generar un metabolisme sostenible.

L'aigua del Segre col·locada fins el coll de la Panadella i després cau a Barcelona valdria 2 cèntims, menys que la del Ter. Amb la planificació de terres de regadiu que s'ha fet a Lleida ja es veu que sobrarà aigua, tot plegat és d'un maldestra que se'ls hi ha vist el plumero. Aquest fet interessa a AGBAR que s'està resituant en aquest tema, esperen que s'abordi un discurs d'abastament públic i caigui pel seu propi pes. Aquí l'ACA hauria de ser potent i no estar sotmesa als poders fàctics.

De totes maneres sempre hem treballat amb el principi que el pagès no pot perdre la darrera gota, l'ocellaire la darrera ploma, el polític cap punt, cal diàleg i debat...

La única solució és un pacte més enllà de l'aigua, un pacte territorial amb diners d'Europa i buscar diners a un fons típic hidràulic del Canadà o híbrid Canadenc, Suec, Noruec. Ja van venir un fons de Boston.

Pau Marimon portanveu de Ter +H2O

Temes tractats:

- Transvasament Ter

Plataforma Aigua és Vida (campanya H2O Ter) Fa 8 o 9 anys vaig conèixer al problemàtica del Ter. El transvasament cap Cardedeu al 1970. Una de excuses que va hi va haver era que els transvasament evitaria inundacions (inundacions 1970). L'Ateneu Naturalista el 2006. L'Estol (grup infantil Ateneu). Una nova gestió de l'aigua (pública) que és molt prudent. Aigua en Vida va fer seva la campanya H2O Ter i la vàrem impulsar Aigua en Vida (2008) Ja hi havia hagut la manifestació a Girona en defensa de l'aigua del Ter. Sistema Ter-Llobregat implica el transvasament del 76% de l'aigua cap a l'AMB. La salinització del Llobregat per la mineria ha fet que el Llobregat no sigui significatiu. El creixement urbanístic ha d'anar condicionat a la disponibilitat d'aigua. Hi ha una gran volum interconnexions desconegudes pel gran públic. El cas de la conca l'Ebre és paradigmàtic per la gran quantitat de transvasaments. Un rec eficient als sud de Lleida alliberaria aigua del Segarra Garrigues per aigua de boca del AMB i evitaria assecar el Ter. El 70% de l'aigua de rec es fa servir a Lleida per regar. Caldria veure quina és l'aportació d'aquesta despesa al PIB del país i veure si això té sentit. L'argument no pot ser únicament l'estalvi, cal que l'AMB tingui en compte els seus propis recursos abans de utilitzar recursos hídrics llunyans. Els aqüífers s'han de cuidar i la seva sobreexplotació pot tenir conseqüències.

Cal tenir una política d'aliances i amb el sector. El diagnòstic ja al tenim, ara cal actuar. Si no els activistes es cremen. La intransigència interna i les lluites polítiques afebleixen al moviment

Son diferents les dades que preneu del Ter a les de l'ACA? Si ho son i de fet hem perdut la confiança. Calculen el cabal com volen incloent les sèquia. Les dades de l'ACA semblen secretes i és molt difícil que et donin les dades .Hi ha poca transparència. Els regants del Baix Ter els hi tenen molt respecte. A l'estiu dissortament és quan més aigua passa per Girona. Això es deu a que a l'estiu s'obren les comportes i així poden acomplir els drets de rec... en canvi a la primavera les funcions ecològiques queden desateses. Es produeix una desnaturalització del riu que es tractat com un canal d'aigua al servei exclusiu d'un sistema econòmic irracional. Hi ha també un fenomen de retenció d'aigua per part de la proliferació dels bosc.

El primer gran consumidor d'aigua son els pagesos. Per tant qualsevol acord al voltant de l'aigua passa per un acord amb ells. Tema arrossaires de Pals. El contacte amb ells ens ha donat molt coneixement sobre com fer polítiques d'estalvi.

Com ha de ser el futur del Ter? L'aixeta del Pasteral no pot estar a Barcelona , ha d'estar a Girona. S'ha de ser solidari amb l'excedent. Cal garantir el funcionament ecològic del riu i transvasar allò que sobri.

El Ter ja comença tocat amb la producció de neu a l'estació de Vall Ter 2000, després 92 minicentrals des de Vall Ter fins a Salt, embassaments de Sau, Susqueda , El Pasteral, sediments que es queden dins les preses, després la contaminació de purins al seu pas per Osona.

No es poden donar de forma il·limitada concessions d'explotació de l'aigua del riu.

Plataforma en Defensa de l'Ebre

Temes tractats:

- **Origen de la PDE.**
- **Funcionament intern de la PDE.**
- **Paper dels experts externs en els moviments socials.**
- **Coordinació amb altres campanyes.**
- **Futur de la mobilització per l'Ebre.**

La campanya dels sediments no és pròpia de la PDE, oi?

No, l'impulsa un noi de Poblenou i naltros hi col·laborem. Al Poblenou hi ha un cartell en el qual naltros hi vam participar.

A vegades potser costa d'entendre'ns, pel ritme de treball de les campanyes. Naltros hi participem, però a vegades costa que aquesta campanya participi en les accions que naltros fem, per exemple al Parlament, al Senat... Els grups tenen dinàmiques de treball i això a vegades costa de lligar.

Vam dir de fer el dia dels sediments, relacionat amb alguna riuada històrica, però que no ens coincideixi amb el Dia de les Zones Humides, ja que és una data internacional.

Les dues campanyes estan vinculades, però cada una té la seva pròpia dinàmica de treball. Ja ens sembla bé. Però la PDE prioritzem canviar aspectes relacionats amb la planificació del riu. Pel que fa als sediments, però, ens cal saber com mobilitzar-los. Quan et reuneixes amb el Consell de l'Aigua, el primer que et diuen és: com ho fem? Llavors en aquest moment el que hem d'aconseguir és que hi hagi cabals, que hi hagi aigua i que les figures de protecció es revaloritzin. En el moment que des de l'IRTA, que hi estan treballant, tinguin una idea clara del que s'ha de fer, llavors caldrà recolzar-la. Si naltros diem que s'han de moure els sediments però no sabem com, ens traiem credibilitat. Part de l'energia que tu has de destinar cap a aspectes que si sabem com fer, l'estàs destinant a aspectes que no saps com.

Falta un fonament tècnic doncs? Demanar un pla per desmantellar els pantans seria impensable, no?

Clar, a molts llocs ja s'estan desmantellant petits embassaments. Però a Mequinensa o Riba-Roja això és impensable, bàsicament perquè Riba-Roja subministra una quarta part de l'energia de Catalunya! Ja no és perquè sigui privat, sinó perquè aquesta energia l'hauràs de cobrir d'alguna manera. Però si que n'hi ha d'altres que podem recuperar. No podem estar a favor que se'n facin més, però tampoc podem demanar coses que sabem que no tenen sentit.

Amb el tema dels sediments s'hi està treballant molt, sobretot des de l'IRTA. El problema no és que baixin, sinó que quan arribin aquí es reparteixin. Ara hi ha un projecte Life per fer proves

pilot de com repartir-se, amb els fangs del CAT per cert. Es tiraran els fangs a la xarxa i miraran la mobilitat que tenen. Ara començaran amb una granulometria i després aniran veient, està tot amb una fase molt experimental. Al Consell de l'Aigua sovint ens diuen que ja es va obrir el pantà de Barasona i va ser un desastre! Hem de tenir una resposta tècnica i no la tenim.

Hi ha cap pantà que tingui comportes inferiors?

Diria que ho tenen tots, però no s'han obert mai, per tant és com si no en tinguessin. Des d'aquí es feia la proposta que, en el cas per exemple de Riba-Roja, durant 15 o 20 dies deixar que s'assequi, permetre que baixi l'aigua que toca pel riu i la mateixa aigua aniria estirant els sediments del fons. Quan es tornés a omplir hi tornaria a haver un moviment dels sediments. Això és el que es proposava, tenint en compte el lucre cessant de l'empresa. Però en el fons, no existeix una proposta concreta sobre els sediments encara.

Quina relació teniu amb SEO Birdlife?

Tenim una bona relació. La veritat és que hi posen molta voluntat. Tots els anys fem el Dia de la Zones Humides conjuntament.

A nivell de la plataforma, sempre expliquem el paper que van tenir els experts que participen com a tals. Què ens en pots dir?

Molta gent ens coneix des de l'any 2000, però la plataforma és d'abans, des del mini-transvasament a Tarragona als anys 80. A cada proposta de transvasament s'ha anat ampliant el moviment. Entre el Pla Borrell i el PHN, es crea la Fundació per una Nova Cultura de l'Aigua, el concepte neix a Terres de l'Ebre a partir de Javier Martínez Gil, amb aquesta interacció del món científic i la gent. A cada batalla s'ha anat guanyant una interrelació, s'ha ampliat la xarxa. Per nosaltres, paraula de Narcís Prat és paraula de Déu gairebé!

El món expert també ha de tenir una part activista, a la universitat hi ha molts experts però quants es volen implicar i donar la veu? Es fan infinitat de treballs, que segur que tots són bons, però si els mateixos experts no li donen veu, serveix de poc.

Es difícil el tracte amb els experts, ja que també poden ser manipulats o que segons què diguin poder ser escoltats i segons què no. El cas de Bcn World n'ha estat un exemple.

Naltros també hem comptat amb el Carles Ibáñez de l'IRTA i el seu equip. També amb l'equip del Toni Palau de la Universitat de Lleida, que tocava temes de cabals ecològics, però des d'una visió productivista i que defensen els seus interessos. Sempre hi ha punts en els que es generen friccions amb els experts.

Al 2003 hi va haver la única reunió d'experts favorables i contraris al PHN, va tenir lloc a Brussel·les a la Comissió Europea. Allí vam veure com alguns experts universitaris anaven de la mà del Ministeri i els seus alumnes de la mà dels contraris.

A finals dels 70 al Ter la gent ja es va començar a moure, aquí també?

Aquí no. A principis dels setanta, quan es fa el transvasament del Tajo i del Segura, i es fa el pla de reequilibri hidràulic de Franco, hi havia una proposta de transvasament del Pirineu Oriental, del Segre cap a Barcelona; allà hi va haver resposta municipal, de caire polític més que de ciutadania. Aquí al territori sí que hi va haver moviment als anys setanta, però sobretot per les nuclears.

Als vuitanta és quan hi ha el mini-transvasament cap a Tarragona i és llavors quan neix la PDE. Però hi ha una llavor, que fou el moviment antinuclear. Això també va coincidir amb que volien posar una acadèmia militar femenina a Tortosa i va aixecar moltes protestes dels joves, amb un bus de dones, manifestacions, etc. Aquelles joves són els que posteriorment es van implicar amb la PDE. Tot van ser experiències que van sumar.

El tema de l'aigua, en un país mediterrani, és un negoci, un conflicte permanent que no es tanca.

No es tancarà mai bé, sempre que hi hagi empreses interessades.

Amb els opositors al Canal Segarra-Garrigues ens van dir que s'havien reunit amb AGBAR, és a dir, que Barcelona hi té un interès

Això ells sempre t'ho neguen, que no està escrit enlloc. Aquestes empreses sempre porten la veu cantant, organitzen jornades amb empreses del sector de la construcció d'obres hidrològiques. Amb el joc que els regants puguin pagar-se l'aigua, posen l'excusa de les inversions hidrològiques.

En el cas del Segarra-Garrigues no és un transvasament encobert és del tot descobert, no se'n amaguen. Per naltros transvasar aigua del Segre encara és pitjor que de l'Ebre, perquè l'aigua que ve de Saragossa passa per zones amb una salinitat molt alta, amb molta conductivitat; en canvi, l'aigua que ve del Segre és millor, amb menys conductivitat. És a dir, el Segre fa d'inhibidor de l'Ebre. El Segre aporta el 20% del cabal de l'Ebre, no és menystenible.

Quan vam parlar amb la gent del Llobregat ens deien que ens aquests moments el riu Llobregat gairebé no aporta aigua a l'Àrea Metropolitana, perquè està salinitzada per les mines de potassa. Al Ter l'eixuguen tot el que poden. Estem en una regió mediterrània amb una mala planificació ambiental. Quan als anys 60 es planteja la gran Barcelona, amb el Banc Mundial aportant diners, però sense considerar d'on treure l'aigua!

En aquests moments l'AMB rep aigua bàsicament de cabals de rius (80%), dels quals poc més d'un 10% ve del Llobregat. Ara es planteja tractar aquesta salinitat del Llobregat.

Ja existeix un col·lector de salmorres de les mines del Bages. Al seu dia, Gabriel Borràs, antic director de projectes de l'ACA, ho coneixia molt bé això.

La gent de Prou Sal fa temps que denuncien aquest conflicte territorial.

Estem detectant que molts conflictes neixen on el territori està més despoblat. Perdent els valors propis del territori, és més fàcil que s'hi implementi segons què.

Amb la frase de “no hi ha voluntat política” sovint no es planifica el territori ni s’implementen petites victòries territorials. Us hi heu trobat vosaltres amb aquesta situació?

Evidentment, nosaltres teòricament tots estaríem d’acord amb el que diu la PDE. Però després determinats plans sectorials no diu res sobre els cabals, a l’administració li costa molt. Amb l’anterior conseller Pelegrí ens reuníem amb ell, ens escoltava, paraules molt bones, etc. Fins un dia que li vam exigir un informe, el vam pressionar, i va costar que un tècnic acabés fent la feina que tocava. Mentrestant ells et van convocant a reunions, plena de bones paraules, però naltros sempre registràvem totes les peticions que fèiem.

Ens vam arribar a reunir quatre vegades amb el conseller, a la última reunió els hi vam arribar a dir que no ens fessin venir per sempre el mateix. Aquell dia jo havia hagut de deixar coses de la feina sense fer. El delgat territorial ens va dir que se’n feien un munt de reunions com aquestes. Ens van marejar moltes vegades amb reunions polítiques.

A nivell tècnic veiem que sovint ells necessiten l’ajuda de les plataformes. Si la gent no es mou, els tècnics a vegades no tenen eines.

A nosaltres això ens va passar amb la Narbona. Quan els socialistes van entrar al govern espanyol i semblava que el tema del PHN s’aparcava, uns quants ens volien eliminar als de la PDE. Però naltros, que som uns cabuts, vam dir que no. Com a plataforma no sempre ets reactiu, sinó proactiu. Doncs un dia la Narbona ens va dir que necessitava els moviments social, ja que estava plantejant un canvi en el model de gestió de l’aigua, al marge de si podem estar d’acord o no amb les dessaladores, però anava en contra d’alguns interessos del seu propi partit i les sinèrgies de les grans empreses.

També és cert que per part d’alguns polítics, les coses a vegades les diuen amb una bel·ligerància o una altra. Però bé, això és molt humà que passi. Més val que les coses es diguin, quedem-nos amb la part positiva.

Tants anys de mobilitzacions i conflictes latents, què n’espereu del futur de les Terres de l’Ebre?

Bé, jo els hi dic a la gent que mentre hi hagi una gota d’aigua a l’Ebre, hi haurà conflicte, ja que l’aigua és un negoci. Sempre hi haurà qui tindrà apetència per aquest riu. Ho hem de tenir assumit, per tant els que ara estem a l’aguait som els que estem pendent, però les generacions futures a poc a poc han d’anar agafant la bandera, el testimoni.

Sempre el tindrem el conflicte, el podem treballar de manera reactiva o el podem intentar treballar incidint en la planificació. Això no farà que ells facin el que tu vulguis, però sí que els condicioni.

Naltros vam insistir molt a la Confederació amb el tema dels cabals, i al final els cabals que hi ha són iguals o pitjors que els de l’any 2000. Ara el govern del PP aliat amb Ciutadans tornaran a plantejar el transvasament de l’Ebre i el PHN. O sigui que les coses es repetiran, però tota la

feina que haurem fet entremig, farà que no els hi sigui tant fàcil. Si l'any 2004 ens haguéssim quedat a casa, n'estic segura que de trossos de canal ja n'hi hauria fins a l'aeroport de Castelló, perquè els diners s'haurien aconseguit a nivell europeu i s'hagués fet.

La nostra lluita és sempre una lluita de guanyar temps i bé, sempre hi haurà conflicte, tot i que tècnicament poden aparèixer alternatives com la millora de la dessalació, la reutilització... L'any 67 amb el Plan de Reequilibrio Hidráulico de Franco el Segre havia de fer un transvasament a Barcelona de 2.000 hm³ a Barcelona, perquè sinó es limitava el creixement de Barcelona, i ara per ara no li arriba ni un litre d'aigua. Per tant, és una lluita per guanyar temps.

A nivell de gestió del territori, recordo que un anglès va dir que “a Europa som els reis de lleis i les normes, però els últims en fer un seguiment del compliment”.

Ni voluntat política, això és el que no hi ha.

Ell deia que moltes vegades qui acaba fent que hi hagi un compliment, per exemple en planificació territorial, doncs no deixen de ser els moviments socials i plataformes que hi ha al territori. L'escena que dibuixes és un nou model de governança, amb gent activa al territori.

Els canvis els generem des del carrer, això és així.

A nivell de recursos econòmics, necessiteu recolzament?

Naltros som una plataforma molt rara, no tenim ajuts de ningú. Tenim socis, no molts però suficients, i traiem ingressos de la venda de samarretes per exemple. No tenim a ningú alliberat, mai n'hem tingut. La major part de treballs l'han fet experts i naltros els utilitzem, els únics documents que s'han elaborat per encàrrec nostre són els del Pla de Conca per la Comissió Europea o els que eren pel Tribunal Suprem, finançats amb fons de la CUP per exemple. La resta venent samarretes, loteria, socis... et sorprendries perquè treballem amb un pressupost a l'any que no arriba als 3.000 euros. I perquè anem a Brussel·les, que sinó ni això. Tenim despeses de cartells i viatges, poc més.

Amb temes de comunicació teniu algun periodista?

No. Només hem tingut la col·laboració voluntària de la premsa local, amb la difusió de la PDE. El que va ser bonic a l'any 2000 va ser que cadascú des de la premsa local, va tenir el seu lloc en la difusió. Això va estar molt bé, perquè podien haver optat per treballs còmodes, però van optar per un paper més actiu. Va ser un èxit pel periodisme de la zona, va ser el moment en que es van vendre més diaris, més notícies de la zona es van fer i bé, això és un paper que té la premsa. Jo estic molt contenta de la premsa d'aquí. La plataforma som tots, no només els que anem a les reunions.

Per exemple, els del restaurant de la Casa de Fusta, quan van venir els eurodiputats ells van col·laborar amb la cessió de la sala. Podem fer coses amb poc pressupost. Som capaços de viure amb molt poc i això és bo.

A l'època del tripartit es podien fer més coses, les ONG tenien més ajudes, era l'època de les vaques grasses.

Pel que fa a temes jurídics, doncs els advocats de DEPANA col·laboren amb la PDE; també la Clínica Jurídica Ambiental de la URV ens dona un cop de mà.

El risc de la professionalització és que pots acabar treballant per a mantenir el personal.

Clar, és que una cosa és una plataforma ciutadana i un altra és un grup ecologista, de conservació, d'educació ambiental... és diferent. És bo que tinguin gent alliberada, perquè fan coses de manera professionalitzada. Per exemple, ara mateix a Roquetes els del GEPEC tenen l'Escola de Naturalistes, allí sí que hi ha una persona que està professionalitzada, és diferent, és gent que s'hi dedica laboralment. Amb objectius que només es poden assolir si alliberes a persones.

Naltros som plataformes voluntàries, és una cosa diferent. Des de fora sovint no s'entén que tu facis coses sense un ànim de lucre, curiosament fas coses que curiosament si et paguessin no les faries.

Manel Cunill

Idées significatives de l'entrevista

- Rehabitar els Espais – Recuperar ecològicament, no generar noves infraestructures.
- La Bioregió del Vallès
- Barcelona és una altra realitat
- Infraestructures mal planificades – ocupen molt sòl i poc funcionals (exemple la B-30)
- Protecció dels espais agraris urbans com a sòls estratègics (les terres més fèrtils al Vallès estan soterrades pels polígons)

Temes tractats

Les infraestructures al Vallès

- Disfunció que van crear els peatges en el Vallès (cas de la B30), ocupació ampla i poc funcional.
- Plataforma Soterrament – entrevistar-los.
- El Vallès forma part de l'herència de la via Augusta
- Vallès podria millorar la mobilitat apostant per les bicicletes.

La Gestió territorial en el Vallès

- Ha de mantenir els límits i el model propi respecte la RMB. El Vallès té una forta identitat. (Banc, Ferr. Catalans, Fàbriques,...)
- Via Vallès – Entrevistar Manel Larosa – iniciativa de Fem Vallès.
- Es viu amb molts passius ambientals per això cal fomentar el rehabilitar...

Èxits a tenir en compte que articulen el Vallès com a unitat biogeogràfica

- Consorci de la conca del Besòs
- ADENC

Relació de poder al Vallès

Molt de pes del PSC en els ajuntaments. Aquest fet provoca un sistema vulnerable referent a polítiques territorials i econòmiques al no tenir uns objectius clars. Els poders fàctics han intervingut poc a causa d'aquesta vulnerabilitat.

L'agricultura

Les terres més fèrtils del Vallès estan sota els polígons... (això passa en molts llocs). Cal classificar com a sòls estratègics i protegir-los els espais agrícoles urbans.

Més informació:

<http://manelcunill.blogspot.com.es/>

<http://manelcunill.blogspot.com.es/2016/07/rehabitar-el-valles.html>

Sergi Saladié

Temes tractats

- **Històric de la implantació de les nuclears a Terres de l'Ebre.**
- **Futur del sector.**
- **Oposició que hi ha hagut a les nuclears.**
- **Relacions de poder al territori i nuclears.**

L'energia nuclear porta molts anys a les Terres de l'Ebre, però podries marcar un punt en concret que va donar inici al rebuig a les nuclears? O ja van néixer amb una oposició?

Hi ha un punt important amb la construcció de les nuclears d'Ascó i les que s'havien de fer a l'Ametlla, a finals dels setanta i principis dels vuitanta. Amb la de Vandellòs 1 no hi va haver massa moviment en contra, va ser posada en plena dictadura, de manera poc transparent, a finals dels seixanta. Quan venen les de segona generació, aquell va ser el moment en que la gent es va moure.

En tots aquells anys a Ascó hi va haver moguda, de Carranza entre d'altres, que van aconseguir fins i tot guanyar unes eleccions amb un discurs anti-nuclear, amb tota la repressió que van patir a les següents eleccions, en les que es van empadronar gent pro-nuclear i les van perdre.

Llavors es va entrar en un desert, que només reviu quan hi ha renovació de llicències nuclears, quan venen entitats ecologistes generalistes i protesten. Llevat de determinats moments amb episodis de contaminació, accidents, el cementiri nuclear, etc. Però no tant a nivell de territori, sinó moviments ecologistes que també són antinuclears i sovint són de fora del territori. En el cas del cementiri, no va ser lluita antinuclear molt explícita, però el moviment va decaure ràpid.

La percepció que jo tinc és que, socialment, a l'Ebre i Camp de Tarragona hi ha posicionaments cada vegada més crítics, però no d'una forma organitzada.

Podríem dir que tothom té clar que les nuclears tenen un data límit, però que ja arribarà quan sigui.

Hi ha molta confusió amb el funcionament de les nuclears, no hi ha evidències clares en aquest sentit. El discurs ha anat guanyant adeptes al territori, sobretot amb els accidents que ha patit la tecnologia nuclear.

La sensació que vaig tenir amb la lluita anticementiri nuclear és que hi havia gent darrere, però que va decaure i no ha tingut continuïtat. No tinc la sensació que tinguem clares les dates de tancament.

Però si que tenim clar que no es construirà cap nova central nuclear a l'Estat. Allò formava part d'una època que ja ha passat, fins i tot el propi sector elèctric ho ha descartat.

Hi hauria els que diuen que ho anem allargant i que vagin fent, i altres que diuen que ja són velles i que s'hauria de començar a pensar que es tanquin.

Tornant a l'època de la seva instal·lació, tot i la manca de democràcia, es va escollir aquell territori per alguns motius en concret i perquè seria més fàcil que en altres?

Sí, en general tot això ve (almenys la Vandellòs 1) d'una qüestió d'Estat. Sumat a un gran desconeixement de què eren aquestes centrals.

La ubicació de la primera nuclear era a la platja de Pals, a Girona, bàsicament perquè era una companyia mixta entre França i Espanya, això feia que Pals quedés a prop de la frontera. Però a la Costa Brava, als anys seixanta, es començava a consolidar tot el tema del turisme de proximitat de la burgesia barcelonina. A través de Duran Farrell, de la companyia catalana de gas, va moure fils al govern franquista per demanar que aquella central no es posés allà. Buscant localitzacions alternatives i suposo que es van trobar un Maresme amb dimensions petites, Barcelona era metropolitana i complicat de posar-ho, al Garraf hi havia limitacions naturals, a Tarragona la petroquímica i es van trobar al sud del Camp, inici de les Terres de l'Ebre, el lloc on no hi havia ningú. El desert d'Alfama era un desert demogràfic. Era una zona amb una densitat molt baixa de població, encara ara. Per tant, menys follón, poca gent, tenim el recurs de l'aigua per refrigerar, etc.

I per Ascó, va ser una mica diferent, però respon al fet que ja hi havia dues nuclears a Vandellòs i quan punxes a un lloc és més fàcil continuar amb més nuclears. Però a Ascó venia una mica de nou, hi jugava a favor l'electroquímica de Flix i perquè Fecsa volia laminar el riu Ebre des de Xerta a Mequinensa, amb tres preses previstes, però que només es va fer Riba-Roja. Amb això hi va haver moltes contestacions, a través del CARE (Coordinadora d'Afectats de la Ribera d'Ebre). Però les empreses van fer un canvi, el govern franquista va decidir no fer els projectes hidroelèctrics i a canvi faria unes nuclears.

Va ser com a moneda de canvi, no?

Sí, la mateixa potència elèctrica prevista a nivell hidroelèctrica es va posar amb nuclear. Es degué fer difícil triar al seu dia, però es va decidir a altes esferes. No es va fer una consulta, evidentment.

En aquest pacte d'élits hi van intervenir càrrecs polítics de caire municipal?

No, que va, el territori no pintava res. Era dictadura pura i dura, manaven els qui manaven. Tot i que els pobles tenien els seus, el govern franquista era qui decidia en resposta a uns interessos. Però gairebé els hi surt malament a Ascó!

A Vandellòs les nuclears anaven casa per casa per convèncer els opositors de Vandellòs 2, per donar-li's feina i tot.

Des de Barcelona, com a capital política creus que també hi havia una percepció d'aquest conflicte?

No, ha viscut d'esquena. Hi van contribuir al seu dia com a poder polític. Per part del Govern de la Generalitat no hi ha hagut mai una gran preocupació per les nuclears, primer dient que això és competència exclusiva de l'Estat, pot saber poca cosa del que passa a dins. Però si que poden tenir una actitud o una altra, històricament els governs que hi ha hagut han estat pronuclears, i no s'han preocupat per veure què passa al seu entorn. Ara sembla que a correu, quan es parla d'impostos a les nuclears o d'escenari de tancament de nuclears, per decisió política o per accident, tots els grups parlamentaris estan dient que cal pensar en un pla de reindustrialització. Això trenca el fals discurs que les nuclears són bones pel territori, perquè si després d'una nuclear has de fer un pla per algo... és que això molt bo no era, no ha deixat res. Quan accepten que cal pensar en el després, te'n dones compte que fins ara no s'ha fet res per part de l'administració per aquestes zones. Ni tan sols per aquelles qüestions bàsiques com la seguretat, els plans de seguretat estan obsolet, la xarxa viària no està preparada, la xarxa ferroviària és pèssima, etc. Els principals problemes ferroviaris estan a la R16 i R15, una passa per Vandellòs i l'altra per Ascó. És molt il·lustratiu que el desdoblament de l'A7 s'acabi justament davant de la nuclear, no té continuïtat cap a les Terres de l'Ebre. Si això té un potencial perill, el territori hauria d'estar ajustat a aquestes emergències. Hi ha un cúmul de circumstàncies que demostren que no hi ha hagut interès, però ni per dalt ni per baix. Al territori poques vegades l'he sentit a fer gaire reclamacions (Consells Comarcals, Ajuntaments, etc.).

És a dir, no és que el territori hagi fet unes demandes molt grans i Barcelona les hagi desatès, sinó que no hi ha estat aquestes reclamacions al territori. Excepte alguns ajuntaments més crítics, com Mont-roig o l'Ametlla de Mar. L'AMAC (associació de municipis nuclears), que hauria de vetllar precisament per això, mai ha tingut aquesta funció sinó que ha actuat de muleta de la indústria nuclear i acontentar els quatre alcaldes.

Tu pots ser pronuclear, però no pots ser un irresponsable. El territori no està adequat al perill potencial que això té.

I finalment, què penses que passarà als propers anys?

Per una banda, com que el sistema elèctric està sobredimensionat a l'estat espanyol, i les empreses elèctriques tenen molts projectes de centrals tèrmiques o cicle combinat que estan aturades, intueixo que no estem gaire lluny d'un escenari que les mateixes empreses tanquin les nuclears per si mateixes. Pot acabar passant això, sobretot si tenen problemes tècnics gruixuts, si han de fer grans inversions és una màquina molt cara de mantenir. Per una visió empresarial, les mateixes empreses que tenen centrals tèrmiques aturades tenen també les nuclears i hi perden diners. Una tèrmica necessita vint-i-cinc persones per torn i una nuclear necessita una plantilla de 700 persones.

Tinc la percepció aquesta, però crec que a la que es vagin fent velles, més accidents, més pressió política i les empreses facin quatre números (que segur que ja tenen fets), els hi surt baratíssim tancar-la, ja que el cost ho passa a Enresa, empresa pública. Si jo fos l'amo d'una

nuclear, diria que tinc 22.000 MW instal·lats de tèrmiques que no funcionen, que és molt més barat de gestionar, cap risc, etc. i una nuclear té risc sobre la marca, problemes ambientals, etc. Estem en aquest escenari.

Segur que si ho haguessin de construir ara, no ho farien. Les perspectives de creixement de la demanda són molt baixes.

Això serà independent de la renovació o no dels permisos. A més a més, he sentit que el PP està estudiant una reforma del sistema d'allargament de permisos, amb el qual les empreses podrien demanar ser indemnitzades en cas de tancament per decisió política. Aquí les empreses podran pressionar per un tancament polític i cobrar la pasta. Jo crec que anirà per aquí, com un rescat encobert.

Les mateixes centrals ja estan pensant en tancar-les, els municipis comencen a parlar d'escenaris post-nuclears i això serà indiferent de les renovacions que pugui fer l'Estat. Aquesta és la meva percepció. En els propers deu anys passaran coses, però potser ho podem aconseguir abans per la pressió social, tot i que ho veig difícil.

Flix Net

Temes tractats

- Situació actual al poble vers la fàbrica d'Ercros.
- Percepció social del conflicte.
- Futur immediat per l'economia local i el desenvolupament de Flix.
- Relacions entre el centre del país i la comarca.
- Connivències polítiques.

Per començar, on creus que va començar el conflicte a Flix? En quin moment, en base a què? Fa més de 100 anys que l'electroquímica està a Flix, per tant, quan creus que la gent va fer el canvi?

A l'any 1996 hi va haver una vaga d'Ercros, degut a unes retallades laborals, en aquell moment es va veure que la gent lluitava per garantir condicions. Llavors s'inicià el declivi del nivell de vida, de tot el que havia donat la fàbrica fins el moment, etc. Fins l'any 1976, moment en què Ercros compra la fàbrica, el nivell del poble havia estat enorme, hi havia instal·lacions esportives de nivell estatal, es portaven artistes d'arreu, no faltava de res! Hi havia cotxes, carrers asfaltats, etc. va créixer el nivell de vida molt ràpidament. La fàbrica era el motor, el papa i la mama de tothom. Encara que algú no hi treballés, hi vivia de forma indirecta. Però al 1996 ja va començar a baixar tot, la producció, les condicions... Tot i així, no va ser el moment en què s'inicià el qüestionament profund de la fàbrica; això no va ser fins el 2013 quan anuncien definitivament que no faran la inversió en canviar la tecnologia de membrana pel mercuri. Ara mateix queden 115 treballadors, tot ha anat a menys.

Però no creus que també hi va haver un punt d'inflexió quan es va destapar el cas de contaminació?

La gent ja ho sabia, però llavors simplement se li va posar cara i a més a més ens ho venen a treure. Estava en boca de tothom. Encara avui falta conscienciar molta gent, no només pel pantà, sinó pels residus sota la fàbrica. Torno a dir que jo crec que el punt ha estat quan la gent ha vist que la vaca ja no es pot munyir més.

Per quin motiu creus que els qui van instal·lar la fàbrica van triar Flix i no un altre lloc? Ho van fer perquè creien que allí seria més fàcil?

Sí, pel que sé en aquella època el transport principal era el riu. Flix era un emplaçament ideal, ja que estava a prop de les mines de carbó d'Aragó i també de les salines de l'Ebre. Era un punt clau per matèries primeres i transportar-lo pel riu, a més a més, el tren de mercaderies a prop. La distància entre Flix i Mequinensa i entre Flix i el Delta, és la mateixa, estem al mig.

Però també pel fet que van creure que aquí no trobarien oposició, evidentment. Quan instal·les una cosa d'aquestes, bé, en aquella època hi havia més ignorància.

Amb els anys ha baixat molt la població, dels 6.000 que hi vivíem als anys 90 als pocs més de 3.000 que hi ha ara.

Així doncs, des de la reinstauració de la democràcia, quins creus que han estat els principals actors en joc a Flix i al voltant de la fàbrica?

Des de que als anys 70 Ercros compra la fàbrica, ja que abans pertanyia a Hoescht (empresa alemanya). A partir de llavors hi deixa d'invertir i comença la davallada total. Amb l'entrada a Europa comencen a entrar d'aplicació algunes lleis, abans no n'hi havia.

Però per quin motiu hi entra Ercros, si no hi inverteix?

Els ja eren socis abans de comprar-ho, simplement un va absorbir l'altre soci. Així es quedava la indústria de clor, que era la important, era molt productiva, havia estat la única fàbrica d'Espanya. El Josep Piqué al 1993, que va ser president d'Ercros, ja ho va dir que Flix havia estat la vaca on tots hi anaven a munyir clor. Tota la fàbrica girava al voltant de la producció de clor.

Llavors, a nivell municipal i dels governs locals, com creus que ha anat canviant la relació vers la fàbrica i sobretot a partir del conflicte ambiental?

El govern municipal, com el poble, sempre ha estat encantat amb la fàbrica. Pagaven les festes, etc. Sempre hi ha hagut els mateixos partits, els que han estat alcaldes van néixer amb la fàbrica. No hi havia ningú que no l'hagués vist, fins i tot es donaven tres generacions alhora treballant a la fàbrica.

Podia passar el que fos, núvols grocs a l'ambient fins i tot, i la gent s'ho prenia com una cosa normal i pròpia de la fàbrica, els ajuntaments també. Ningú va pressionar mai a la fàbrica. L'empresa pagava els impostos al poble i llestos. Hi havia tractes de favor en ambdós sentits. Molts regidors treballaven a la fàbrica, amb reducció absoluta de jornada laboral si eres regidor. Si no apareixies no hi havia problema, la fàbrica era com una família durant molts anys.

Pensa que el camp de futbol de Flix es va fer amb materials de la fàbrica, els treballadors treien el material i construïen el camp. I com això mil coses més, fins i tot per projectes personals (masos, cases, etc.). Era la clau per mantenir la "pau social", però amb l'afegit que ningú era conscient de l'impacte ambiental i la seva afectació sobre la salut.

Però segurament la gent devia parlar-ne que hi havia més incidències de salut, o no?

Alguns estudis que s'han fet, com un de recent, si que diu que la gent de Flix té un 7% menys de massa cerebral. La gent es posava malalta, però no se'n feia una relació de causa-efecte.

Ara bé, l'actual govern municipal si que es qüestiona la fàbrica en termes de salut, no?

Des del 2011 entra l'actual govern (PSC, ERC i CiU). Primer hi ha un pacte entre PSC i ERC, al que acaba entrant després CiU degut a l'ERO d'Ercros i fer front comú i anar a una per defensar els llocs de treball. Al final Ercros no en va fer fora tants, però van ser 70 i algo

treballadors els que van acomiadar. I al final no quedarà ningú. L'Ajuntament canvia d'actitud a partir d'aquí, al 2013. Ara ja no li perdonen ni una, ja no fan la vista grossa amb algunes coses, etc.

Ara, sabent que l'empresa tanca sí o sí, es planteja alternatives serioses a l'economia local o esperen que plogui algo del cel?

Jo crec que esperen que plogui alguna cosa del cel. Jo tinc un bar i parlo amb molta gent i tothom està amb pessimisme, però tampoc ningú busca la solució, estan abnegats. Hi ha alternatives i ningú les busca. Ara s'ha fet un col·lectiu que es diu "Arran de terra" que busca finques per cultivar, són iniciatives que comencen ara, però que la gent encara té el desig que es solucioni el problema de la fàbrica. Perquè clar, porten tota la vida, és com canviar la cultura d'algú! No se'n fan la idea. Potser la gent despertarà quan tanqui de veritat.

Creus que quan s'acabi el procés d'investigació d'impacte sobre el medi i la salut, i s'informi a la població, això servirà que la gent pensi "sort que han marxat"?

Aquesta és la meva esperança. Ho parlàvem l'altre dia amb els científics, que a la compareixença de fa uns dies al Parlament es va posar sobre la taula el problema i que cal traslladar-ho directament a la població, amb una audiència pública. A més, com que Ercros se'n va, ja no hi ha res a perdre. Si Ercros es quedés, a algú no li sabia greu!

No hi hagut massa tensió social, tothom anava a favor de l'empresa. Els pocs crítics, que han fet intervencions en contra de la fàbrica, se n'han arrepentit per les conseqüències. Ara segurament això no passaria, en teoria. Hi ha més consciència de la que hi havia abans.

Com creus que us ha tractat la resta del país? Simplement ho desconeixien absolutament?

A Flix sempre se'ns ha vist malament, sempre sortim a la tele per coses dolentes. Hi ha hagut una percepció exterior molt negativa, se'ns vincula amb la contaminació, mai amb l'escriptor Andreu Carranza, per exemple.

Això ens resta força per altres sectors econòmics, com el turisme. Tenim la reserva natural de Sebes en la qual hi passen milers d'estudiants l'any. Tot i tenir, els últims anys, l'agregant de la mosca negra. Hi ha hagut escoles que no han tornat per això!

La relació del poder de la Generalitat vers a Flix ha estat una vergonya. Amb paraules del Jordi Pujol quan va venir a Flix, estem en un cul de sac. Si ja el mateix president diu això, què esperes. Sempre diem que la Ribera d'Ebre tenim el PIB més alt de Catalunya i la renda per càpita tercera o quarta més baixa de Catalunya. Tenim riquesa i alhora som pobres.

A part, molts treballadors de Flix i de la nuclear d'Ascó no viuen ni a la comarca. La Generalitat, tant que s'omple la boca de l'equilibri territorial i tot això, potser s'hauria de concretar. Al poble no tenim ni xarxa de gas, ens prenen l'aigua del riu cap a Tarragona, no tenim logística per atreure empreses, no tenim fibra òptica, etc. Si el que pots oferir és això... L'únic que demanem

és això, millores d'aquest tipus, tenim tota aquesta indústria però la resta està com està. Fins i tot tenint els plans de risc (Pla PENTA, PLASEQTA) no tenim infraestructures preparades en cas d'accident. Si s'hagués de fer una evacuació no m'ho vull ni imaginar, no és que ho demanem perquè si, sinó perquè ho reclama la llei!

Terra Alta i Priorat s'han pogut espavilar amb el turisme, el vi, etc. i aquí continuem sent la comarca lletja. Fins i tot Ascó i Flix vam quedar fora de la marca de la Reserva de la Biosfera. Som el "patito feo".

És a dir, la visió de Barcelona cap a Flix, sempre els hi dic, ja que feu l'esforç per inversió en altres zones del país, que també vinguin aquí!

GEPEC-EdC

Temes tractats

- **Gestió de l'aigua al Camp de Tarragona, en particular el cas del Siurana i Riudecanyes.**
- **Influència dels poders econòmics en la gestió de l'aigua.**
- **Greuges territorials i ambientals al sud de Catalunya.**

Segons el teu punt de vista, ara mateix quins creus que són els principals conflictes ambientals que amenacen el territori al Camp i l'Ebre?

Està clar que la petroquímica, la contaminació de l'aire, Bcn World... hi ha cinquanta fronts oberts! No te'n sabia dir de principals.

Però, des d'un altre punt de vista, en els últims cinc anys s'han donat més conflictes que abans? Respecte els anys noranta, per exemple.

No t'ho sabia dir, però diria que ara tenim més accés a la informació, abans això no ho teníem. Per tant, podem estar més a sobre de determinats conflictes. Però hi ha molts conflictes que fa més de vint anys que s'arrossegueu.

Certes instal·lacions, com petroquímica o eòlica, hi ha hagut intencionalitat en situar-ho al Camp de Tarragona?

Convençudíssim, penso que fa molts anys, mínim trenta anys enrere, ja va començar amb l'avellana. Era un conreu consolidat, que la gent s'hi guanyava la vida, s'ho van fer petar i d'aquí va començar la intencionalitat de tot plegat. La terra es va començar a vendre i va anar perfecte per la instal·lació de la indústria, pedreres, per rebentar la costa, per agafar l'aigua que tenia l'agricultura, per tot.

Això va ser fa trenta-cinc o quaranta anys. Això encara ho podríem dir?

Sí, segur.

I qui pren aquesta decisió? Hi ha greuge territorial?

Diuen que qui domina el món és el Club Bieldelberg, suposo que deuen ser aquests!

Jo pensaria que s'han perjudicat uns territoris i no uns altres, sobretot amb certes infraestructures. Només cal agafar el mapa eòlic per veure-ho, el mapa nuclear, el mapa petroquímic, el mapa de mancances d'infraestructures de transport, etc.

En concret, del conflicte de l'aigua entre Siurana i Riudecanyes, existeix des de fa vuitanta anys. Què ha passat perquè ara es qüestionï aquest transvasament?

Fa vuitanta anys ja hi havia gent en contra, però al final tothom va creure. Amb la dictadura pel mig, hi ha hagut silenci. Sempre aquesta aigua ha estat per Reus, la influència econòmica i política que tenen no té res a veure amb els quatre pobles del Priorat que es podien queixar. Reus mai ha tingut cap consideració per anar a robar aigua on sigui.

Podríem dir que el poder “central” de Reus influeix sobre els recursos hídrics del Priorat?

Bé, al 1300 ja robava l'aigua Castellvell, després a la Selva, a Almoixar, a Maspujols, a l'Aleixar, a les Borges... Des de llavors fins avui ha espoliat l'aigua de les conques més properes.

El fet que ara alguns alcaldes de la zona s'ho tornin a qüestionar, pot ser degut a que la manca d'aigua els pugui restar i caure econòmicament?

Potser no tant econòmic, sinó un punt d'orgull de la gent del Priorat. Sempre s'havien sentit com el rerepaís, com la comarca deprimida seca i plena de pedres, a entendre que és un valor ambiental, paisatgístic, l'agricultura, el vi, la carta del paisatge, etc. Hi ha una evolució de la comarca. El vi com a motor segurament, però també el turisme rural, tot hi ha influenciat. Priorat avui dia és prestigi a nivell mundial, quan fa vuitanta anys era misèria. Albarca fa sis anys que té aigua corrent, Siurana fa vint que té carretera.

Hi veus futur amb la lluita per recuperar l'aigua del Siurana?

Com que ens ho estan robant tot, això petarà molt en serio el dia que el conflicte sigui regar les vinyes del Priorat o la gespa de Reus. Aquell dia petaran seques de veritat. Aquest any ha anat del canto d'un duro, fins abans de les pluges d'aquest desembre, a Falset hi havia restriccions. Hi ha viticultors que al no poder tirar només dos litres d'aigua al mes per cep, han perdut el 30% de la producció. Clar, en el moment que es posin totes les dades sobre la taula, ja es veurà què passa.

El 95% de l'aigua de Reus és de conques externes a la ciutat (Siurana, altres pobles del Baix Camp, minitransvasament, etc.), la resta (5%) fons pròpies.

Comences a notar cert neguit per part del poder que gestiona l'aigua?

Bé, ells han robat sempre, quan un porta tota la vida robant no es planteja que l'agafaran per lladre. Llavors, com que han vist totes les generacions que ho fan, ho veuen com lo més normal del món.

El fet que se'n parli més, pot suposar una incidència pública més gran.

Hi ha un llibre “Els guardians de l'aigua” escrit per tècnics que gestionen l'aigua a tot Catalunya, publicat arran de la sequera del 2008. Un dels promotors i editors del llibre era un dels “capos” de l'ACA, en Gabriel Borràs, diu que el riu més espoliat a Catalunya és el Siurana i que no hi ha dret per la gent del Priorat. Això reconegut per una persona que ha estat a dalt de tot de l'ACA.

Per tant, consideres que l'ACA i el poder públic en són plenament conscients?

I tant, tota la vida.

L'ACA ha donat veu a les reclamacions dels regants de Riudecanyes i Reus?

Sí, però també han mirat de posar una mica d'ordre. Pensa que els regants de Riudecanyes han arribat a demanar la gestió directa del pantà de Siurana. Imagina que ara ja gestionen l'aigua que baixa pel pantà, pensa que podrien fer si gestionessin tot l'aparell! Però per sort l'ACA els va frenar.

Fan d'àrbitre, però segurament es decanten més cap a un costat que cap a un altre.

Respecte el coneixement social d'aquest conflicte i d'altres en general, creus que es coneix prou a la resta de Catalunya?

No, gens.

Heu rebut suports externs d'altres organitzacions que a Catalunya lluiten pel tema de l'aigua?

Ara fa poc es van presentar unes al·legacions pel pla de gestió de conques i s'ha rebut suport de la gent del Ter, de la PDE, Ajuntaments que han contactat amb naltros, però tampoc res molt consolidat.

Què li fa falta a aquesta lluita perquè acabi d'arrencar?

L'espurna que dèiem abans. Dades sobre la taula. Al Priorat la iniciativa privada s'ha cregut la qualitat amb el tema del vi, ja no són els quatre pagesos que llauren pels costers; en el moment que aquestes marques de vi potents demanin aigua i vegin el que hi ha darrere, pot ser que el tema s'encarrili. Ara ens toca fer feina de formiga.

Quan peti serà serio, quan no hi hagi aigua no n'hi haurà per ningú. Aquesta aigua va al turisme, reg, consum humà, indústria, etc. A més a més, s'insinua que hi podria haver una interconnexió més gran que fes circular l'aigua amunt i avall, com l'electricitat.

L'aigua de Siurana-Riudecanyes es paga de manera diferent en funció de l'ús a que està destinada, per afavorir l'agricultura. Ells paguen a 0,1 i la de boca a 0,7. Però sospitem que aigua de boca es paga com si fos d'agricultura, perquè l'aigua després d'arribar al regant, se'n perd el registre. Hi ha gent que té moltíssimes accions d'aquesta aigua, es podien adquirir independentment de la terra, això fa que se'n acumulin. Amb el temps hem perdut el rastre d'on ha anat l'aigua que abans anava al regadiu.

En el moment que s'acabi la concessió actual, segurament serà un moment important en aquest cas. La concessió és d'un 4'3 metres cúbics segon i quan hi ha el transvasament entre

pantans se'n mouen uns 2, i la recàrrega que fa el Siurana és de misèria. És a dir, tenen tota l'aigua.

Unió de Pagesos Camp de Tarragona

Temes tractats

- Futur de la pagesia al Camp de Tarragona.
- Impactes externs al sector primari.
- Diferències i greuges territorials a Catalunya.
- Dificultats a l'accés a la terra.

Per començar, quins són per tu ara mateix els principals conflictes que es donen al camp de la pagesia i a l'accés a la terra a la zona central del Camp de Tarragona?

Un dels problemes que hi ha és que com que resulta que la terra és un bé especulatiu per molta gent, ens trobem que bona part del Camp és a prop de ciutats, els trossos de terra són petits, finques retallades i la terra puja de preu, és cara. No es pot comprar terra, el costos són molt alts i els marges petits. Això és degut a ser prop de ciutats com Reus o Tarragona.

Això creus que és un factor diferencial respecte altres territoris de Catalunya?

Clar, com que fem una agricultura periurbana, el preu del sòl és més car. Aquestes finques abastien els mercats, però s'han anat abandonant algunes. Altres finques són utilitzades per lleure, per gent que hi va després de treballar o als caps de setmana. Tot i així, això últim és una avantatge, sinó tindríem un problema encara més greu d'abandonament de terres. Que la gent vagi a cuidar la terra, fa que per una banda pugi el preu i però que a canvi estigui cuidat.

Però, amb això que em dius, poca gent hi pot viure, no?

Cert, però hi ha pobles com Riudoms que han dedicat una bona part de la terra a horta, això dóna major rendiment. S'ha canviat de fruiters a horta, així pots anar produint i venent al mercat. Però el problema de les finques petites segueix sent-hi. A més a més, les finques de regadiu sempre han estat més petites, per això als pobles les finques es comptaven per jornals.

Si ho agafem des dels últims trenta o quaranta anys fins ara, al Camp de Tarragona hi ha hagut factors externs que han interferit en aquest desenvolupament de la pagesia, com la indústria química que va ocupar les millors terres. Com valoren aquests factors externs? Realment ha estat tant greu, sigui la indústria o un altre sector?

Aquí hi ha una cosa important crec jo, quan una zona s'industrialitza la gent veu que qui va a treballar a la fàbrica, treballant menys hores guanya més diners, aquest és un fet important. A més a més, on hi ha la fàbrica es creen serveis en paral·lel, això fa que per exemple algú que feia de pagès ara fa de jardiner per la indústria. És a dir, no és només de canvi de sector econòmic pròpiament.

Però creus que la indústria química ha generat alguns impactes que ha desincentivat el sector primari? O que fins i tot ha restat valor als productes agraris cultivats a tocar de la indústria?

Evidentment, sí que resta això. Tothom que li donin un enciam cultivat a tocar de la indústria química o algun cultivat a Riudoms, s'estimarà més el de poble. Al Prat de Llobregat, al parc agrari, no hi ha indústria química ni res. Allí precisament el que van fer és protegir tota una zona perquè la gent pugui fer de pagès i tingui un valor.

Al Camp de Tarragona li faria falta una figura com aquesta?

Si es fes això, arriba tard. Ara potser els mateixos pagesos no ho voldrien, perquè quan fas un parc agrari la terra no la pots vendre per un altre ús, sinó per continuar la pagesia. Llavors, com que la gent té la terra com a patrimoni, si el dia de demà no hi ha pagesos i la vull vendre, què haig de fer? Quin valor tindrà? Això és un problema.

Creus que els governs municipals del Camp creuen en la pagesia?

Jo diria que en general no i que es fan moltes coses per "fachada". En aquest tema arribem tard, totes les polítiques que es puguin fer arriben trenta anys tard. No s'ha facilitat les agrupacions de finques per fer-ho més rendible i facilitar la maquinització.

Alguns govern o cooperatives es fixen en models equivocats, com d'Estats Units, en el sentit que poden trobar finques petites i que puguin sobreviure, només cal mirar Itàlia. Però si aquesta finca petita la posem al costat de la petroquímica, ho tindrà difícil.

En el cas de la petroquímica o altres indústries, s'ha exposat com que és la única sortida econòmica, però això és mentida. La gent del Priorat i del Delta de l'Ebre ens estan ensenyant un nou model a la nostra cara. Ens passen al davant a naltros, perquè aquí la gent ha donat per fet que no servíem per res més.

Moltes vegades ens trobem que el pagès se'n entera que li ha de passar la MAT o una carretera pel tros, pel diari. Això és greu. Quan l'Ajuntament ho sap, hauria de trucar als propietaris abans que res i no demanar diners directament a l'empresa. Sense voluntat de consensuar res ni parlar-ne. Ara, per exemple, es parla de parcs eòlics i de línies elèctriques que trinxaran alguns camps de Riudoms. El valor del territori no té cap valor, prevalen altres interessos.

Com que la reflexió agrària s'havia d'haver fet trenta anys enrere, hi ha molt de terme abandonat. El pagès podria tenir una sortida, però a segons quina zona de muntanya està tot abandonat i quan va una empresa a posar un molí, com que li pagaran calers cada any, ja ho tenim. En canvi si allò estigués cuidat, algú podria tenir ramats, fer productes de qualitat, etc. Els pocs pastors que hi ha ara estan deixats de la mà de Déu i que d'aquí cinc o deu anys es cremaran. Aquesta gent s'hauria de protegir!

Creus que hi ha diferència entre el que està passant al Camp de Tarragona i els altres territoris de Catalunya?

Jo el que veig és que la pagesia no està més protegida a un lloc que un altre, però sí que és cert que sectors com la fruita han estat més protegits pel Departament i la fruita seca sempre ha estat criminalitzat, perquè s'estava morint.

Però si que hi ha una lluita pel territori del sud, ja que quan te'n dones compte et posen molins, sinó una nuclear, o la petroquímica, ... A Lleida o Girona això no passa, el cereal va bé, la fruita també, les cooperatives molt grans, amb aigua (tot i que cara), etc. I no han fet cap nuclear o petroquímica enmig de Lleida, perquè a Catalunya s'ha repartit els usos des de l'administració central. Amb tot això, hi ha d'haver una lluita darrere, però que cansa la gent.

És una voluntat política de dividir Catalunya per usos, però al Camp de Tarragona ha estat tolerat pels seus polítics, no?

Cert, els mateixos líders polítics s'han vist beneficiats d'això, ja que les empreses han pagat els pavellons esportius del poble, la festa major, de què ens queixem?

Així doncs, no és només una qüestió política, sinó que les empreses han tingut suport social i han pogut fer el que han volgut.

Què creus que passarà els propers anys?

Jo el que veig és que estic engrescat perquè veig que els darrers anys al Camp de Tarragona, que s'han mobilitzat i que han sorgit iniciatives noves. El fet d'agrupar les entitats de defensa del territori a la Xarxa-Sud, això hi ha pocs llocs a Catalunya que s'hagi aconseguit. I que des de faci dos anys es faci la Festa pel Territori, per poder-ho explicar a la gent, és importantíssim.

Però bé, alguns encara ens diuen que sempre ens estem queixant. Però ara estem en un punt important, per exemple, amb Bcn World s'ha aconseguit aturar el que es plantejava inicialment, no podem donar mai res per fet! O amb el cas de la MAT del Camp, que la vam aturar perquè gent preparada va destapar els errors en el procediment. Però això tornarà, eh!

Quan torni el boom de la construcció o d'altres infraestructures, ens agafarà amb el discurs preparat. Aquest pas és el més important, mentalitzar a tota la societat és molt difícil.

Defenterra

Temes tractats

- **Impactes de les pedreres al Baix Camp.**
- **Relacions de poder a nivell local i complicitats.**
- **Greuge nord-sud a Catalunya.**
- **Interior del Baix Camp com a pati del darrere.**

Amb tu voldríem parlar dels conflictes vinculats amb les pedreres, les activitats extractives, tant la que us afecta a vosaltres pròpiament a l'Argentera, com al Baix Camp en general. Per tu quin creus que és l'arrel del conflicte que hi ha darrere, que hagi fet que s'ha despertat en aquests últims anys? Ja que darrerament no hi era tant aquest conflicte.

Segurament és el desequilibri territorial, el sud de Catalunya s'ha vist com el lloc per totes les indústries brutes, per la indústria energètica, les canteres, etc. La pròpia gent del territori ha acceptat, és així, no han donat un valor a la seva terra. Després dels problemes que hi ha hagut amb l'agricultura, deixant de ser una manera de viure en el territori, la terra va deixar de tenir valor i es va començar a vendre. A la costa era clar, per la construcció vinculada al turisme, però a l'interior la gent es venia la terra per quatre rals.

Així doncs, heu tingut la sensació de ser el pati del darrere de la zona de costa més desenvolupada amb el turisme i la indústria?

Completament. Som l'abocador i fàbrica, no només de Catalunya.

Però llavors creus que les pedreres van triar el Baix Camp, no només per la pedra, sinó també perquè socialment seria fàcil?

Sí, socialment, políticament, de preus dels terrenys. A nivell polític va ser molt fàcil, hi ha una cultura política molt envellida i amb gent que porta molts anys "vivint del cuento", amb molts caciquismes, maneres antigues de funcionar, etc. Això fa que un constructor o una empresa els hi ofereixi un cànon als municipis, alguns llocs de feina, i amb això ja n'hi ha prou.

En general la població, mentre ha durat aquest sistema, ha suportat la situació amb els quatre caramels que poguessin donar?

Exacte; amb la festa major pagada i algun detall així. El problema també és el perfil demogràfic de la gent que viu a l'interior i al camp, que és un perfil de gent molt gran, moltes vegades amb poca formació i menys formació política, que volen viure tranquils. I si l'alcalde de torn els hi diu que alguna cosa va bé, s'ho creuen i endavant.

Llavors, quin és el factor que ha fet canviar que al vostre municipi hi ha gent en contra de les pedreres, a Vilanova d'Escornalbou també, a Riudecanyes també...

Hi ha molt factors, segurament el més important és que ha arribat un punt d'abús que fins i tot la gent que abans ho veia bé, ara se li han obert una mica els ulls. També hi ha el factor de la crisi, la gent abans creia podien créixer i créixer sense límits i ara s'ha vist que no. La gent que treballava en els sectors de suposat creixement sense límits, ara està directament a l'atur. Producte d'això molta gent jove ha tornat al camp, al poble del seu origen, és gent més formada, més contestatària. I a més, l'emergència lenta, millor així, d'un turisme sostenible. Ens podríem comparar, fins a un cert punt, amb el model del Priorat, amb un turisme vinculat als valors propis del territori, que tampoc és perfecte, ja que té les seves problemàtiques, però comparant és molt millor del que hem tingut fins ara. Quan la gent del territori veu que a la gent del Priorat això els hi funciona, com per exemple a Porrera, enmig del no res, que hi ha 15 o 16 cases rurals, molts cellers... Recordo en ple juliol, un dia a la nit, vaig trobar un bus de turistes buscant un supermercat en aquest poble. Una cosa surrealista! Però òbviament això és una mostra de l'èxit del model Priorat.

Clar, tampoc volem que el Priorat repeteixi el model Venècia, que sigui massa selecte, hauria de tenir un equilibri. Però de moment encara està en un equilibri saludable.

Llavors, per tant quines relacions de poder creus que hi ha hagut durant tants anys que ha fet que no s'hagi apostat per aquests valors?

Hi havia una classe política bastant limitada, a tots nivells (formació, motivació política, experiència...), la democràcia a Espanya és molt jove! Durant els anys 80 hi havia gent que manava herència del franquisme, amb poca actitud i experiència. Entre això, els suborns i el creixement econòmic ràpid amb el boom i les seves "bondats"... Ara s'ha vist que això no funciona, tot està enfonsat i ple de deutes. La gent que hi creia, bona part està a l'atur, no ho pot negar.

Per tant, el canvi que estem comentant vindrà acompanyat de la mateixa gent o també hi haurà un relleu en els lideratges?

I tant, la gent ha canviat, els mateixos partits també. La gent més preparada està pujant i oberts a processos de canvi. Estem en un moment de molts canvis i irreversible. Amb tot el que ha passat, alguna cosa s'ha de canviar, a la força!

Però en el cas concret de les pedreres, es pot donar aquesta situació de canvis en el model i la valoració dels valors en el territori, però una empresa pot tenir uns drets a obrir una pedrera, ja que políticament s'ha permès! Es pot donar un canvi de valors i les pedreres continuarien. Què hauria de passar perquè això no passés?

Una moratòria en les pedreres ho veig difícil. Simplement dic que si hi ha altres models econòmics que generen més valors i llocs de feina, com al Priorat, amb un model sostenible, renovable i respectuós amb el paisatge, etc. si la gent veu que funciona, ja es veurà que les pedreres no fan falta. Una pedrera genera molts pocs llocs de treball i molt d'impacte! Si trobem una activitat econòmica que genera més beneficis, llocs de treball i menys impacte, molt millor! No hi ha color.

Amb aquesta evidència davant, es produirà el canvi. Ara bé, no es pot separar una qüestió local, d'una global. Volem seguir creixent econòmicament a nivell global? Sí o no? Jo crec que no podem. Hem de decreïxer.

Però fins a quin punt creus que, per exemple, els del gremi d'àrids són capaços de fer per “marcar territori”?

Els segurament encara tenen cert marge, cert poder econòmic, òbviament si hi ha actuacions urbanístiques o de transport que requereixen de material, ara que l'economia repunta, hi haurà algun pic de demanda. Això farà que aguantin. Si fossin intel·ligents, amb les pedreres que tenen i el futur que ve, haurien de pensar en tecnologies noves i nous materials. Però en general són gent molt estancada...

Amb això que dius, també s'entén que vosaltres sou afectats per la construcció d'infraestructures que no teniu, ja que els àrids surten del Baix Camp però potser per fer la via de l'AVE a ves a saber on. Creieu que és una descompensació territorial?

Exacte. Un territori com el nostre, el sud de Catalunya, produeix gairebé tota l'energia nuclear d'Espanya, tot el producte refinat del petroli i plàstics, i tots els abocadors i pedreres. Suportem un impacte paisatgístic i de contaminació molt per sobre del nostre consum intern. Som un territori que ha estat molt solidari durant dècades amb la resta de Catalunya, Espanya i el món. I no tenim uns nivells més baixos d'atur! Et carregues el paisatge, la salut i no generes més ocupació. De què ha servit?

A més a més d'això, creus que hi ha una relació de greuge entre Barcelona, com a capital econòmica i política, amb la resta de Catalunya?

I tant! Catalunya vella i Catalunya nova. Barcelona és molt Barcelona, el poder econòmic de la capital sempre ha vist el nord del país d'una manera més digne, que del Llobregat cap al sud. Això és un problema d'actitud, un problema social, però que ha tingut el seu impacte en els serveis, la indústria, etc. Coses que a l'Empordà serien difícils d'imaginar, aquí són fàcils. Les eòliques per exemple! El que ha passat aquí, si hagués passat allí, hauria tingut un rebuig fortíssim, el Govern català no ho hauria recolzat. En canvi aquí, com que és el sud, no passa res.

Finalment, en el cas concret de les pedreres, què creus que passarà els propers anys?

Bé, ara mateix al Baix Camp les pedreres ja tenen problemes econòmics, fan EROs... segurament les pedreres existents o que volen obrir, la meva sospita és que són una inversió a llarg termini per convertir-se en futurs abocadors, que la pròpia pedrera en si. La meva por és que el futur de les extractives sigui aquest. Tanta generació de residus no reciclables arreu, aquest material s'ha de posar en algun lloc i les pedreres poden convertir-se en abocadors. Segur que en algun document hi ha aquesta previsió escrita.

La gent, a nivell local, ja ha vist que les extractives no generen més ocupació i economia. Entre això i que hi ha més gent jove amb esperit crític als pobles, tenim més possibilitats de resistir aquestes coses. Humilment, cautelosament, sóc optimista.

Plataforma Cel Net

Temes tractats

- Percepció del conflicte.
- Paper de Cel Net i pressions del poder (empresarial i polític).
- Com jugar a la contra de la societat.
- Passius ambientals.

Per començar, em podries explicar on creus que neix el conflicte a les comarques de Tarragona amb la petroquímica?

Al començament quan van arribar no hi va haver massa conflicte, tot i que és veritat que no se n'ha parlat gaire. Seria per analitzar-ho. La gent llavors ho entenia com una indústria que venia, et comprava les terres a bon preu (i si no volies te les expropiaven), però diguem que la gent ho va acceptar, en un moment en que el treball de la terra era molt pesat. En aquell moment, a més a més, se'ls hi ofería llocs de treball fins del complex petroquímic. La gent combinava el camp i els masos amb la indústria.

Una de les monedes de canvi llavors, va ser millorar els pobles amb serveis, asfaltat de carrers?

Dubto que fos així arreu, puntualment es va donar a la Canonja. La moneda de canvi van ser els llocs de treball i la compra de terres.

Un punt d'inflexió important si que va ser l'accident del 1987, amb la bomba d'ETA. Allò va ser un canvi de percepció, la gent es va espantar i comença un neguit important als municipis d'aquí i més enllà. A partir d'aquí, antecedents de persones que es preocupessin per aquest tema, ja parlàrem del Manifest de La Masó als anys 90, quan comencen haver certs Ajuntaments preocupats per aquest tema.

Quan nosaltres comencem al 2008 agafem el guant de la gent de la Masó, però encara era un tabú a la població i als mitjans de comunicació. El discurs habitual contra un moviment ecologista d'aquest tipus era si que només volíem molestar, que volíem tancar la indústria, etc. Però ara, al 2016, això ja ha canviat molt.

El canvi ha estat només social o també dels governs municipals?

Sí, els mateixos alcaldes tot i que defensen la indústria, són crítics amb molts temes. Fins al punt del de El Morell amb un discurs potser una mica més radical, ell sempre deia que les dades que passava la indústria no eren reals, demanant estudis independents.

Gràcies a vosaltres, a la gent li ha estat més fàcil vehicular el discurs contra la petroquímica?

Pot ser que sigui així, però penso que no n'hem estat conscients, no era no el nostre objectiu. Però si que és cert que hi ha hagut una transformació del discurs des del 2008 fins al 2016, els mitjans de comunicació i la gent han canviat el discurs.

Hem passat d'una necessitat de control de la indústria, a un canvi de percepció de la pròpia indústria.

Als mitjans de comunicació, abans era impossible que informessin d'alguna cosa negativa del complex petroquímic. Si en parlaven, era de les bondats, dels llocs de treball que generava, de l'economia que generava... Ara s'ha trencat aquest tabú i solen ser molt crítics.

Suposo que la societat canvia el discurs, els mitjans també, una cosa porta l'altra. Nosaltres no n'hem estat conscients. I ara que parlàvem de l'alcalde del Morell, recordo a la primera fira sectorial del poble l'any 2008, Cel Net va demanar poder muntar un estand i se'ns va denegar, perquè venia alguna conseller socialista i algun altre alcalde. Això al 2008! Ara no se'ns prohibiria i segurament ens posarien l'estand més gran! Llavors ens hi vam posar igualment, recollint firmes, però ningú parava i els que ho feien era per criticar-nos.

Tornant a la instal·lació del petroquímic aquí, creus que van triar aquesta zona perquè creien que seria fàcil?

Penso que a nivell de Catalunya si que hi ha una distribució per territoris, Barcelona d'una manera, a Lleida la pagesia, a Girona el turisme i a Tarragona la brossa. El que potser no preveien és que a Tarragona també tindríem turisme i ha entrat en conflicte.

En el cas d'aquí, cal tenir en compte que l'empresa que es va instal·lar primer era pública (Enpetrol), és a dir, no eren grans empreses privades com ara. Era per una estratègia energètica del país, sobretot pel cas del polígon sud que era molt més gran. Hi havia un factor geogràfic important, amb el riu Francolí, a tocar del Port de Tarragona, terrenys plans, sense massa vent, etc.

Els dirigents municipals dels anys 60 van posar algun inconvenient o tot van ser facilitats?

No crec que hi hagués cap tipus d'inconvenient. Posa't a la pell dels anys 60, on es van vendre les millors terres. Per la gent, que venia de la postguerra, que si que els hi donava algo el camp, era molt dur. Avui dia potser no seria així, però abans era molt complicat. A més a més de vendre les terres a bon preu, aconseguies feina i els teus fills també... És per preguntar-ho!

He trobat alguns llibres i estudis sobre la percepció del risc, i crec que no s'ha entrevistat mai a la gent que estaven aquí en aquella època.

Com has vist les reaccions de les empreses en els últims anys? Ho perceben com un problema, com un conflicte amb la societat?

Sí, els hi ha fet molt de mal, sobretot mediàticament, no ens ho esperàvem. Segur que reben pressions des de l'administració i des de Madrid (les seus de l'empresa). Per bé o per mal hem

tocat empreses amb molt de renom, que venen productes directament i necessiten tenir una imatge de la seva marca.

Sabem que els hi hem tocat els trons. Ha canviat tot molt, al 2008 les xarxes socials ja hi eren però no és el que són ara. Suposo que ha sigut tot, la imatge se'ls hi ha vist molt perjudicada. Ells consideren que el problema no és de contaminació, sinó que ells diuen que han contaminat tota la vida (més que ara), sinó que és un problema de comunicació. Ells ens ho plantegen des d'aquest punt de vista! Consideren que nosaltres hem plantejat un discurs que la societat i les xarxes ha comprat, i que els hi estem fent mal en aquest sentit. En les últimes tres reunions que hem tingut amb la indústria ens demanen que nosaltres aturem els nostres discursos, missatges, etc. Simplement perquè se'ls hi taca la imatge. Hem passat que al 2008 es veia una Repsol que pagava les festes i amb vuit anys ha canviat el discurs públic. I ara quan algú veu Repsol hi veu contaminació. Però per ells no és un problema de contaminació, sinó de comunicació. Ells no han sabut continuar transmetent una idea i nosaltres hem aprofitat per inserir el nostre discurs. No és que ells diguin que van a contaminar menys, no, ells ens ofereixen algú per aturar el nostre discurs comunicatiu.

Us demanen realment aturar la vostra comunicació?

Sí, clar. És l'únic que ens demanen, no que ens aturem totalment, però sí que frenem els missatges. Se'ns queixaven molt que, ells per exemple per explicar un problema necessiten unes hores, per analitzar el problema, trucar a l'administració, consensuar la comunicació entre ells i probablement arribarà l'endemà de l'incident. Nosaltres ho gravem i al cap de cinc minuts està penjat en un tweet. Ha canviat el món i això els empenya.

Nosaltres els hi diem que han de canviar a nivell de producció, però ells ho veuen com un tema comunicatiu. Darrerament ens van oferir posar uns captadors perimetrals i que les dades fossin obertes, controlades per un laboratori independent, però no perquè ells creguin que això sigui necessari, sinó perquè callem.

Parlant en concret sobre el nostre territori, estem en una zona on bona part de la gent viu i treballa de la petroquímica, però amb el vostre discurs esteu aconseguint teixir una alternativa econòmica també?

No. Jo segueixo pensant que la petroquímica és el futur laboral de molta gent. Tot i així, els pobles s'han fet molt grans i no tothom hi treballa. Constantí, és un municipi que per exemple té de les rendes per càpita més baixes de Catalunya i està al costat del polígon petroquímic. A vegades ens plantegem que els municipis són molt risc, però no és veritat. Hi ha hagut crida a gent que vingui a viure a aquests pobles, però amb uns índex d'atur elevadíssims. Fins al punt que pobles com la Pobla de Mafumet han de fer rotacions entre els aturats del seu poble per treballar a la brigada municipal!

És a dir, la indústria no absorbeix tota la mà d'obra disponible. Sí que una parada porta més contractes, però en ve molta de fora.

La gent n'és conscient, i si hi vius directa o indirectament a la gent li emprenya més. Tot i així, no és que s'obrin més comerços alternatius, al contrari, tot està tancant. La gent cada vegada treballa més a fora del municipi. A nosaltres ens hagués agradat que hi hagués un debat sobre si el que produeix aquesta indústria és el que ens convé o no, quant de temps durarà, que passarà quan no hi sigui, etc. Ens hagués agradat fer-ho, però no ha venut i la gent no està preparada. Ens han comprat molt més el discurs sobre la salut i l'impacte.

Quan una indústria ja no genera res, és més fàcil un discurs contrari. Recordo un estudi que es va fer a València, d'una indústria en concret, quan la empresa estava en actiu i amb uns nivells de contaminació elevadíssims, la percepció del risc era baixíssima. Quan va tancar la indústria, la percepció era elevadíssima! És a dir, tot tenia relació amb si generava o no llocs de feina.

Finalment, com heu vist el tracte que hi ha hagut d'aquest conflicte des de la resta del país? Des dels poders i des de la societat?

Certament això era i és el sud de Catalunya. Ara bé, hem fet prou merder com perquè la Generalitat s'hagi posat les piles i ho hagi agafat com un punt essencial. Un tema que fins i tot per ells era tabú i estava oblidat per Barcelona. Ens trobàvem que per indústries a prop de Barcelona, com les cimenteres del Baix Llobregat, feien uns estudis impressionants i aquí tenies el complex petroquímic més gran i oblidat.

Creiem que Cel Net hem aconseguit posar aquest tema a l'agenda de l'administració. Però socialment encara està oblidat, ho dic perquè quan ve gent de Girona i Barcelona ens diuen que ho desconeixien i es queden sorpresos. Vam estar en contacte amb els de la Plataforma per la Qualitat de l'Aire de Barcelona, ens van enviar un correu per convidar-nos a veure'ls i coordinar-nos. El missatge que ens enviaven era de "pobres desgraciadets els del sud, ja venim nosaltres a salvar-vos". No es donaven compte que aquí tenim una batalla pròpia, que no té res a veure amb la seva i que ja tenim una llarga trajectòria. Ho feien amb tota la bona fe del món, però des d'una òptica clarament centralista.

Com veus el futur a curt termini?

Aconseguirem gran part dels objectius que s'havia marcat Cel Net, poc m'ho pensava fa uns anys. Però amb una sensació agredolça. Hi haurà més controls, nova legislació, millors formes de coordinació de la població, amb la indústria, els Ajuntaments i la Generalitat, anem cap aquí. Però dic sensació agredolça perquè al final potser ens vam marcar uns objectius molt elevats i ara ens donem compte que no podíem demanar menys! Si anem més enllà i mirem quin tipus d'indústria estem promovent, no hi ha un plantejament general pel sistema productiu químic a Tarragona. D'aquí uns anys això tancarà, amb les terres contaminades, el riu contaminat i tot quedarà aquí, amb gent sense feina, serveis públics que no es podran finançar... Pensa que el Morell i la Pobla són dos municipis que estan enganxats, entre els dos deu anar als 8.000 habitants, doncs tenim dos instituts, dos escoles, dos tanatoris, dos piscines municipals, dos poliesportius, dos camps de futbol... tot doblat i ningú ha estat capaç de gestionar serveis plegats. Això ho ha portat aquesta economia que depèn de la indústria; el dia que no hi siguin doncs no sé com ho mantindrem.